

PRIMĂRIA COMUNEI GURAHONȚ

**STRATEGIA DE DEZVOLTARE A
COMUNEI GURAHONȚ,
JUDEȚUL ARAD**

2022-2027

Beneficiar:
PRIMĂRIA COMUNEI GURAHONȚ,
JUDEȚUL ARAD

Foto:Biserica Ortodoxă "Buna Vestire" din Gurahont

ELABORAT DE:
SC Era Total Consulting Sibiu
-Mai 2022-

CUVÂNT ÎNAINTE:

Elaborarea unei strategii de dezvoltare locală pentru o comunitate este ca planificarea unei călătorii lungi în care apar o serie de evenimente. Înainte de a pleca la drum trebuie să știm pe unde mergem, ce resurse avem, pe cine luăm cu noi în călătorie și care este perioada de timp în care trebuie să ne încadrăm pentru a ajunge la destinația finală.

Strategia este un instrument la îndemîna noastră, a autorităților locale, care își propune îmbunătățirea continuă a calității vieții locuitorilor din comuna noastră, creșterea bunăstării atât pentru generațiile prezente, cât și pentru cele viitoare. În acest scop trebuie promovată o economie dinamică și competitivă, care să asigure locuri de muncă, un înalt nivel de educație, ocrotirea sănătății, coeziunea socială și protecția mediului, într-o lume sigură, ce respectă diversitatea culturală. În acest context, poate mai mult ca niciodată, se impune necesitatea existenței unei viziuni strategice pe termen lung, care să traseze direcțiile de dezvoltare a localității, cuprinse într-un document coerent, exprimând o abordare integrată a problemelor cu care se confruntă comunitatea și prezentând aspirațiile de dezvoltare ale acesteia, bazate pe potențialul local existent.

Obiectivul general al strategiei comunei Gurahonț îl reprezintă dezvoltarea echilibrată și armonioasă a localității prin crearea și prin susținerea unui mediu economico- social competitiv, stabil, sănătos și diversificat, care să asigure creșterea economică continuă și calitatea vieții cetățenilor comunei.

Valorificarea acestor noi oportunități cere însă alocarea unor resurse semnificative din partea actorilor locali, atât la nivelul capacității administrative necesare pentru accesarea, implementarea și monitorizarea adecvată a acestor fonduri, cât și de ordin financiar, de furnizare a co-finanțării obligatorii.

În consecință, este necesară o prioritizare clară a inițiativelor de dezvoltare, fundamentată pe o analiză riguroasă a situației locale specifice, astfel încât să fie maximizat impactul socio-economic al acestor investiții, în contextul resurselor inevitabil limitate disponibile pentru mobilizare în orizontul de timp 2022-2027.

Existența unei strategii de dezvoltare locală, ca instrument de management utilizat pentru a aborda problemele cu care se confruntă o comunitate și pentru a valorifica oportunitățile de orice fel, reprezintă, astfel, o condiție esențială pentru asigurarea unei dezvoltări locale armonioase, sănătoase și durabile pentru comunitatea locală respectivă.

Primar Daniel Blaj

CUPRINS:

INTRODUCERE.....	pag.7
PARTEA I: CONTEXTUL GENERAL.....	pag.9
1. Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă.....	pag.9
2. Programul Național de Dezvoltare Rurală.....	pag.34
3. Programul Național de Relansare și Reziliență 2021.....	pag.35
4. Programul Național Anghel Saligny.....	pag.38
5. Cadrul Strategic Regional de Referință	
6. Direcții de dezvoltare durabilă la nivel regional și/sau județean	pag.39
7. Programe de Finanțare din ciclul de finantare anterior	
8. Autoritatea de Management pentru Programele Operaționale Regionale– ADR Vest.....	pag.45
PARTEA A II-A: ANALIZA SOCIO-ECONOMICĂ A UAT.....	pag.46
1. Prezentare generală a UAT. Localizare.....	pag.46
2.2.Clima.....	pag.48
2.3.Relieful	pag.49
2.4.Hidrografia.....	pag.51
2.5. Solurile	
2.6. Flora și fauna	
2.7. Istoricul comunei.....	pag.52
2.8.Populația.....	pag.53
2.9.Infrastructura de drumuri.....	pag.55
2.10.Infrastructura de utilități.....	pag.57
2.11.Infrastructura de sănătate.....	pag.60
2.13.Economia comunei.....	pag.61
2.14.Învățământul.....	pag.63
2.15. Cultura.....	pag.67
2.15. Fondul locativ	
2.16. Culte și lăcașuri de cult.....	pag.67
2.17 Dezvoltarea rurală.....	pag.70
2.18. Monumente istorice.....	pag.75
2.19. Turismul.....	pag.76

PARTEA A III-A: ANALIZA SWOT.....pag.83

1. Delimitare conceptuală
2. Puncte tari, Puncte slabe, Oportunități și Riscuri.....pag.85
3. Domenii de analiză
4. Principii prioritare de analiză in vederea dezvoltării durabile

PARTEA A IV-A: STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ.....pag.93

1. Viziune
2. Principii
3. Valori
4. Principalele obiective ale strategiei de dezvoltare durabilă
5. Procesele de bază principale
6. Caracteristicile strategiei de dezvoltare durabilă
7. Obiectivele specifice
8. Direcții prioritare de acțiune Pentru Perioada 2022- 2027.....pag.99
9. Planul Strategic de Dezvoltare Durabilă la nivelul comunei Gurahonț
pentru perioada 2022-2027. Proiecte propuse.....pag.102

PARTEA A V-A: ANEXE.....pag.109

PARTEA A VI-A: CONCLUZII.....pag.111

BIBLIOGRAFIE.....pag.113

INTRODUCERE:

Strategia de Dezvoltare Locală este un document strategic, care prezintă prioritățile de dezvoltare ale comunei Gurahonț, județul Arad, în materie de dezvoltare durabilă, competitivitate, coeziune socială și răspunde provocărilor specifice perioadei 2021-2027. Strategia de Dezvoltare Locală reprezintă principalul document de planificare elaborat la nivel local și asumat de către factorii de decizie din cadrul Primăriei Gurahonț.

Procesul de planificare a dezvoltării locale oferă o bază strategică esențială pentru includerea măsurilor și a proiectelor implementate la nivel județean și regional în viitoarele programe de finanțare, indiferent de sursele de finanțare ale acestor programe. Documentul se adresează cadrului de timp 2021-2027, același ca și pentru programarea multi-anuală pentru finanțare din Fondurile Structurale ale UE, cu scopul de a o oferi un fundal solid portofoliului local de proiecte de investiții. Acestea vor putea fi finanțate atât prin Programele Operaționale Naționale finanțate din fonduri FESI (Regional, Infrastructură Mare, Competitivitate, Capital uman, Dezvoltare Rurală, Capacitate Administrativă, Asistentă Tehnică) cât și prin intermediul altor programe și instrumente de finanțare națională și internațională. De asemenea planul reflectă și ia în considerare direcțiile strategice de politică relevante la nivel local și județean ale instituțiilor/autorităților care pot finanța investiții de dezvoltare aferente zonei.

La nivel local este nevoie de elaborarea unui plan general de dezvoltare pe termen mediu, 2021-2027, prin care să fie asigurată o bază de pornire și să fie enunțate principiile de dezvoltare ale comunei Gurahonț, județul Arad.

Strategia de dezvoltare a comunei Gurahonț pentru perioada 2022 – 2027, prezintă cadrul în care administrația locală va iniția acțiunile pentru a crea condițiile necesare dezvoltării viitoare a comunei, analizează situația existentă și relevă oportunitățile și amenințările, stabilește un set de obiective și propune acțiuni pentru îndeplinirea acestora.

Acest document va fundamenta mecanismul de coordonare care va asigura întărirea legăturilor dintre proiectele de dezvoltare pentru sprijinirea mediului economic, asigurarea unor condiții de viață decente pentru locuitori și, în același timp, respectarea mediului natural. Unice sunt obiective complexe, iar realizarea acestora depinde de o serie întreagă de factori și de asumarea responsabilității deopotrivă de către instituțiile din sectorul public, agenții din mediul privat sau actorii sectorului neguvernamental.

Scopul Planului de Dezvoltare Locală a comunei Gurahonț, județul Arad, este de a orienta dezvoltarea economică, socială, teritorială echilibrată a comunei în perioada 2021 - 2027,

fundamentând accesul la fondurile europene, sursele de finanțare interne publice și private, precum și cele provenind de la alte categorii de donori, în contextul actual al apartenenței României la Uniunea Europeană.

Strategia de Dezvoltare Locală răspunde nevoilor de dezvoltare socio-economică, fiind în același timp corelată cu liniile directoare europene, naționale și regionale. Astfel, aceasta oferă tuturor actorilor locali un cadru și o direcție comună de acțiune – un set coerent de priorități și obiective care să canalizeze eforturile individuale și să acționeze sinergic, în interesul comunității.

CAPITOLUL I CONTEXT GENERAL

1. Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă

România, în calitate de stat membru al Organizației Națiunilor Unite (ONU) și Uniunii Europene (UE), și-a exprimat adeziunea la cele 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă (ODD) ale Agendei 2030, adoptată prin Rezoluția Adunării Generale a ONU

/RES/70/1, în cadrul Summit-ului ONU pentru Dezvoltare Durabilă din septembrie 2015. Concluziile Consiliului UE, adoptate în data de 20 iunie 2017, „Un viitor durabil al Europei: răspunsul UE la Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă” reprezintă documentul politic asumat de

statele membre ale UE privind implementarea Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă.

România are nevoie de o schimbare a paradigmei prezente de dezvoltare pentru a face față provocărilor secolului XXI. Trăim o perioadă marcată de procesul de globalizare, de accentuare a inegalităților și de agravare a problemelor de mediu.

Dacă în ultimii zece ani țintele României erau stabilite în raport cu evoluția economiei mondiale și în concordanță cu politicile UE, acum, atât România, cât și UE, trebuie să-și reprojeteze prioritățile pe termen mediu și lung pentru atingerea obiectivelor din Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă, adoptată în cadrul Summit-ului Organizației Națiunilor Unite, în septembrie 2015. Aceasta este o cale sigură prin care se poate realiza un viitor mai bun generațiilor viitoare. România, alături de alte 192 de state, și-a asumat stabilirea cadrului național pentru susținerea Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă, care include un set de 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă și Agenda de Acțiune de la Addis-Abeba. Planul de acțiune global, pe care România alege să-l susțină în următorii ani, se adresează ameliorării sărăciei, combaterii inegalităților, injustiției sociale și protejării planetei până în anul 2030. Este un plan de acțiune pentru oameni, planetă și prosperitate, prin care se urmărește consolidarea unui climat de siguranță și libertate, în care „nimeni nu va fi lăsat în urmă”.

Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă a rezultat în urma unui proces internațional îndelungat de analiză, care recunoaște că problemele globale se pot rezolva doar prin soluții la nivel global. Modificarea percepției și conștientizarea evoluției fără precedent a societății, creșterea natalității la scară globală, a accelerării economiilor țărilor în curs de dezvoltare și a

disparităților sociale au pus în evidență limitele creșterii planetare. Creșterea prețurilor la anumite resurse a evidențiat faptul că Pământul își poate epuiza resursele fizice regenerabile și neregenerabile, conducând la un dezechilibru catastrofal. Bazele progresului în domeniul protecției mediului, corelat cu dezvoltarea, au fost introduse pentru prima dată pe agenda internațională la Conferința de la Stockholm (1972). Rezultatul a fost crearea Programului ONU pentru mediu prin adoptarea unei Declarații privind protecția mediului în scopul de „a apăra și a îmbunătăți mediul uman pentru generațiile prezente și viitoare. La această conferință s-a conferit legitimitate conceptului de dezvoltare durabilă cu cei trei piloni: economic, social și de mediu.

ECHITATEA SOCIALĂ – prin care națiunile în curs de dezvoltare trebuie să aibă posibilitatea de a-și satisface nevoile de bază în ceea ce privește ocuparea forței de muncă, alimentația, asigurarea energiei, apei și canalizării;

CREȘTEREA ECONOMICĂ — la nivelul națiunilor în curs de dezvoltare pentru a se apropia de calitatea vieții din țările dezvoltate;

MEDIUL — cu nevoia de a conserva și îmbunătăți baza de resurse disponibile prin schimbarea treptată a modului în care trebuie să se dezvolte și să fie folosite tehnologiile. Această abordare a fost posibilă prin punerea în evidență a conceptului de „depășire a limitelor”. S-a conștientizat că resursele naturale, de care societatea are nevoie și care sunt limitate, au fost depășite, creând în același timp un dezechilibru ecologic la nivel planetar, prin creșterea economică iresponsabilă. Astfel, s-a constatat că numai prin susținerea simultană a celor trei piloni — social, economic și de mediu — se poate ajunge la o dezvoltare durabilă și la un viitor comun la nivel global.

Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă - Transformarea lumii noastre, este o versiune, a cadrului conceptual al dezvoltării durabile, structurate pe un pachet de 17 obiective de dezvoltare durabilă, susținute prin 169 de ținte subiacente. Agenda 2030 solicită acțiuni din partea tuturor țărilor, sărace, bogate și cu venituri medii. Recunoaște că încetarea sărăciei trebuie să fie însoțită de un plan care să contribuie la creștere economică și abordează o serie de nevoi sociale, inclusiv educație, sănătate, protecție socială și locuri de muncă, abordând în același timp problemele combaterii schimbărilor climatice și protecția mediului. Aceasta acoperă, de asemenea, aspecte precum inegalitatea, infrastructura, energia, consumul, biodiversitatea, oceanele și industrializarea. Agenda promovează implicarea tuturor părților interesate, prin democratizarea procesului decizional pe tema dezvoltării durabile. Se subliniază responsabilitatea și rolul generațiilor tinere pentru crearea dezvoltării durabile.

În cadrul UE, începând cu anul 2006, conceptul de dezvoltare durabilă a fost integrat în Strategia pentru o Europă Extinsă, într-o viziune strategică unitară și coerentă, având ca obiectiv

general îmbunătățirea continuă a calității vieții pentru generațiile prezente și viitoare, pentru crearea unor comunități durabile, capabile să gestioneze și să folosească resursele în mod eficient și să valorifice potențialul de inovare ecologică și socială al economiei, în vederea asigurării prosperității, protecției mediului și coeziunii sociale. În 2010, ca o continuare a dezvoltării durabile a UE, a fost adoptată Strategia Europa 2020 de promovare a creșterii inteligente (bazată pe: educație, cercetare, inovare), durabile (bazată pe reducerea emisiilor de carbon, eficiență energetică, resurse regenerabile) și incluzive (crearea de noi locuri de muncă, reducerea sărăciei etc.).

Alături de statele membre și respectând principiul subsidiarității, UE s-a angajat să devină lider în punerea în aplicare a Agendei 2030 și, implicit, a celor 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă. Comisia Europeană a prezentat în 22 noiembrie 2016 Comunicarea „Pașii următori pentru un viitor european durabil”. Documentul prezintă răspunsul Uniunii Europene la Agenda 2030 și confirmă integrarea obiectivelor de dezvoltare durabilă în cadrul politicii europene și în prioritățile actuale ale Comisiei Europene, evaluarea situației și identificarea celor mai relevante preocupări privind durabilitatea. Prin această comunicare, Uniunea Europeană s-a angajat în favoarea unei dezvoltări durabile prin care „să asigure o viață demnă pentru toți, respectând limitele planetei, care să reunească prosperitatea și eficiența economică, societăți pașnice, incluziunea socială și responsabilitatea față de mediul”. Răspunsul UE la Agenda 2030 este de a integra cele 17 ODD în politicile publice ale Uniunii, în scopul sprijinirii efortului global de construire a unui viitor durabil în colaborare cu partenerii săi. Cele 17 ODD sunt deja urmărite de multe dintre politicile Uniunii Europene, iar România, ca membră a acestei comunități, își propune abordarea integrată a obiectivelor din Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă. Ca membră a comunității internaționale, dar mai ales ca membră a Uniunii Europene, România are interesul de a implementa principiile dezvoltării durabile pe plan național. În vederea implementării acestor obiective de dezvoltare durabilă, România a redactat un plan strategic din care redăm, succint, principalele orizonturi și ținte pentru 2030¹.

1. FĂRĂ SĂRĂCIE. Globalizarea a contribuit la reducerea sărăciei absolute, însă este necesară continuarea eforturilor de reducere a sărăciei relative pentru a asigura o viață demnă pentru toți. În acest scop, Agenda 2030 țintește segmentele periferice din societate și încurajează orientarea societății într-o direcție care să asigure cetățenilor o viață echitabilă, demnă și prosperă.

Obiective 2021-2027:

- Stabilirea unor standarde durabile de calitate și de cost pentru toate serviciile sociale, vizând în mod special pe cele destinate grupurilor vulnerabile;

- Dezvoltarea unui sistem național de indicatori de incluziune social prin integrarea tuturor bazelor de date din sfera asistenței sociale în regim digitalizat care să țină cont de mobilitatea socială; monitorizarea anuală efectivă a rezultatelor pe baza acestor indicatori;
- Stimularea participării pe piața muncii a persoanelor apte de muncă aflate în risc de excluziune prin dezvoltarea măsurilor active de consiliere și asistență socială.

Ținte 2030:

- Eradicarea sărăciei extreme pentru toți cetățenii;
- Reducerea cu cel puțin jumătate a numărului de cetățeni care trăiesc în sărăcie relativă;
- Consolidarea sistemului național unitar al serviciilor de intervenție de urgență, reabilitare ulterioară și compensare a pierderilor în caz de calamități naturale, accidente industriale sau evenimente climatice extreme.

2. FOAMETE „ZERO”. România a depășit, în mare măsură, problemele legate de foamete, dar se dezvoltă noi provocări legate de nutriție. Pentru o societate mai sănătoasă, trebuie dezvoltată o agricultură durabilă și conștientizarea importanței nutriției sănătoase. România deține locul al șaselea în Europa din perspectiva suprafeței agricole utilizate, motiv pentru care eficiența agricolă, consolidarea exploatațiilor agricole și a întreprinderilor de procesare alimentară sunt o prioritate.

Obiective 2021-2027:

- Dezvoltarea unor programe pentru promovarea consumului de alimente sănătoase;
- Continuarea Programului Național de Reabilitare a Infrastructurii Principale de Irigații din România;
- Susținerea producției și diversificarea speciilor autohtone cu valoare genetică ridicată, dar deficitare pe piața internă, în domenii precum legumicultura, creșterea efectivelor la rasele valoroase de ovine, taurine și bivoli, sectorul avicol, colectarea și comercializarea lânii, apicultură, pescuit și acvacultură, inclusiv prin stimularea cercetării-dezvoltării în domeniul agro-alimentar;
 - Creșterea numărului de produse recunoscute la nivel european / atestate tradițional / atestate ca rețete consacrate;
 - Susținerea și atragerea tinerilor fermieri;
 - Creșterea numărului de fermieri active, înregistrați în sistemul de agricultură ecologică și creșterea suprafeței agricole certificate ecologic;
 - Creșterea numărului de grupuri aplicante/operatori economici înregistrați pe scheme de calitate naționale și europene;

- Promovarea bunelor practici agricole pentru prevenirea și combaterea poluării solului.

Ținte 2030:

- Eradicarea malnutriției și menținerea ratei obezității sub 10%, similar cu nivelul înregistrat în anul 2014;
- Finalizarea cadastrului agricol;
- Dublarea ponderii agriculturii în PIB-ul României, față de anul 2018;
- Menținerea și extinderea diversității genetice a semințelor, a plantelor cultivate și a animalelor de fermă și domestice și a speciilor sălbatice înrudite;
- Creșterea gradului de valorificare a producției agricole autohtone;
- Creșterea ponderii agriculturii ecologice în totalul producției agricole;
- Menținerea și rentabilizarea unor ocupații și metode tradiționale de valorificare a plantelor medicinale și a fructelor de pădure în zona montană;
- Menținerea tradițiilor locale prin creșterea numărului de produse cu caracteristici specifice în ceea ce privește originea geografică.

3. SĂNĂTATE ȘI BUNĂSTARE. Îmbunătățirea serviciilor și accesului la asistență medicală de calitate este esențială pentru funcționarea unei societăți durabile centrate pe pacient și prevenție. Trebuie asigurat un cadru adecvat pentru promovarea unui mod de viață sănătos și proactiv, favorizarea activităților sociale, prevenția și educația medicală.

Abordarea sănătății și bunăstării populației trebuie să includă și abordarea bolilor psihice și a dizabilităților.

Obiective 2021-2027:

- Promovarea educației în sănătate, a prevenției și a unui mod de viață sănătos;
- Inițierea unui program național pentru susținerea serviciilor de îngrijire de lungă durată pentru persoanele vârstnice sau cu dizabilități;
- Modernizarea și reabilitarea infrastructurii sănătății publice la media standardelor UE, cu accent și pe zona rurală, inclusiv susținerea cercetării în medicină;
- Implementarea unui sistem transparent și fiabil de pătrundere și gestionare a medicamentelor, dispozitivelor, aparaturii și tehnicii medicale pe piața din România, pentru creșterea accesului populației la tehnologii de diagnostic și tratament cât mai noi și performante.

Ținte 2030:

- Asigurarea accesului universal la servicii de informare, educare și consiliere pentru promovarea

prevenției și adoptarea unui stil de viață fără riscuri;

- Digitalizarea completă a sistemului de sănătate și, implicit eliminarea documentelor și registrelor tipărite pe suport de hârtie, pentru a eficientiza și a facilita intervențiile medicale, pentru a asigura populației accesul rapid la servicii medicale de calitate, la tratamente și medicamente, dar și pentru monitorizarea eficientă a nevoilor;
- Reducerea prevalenței mortalității materne și infantile, a incidenței cancerului la sân sau de col uterin și a sarcinilor la adolescente, având ca obiectiv prioritar grupurile vulnerabile și defavorizate;
- Reducerea mortalității materne și mortalității neonatale, astfel încât să se situeze sub media UE;
- Creșterea acoperirii vaccinale până la nivelul minim recomandat de OMS pentru fiecare vaccin, prin dezvoltarea unei platforme comune de colaborare între autorități, medici, pacienți, organizații internaționale cu experiență în acest domeniu, ai companiilor în domeniu, precum și alți factori interesați;
- Promovarea conștientizării bolilor psihice, reducerea stigmatului și crearea unui mediu în care cetățenii afectați se simt acceptați și unde pot cere ajutor;
- Stoparea îmbolnăvirii de tuberculoză și combaterea hepatitei și a altor boli transmisibile;
 - Reducerea cu o treime a mortalității premature cauzate de bolile netransmisibile prin prevenire și tratament și prin promovarea sănătății și bunăstării mintale;
 - Reducerea mortalității cauzate de boli cronice;
 - Reducerea consumului de substanțe nocive.

4. EDUCAȚIE DE CALITATE. Accesul și participarea la educație de calitate sunt esențiale pentru funcționarea adecvată a unei societăți durabile. Educația nu este doar un proces premergător intrării pe piața forței de muncă. Educația trebuie tratată ca un process care pregătește generațiile tinere pentru provocările viitorului și se derulează pe tot parcursul vieții, încurajând inovația, meritocrația, gândirea critică constructivă, curiozitatea, conduita și emanciparea.

Obiective 2021-2027:

- Creșterea accesului la o educație incluzivă și de calitate, inclusiv prin îmbunătățirea confortului elevului și a curriculumului bazat pe competențe, implementarea pachetului social garantat, crearea cadrului normative pentru serviciile de educație timpurie;
- Promovarea culturii antreprenoriale și a deprinderilor necesare în tot sistemul de educație prin reînființarea și/sau modernizarea atelierelor școlare în învățământul profesional și tehnologic; organizarea de concursuri antreprenoriale bazate pe proiecte cu aplicare practică în și

între unitățile de învățământ; încurajarea activităților de mentorat voluntar și a parteneriatelor cu mediul de afaceri pe plan local; extinderea societăților antreprenoriale studențești și încurajarea conlucrării acestora cu agenții economici pe bază de contract prin dezvoltarea de parteneriate între universități și reprezentanții mediului antreprenorial;

- Modernizarea infrastructurii în domeniul educației și formării profesionale conform standardelor UE pentru întregul ciclu educațional, de la educația timpurie ante-preșcolară la studiile post-doctorale și învățarea pe tot parcursul vieții pentru dobândirea de cunoștințe și deprinderi relevante pe piața muncii și asigurarea egalității de șanse indiferent de statut social, sex, religie, etnie sau capacități psihomotorii, îmbunătățirea coeficienților din formula de finanțare astfel încât să sprijine mai mult scolile dezavantajate;
- Stabilirea cadrului normativ pentru desfășurarea programelor de formare continuă și stimularea participării la asemenea programe; înființarea centrelor comunitare de învățare permanentă de către autoritățile locale; cointeresarea companiilor în sprijinirea înrolării angajaților în asemenea programe;
- Susținerea procesului de învățământ prin programe educaționale extrașcolare și extra-curriculare care să asigure educația pentru sănătate, educația civică, cultural-artistică, științifică, ecologică și educația prin sport.

Ținte 2030:

- Reducerea ratei de părăsire timpurie a sistemului educațional;
- Învățământ axat pe competențe și centrat pe nevoile elevului, căruia să îi fie oferită o mai mare libertate în definirea priorităților de studiu, prin măsuri precum creșterea ponderii de materii opționale;
- Asigurarea faptului că toți elevii dobândesc cunoștințele și competențele necesare pentru promovarea dezvoltării durabile, inclusiv prin educația pentru dezvoltare durabilă și stiluri de viață durabile, drepturile omului, egalitatea de gen, promovarea unei culturi a păcii și non-violenței, aprecierea diversității culturale și a contribuției culturii la dezvoltarea durabilă;
- Accentuarea rolului, în procesul educațional, al educației civice, a principiilor și noțiunilor despre o societate durabilă pașnică și incluzivă, egalitate de gen, despre valorile democrației și pluralismului, despre valorile multiculturalismului, prevenția discriminării și înțelegerea percepției „celuilalt”, despre importanța eradicării violenței cu accent pe fenomenul de violență în școli;
- Modernizarea sistemului de învățământ prin adaptarea metodologiilor de predare-învățare la folosirea tehnologiilor informaționale și creșterea calității actului educațional;
- Organizarea învățământului profesional și tehnic în campusuri special amenajate și dotate; pregătirea personalului didactic bine calificat; elaborarea de curriculum potrivit cerințelor de pe piața muncii prin dezvoltarea de parteneriate, incluziv cu mediul de afaceri;

- Extinderea generalizată a facilităților pentru formarea și perfecționarea continuă pe tot parcursul vieții, sporirea considerabilă a participării la sistemele formale și nonformale de cunoaștere în vederea apropierii României de media performanțelor din statele membre ale UE;
- Extinderea rețelei de centre comunitare de învățare permanentă de către autoritățile locale; continuarea cointerесării companiilor în sprijinirea înrolării angajaților în asemenea programe;
- Creșterea substanțială a numărului de tineri și adulți care dețin competențe relevante, inclusiv competențe profesionale, care să faciliteze angajarea, crearea de locuri de muncă decente și antreprenoriatul;
- Creșterea nivelului de educație financiară a cetățenilor;
- Extinderea în educația formală universitară a dezvoltării durabile ca principii și specializare și accentuarea rolului cercetării interdisciplinare în dezvoltarea unei societăți durabile.

5. EGALITATEA DE GEN. Într-o societate dezvoltată, genul cu care se naște cineva nu trebuie să influențeze perspectivele, demnitatea și calitatea vieții persoanei. Populația României este alcătuită din peste 51% femei. Deși s-au înregistrat progrese în domeniul egalității de gen, persistă unele provocări legate de preconcepțiile populației în privința rolului femeii în societate și familie, participarea femeilor la luarea deciziilor, disparitatea salarială și violența împotriva femeilor.

Obiective 2021-2027:

- Organizarea de campanii de informare și sensibilizare privind partajarea echitabilă a responsabilităților în cadrul gospodăriei și familiei, îmbunătățirea serviciilor sociale relevante și concilierea obligațiilor profesionale cu viața personală și de familie având ca obiectiv creșterea implicării bărbaților în viața de familie și frecventarea cursurilor pentru tineri părinți;
- Reglementarea funcției de expert în egalitatea de șanse între femei și bărbați și a posibilității desemnării persoanelor cu aceste atribuții în toate instituțiile și autoritățile publice, precum și în companiile private cu peste 50 de angajați;
- Crearea unui sistem integrat de monitorizare și raportare privind cazurile de violență domestică;
- Includerea perspectivei de gen în programa școlară și în manuale;
- Organizarea unor campanii de informare și sensibilizare pentru combaterea stereotipurilor de gen în rândul tinerilor;
- Monitorizarea implementării dispozițiilor legale privind sănătatea sexuală și reproductivă și organizarea de campanii de informare pentru prevenirea și combaterea abuzurilor sexuale și respectarea drepturilor la nediscriminare și identitate.

Ținte 2030:

- Continuarea reducerii disparității salariale dintre sexe;
- Eliminarea tuturor formelor de violență împotriva femeilor și fetelor, în sferele publice și private,

inclusiv a traficului, exploatării sexuale și a altor tipuri de exploatare;

- Asigurarea participării depline și eficiente a femeilor și a egalității de șanse la ocuparea posturilor de conducere la toate nivelurile de luare a deciziilor în viața politică, economică și publică.

6. APĂ CURATĂ ȘI SANITAȚIE. Pentru a prospera, ecosistemele planetei, societatea și economia au nevoie de apă proaspătă și curată, în cantități suficiente. De mai mulți ani, unul dintre elementele politicii UE este protecția sănătății cetățenilor săi prin accesul sigur la apă potabilă de calitate și sanitație.

Obiective 2021-2027:

- Promovarea și valorificarea durabilă a resurselor considerabile ale României de ape minerale (plate sau natural carbogazoase) pentru consum, precum și în scopuri terapeutice; folosirea mai activă a apelor geotermale atât în scopuri energetice, cât și pentru turismul de sănătate (spa);
- Monitorizarea strictă a calității apei potabile destinate consumului populației pentru menținerea în parametrii bio-chimici acceptați;
- Asigurarea accesului la apă potabilă și la canalizare în zonele periferice ale orașelor și sprijinirea racordării unui număr sporit de gospodării la aceste rețele prin grija autorităților locale.

Ținte 2030:

- Creșterea substanțială a eficienței folosirii apei în activitățile industriale, comerciale și agricole; extinderea reutilizării raționale a apelor tratate și reciclate în perspectiva atingerii obiectivelor economiei circulare;
- Creșterea substanțială a eficienței de utilizare a apei în toate sectoarele și asigurarea unui proces durabil de captare și furnizare a apei potabile, pentru a face față deficitului de apă;
- Conectarea gospodăriilor populației din orașe, comune și sate compacte la rețeaua de apă potabilă și canalizare în proporție de cel puțin 90%;
- Creșterea accesului la apă potabilă pentru grupurile vulnerabile și marginalizate;
- Îmbunătățirea calității apei prin reducerea poluării, eliminarea depozitării deșeurilor și reducerea la minimum a produselor chimice și materialelor periculoase, reducând proporția apelor uzate netratate și sporind substanțial reciclarea și reutilizarea sigură;
- Realizarea accesului la condiții sanitare și de igienă adecvate și echitabile pentru toți, acordând o atenție specială celor în situații vulnerabile.

7. ENERGIE CURATĂ ȘI PREȚURI ACCESIBILE. Cererea de energie este în continuă creștere la nivel global și numai prin eficientizarea și promovarea energiei regenerabile

se poate face față nevoilor actuale și ale generațiilor viitoare. Sectorul energetic contribuie în mod esențial la dezvoltarea României prin influența profundă asupra competitivității economiei, a calității vieții și a mediului.

Obiective 2021-2027:

- Revizuirea și completarea cadrului legal, inclusiv în privința legislației fiscale în domeniul petrolului și gazelor; monitorizarea contractelor negociate și asigurarea transparenței procedurilor; întărirea puterii de decizie și independenței autorităților de reglementare și control;
- Liberalizarea și extinderea pieței de energie și interconectarea sistemelor energetice la nivel național și regional în vederea realizării unei rețele complementare și interactive de servicii (contorizare și rețele inteligente) și reducerii costurilor suportate de consumator;
- Menținerea unui mix energetic optim prin valorificarea resurselor proprii, diversificarea surselor de import și a destinațiilor de export, modernizarea și eficientizarea instalațiilor existente viabile, promovarea surselor regenerabile de energie și a tehnologiilor de conversie cu emisii reduse de carbon;
- Consolidarea politicii de eficiență energetică și protecția consumatorilor;
- Reducerea cu 19% a consumului intern de energie primară.

Ținte 2030:

- Extinderea rețelelor de transport și distribuție pentru energie electrică și gaze naturale în vederea asigurării accesului consumatorilor casnici, industriali și comerciali la surse sigure de energie la prețuri acceptabile;
- Asigurarea securității cibernetice a platformelor de monitorizare a rețelelor de producție, transport și distribuție a energiei electrice și gazelor naturale;
- Decuplarea creșterii economice de procesul de epuizare a resurselor și de degradare a mediului prin sporirea considerabilă a eficienței energetice (cu minimum 27% comparativ cu scenariul de status-quo) și folosirea extinsă a schemei EU ETS în condiții de piață previzibile și stabile;
- Creșterea ponderii surselor de energie regenerabilă și a combustibililor cu conținut scăzut de carbon în sectorul transporturilor (autovehicule electrice), inclusiv combustibili alternativi;
- Asigurarea unui cadru de reglementare stabil și transparent în domeniul eficienței energetice în vederea atragerii investițiilor;
- Susținerea strategică a ponderii energiei electrice în totalul consumului casnic, industrial și în transporturi prin stabilirea unor norme de performanță pentru instalații și aparatură.

8. MUNCĂ DECENTĂ ȘI CREȘTERE ECONOMICĂ:

Dezvoltarea durabilă încurajează delimitarea creșterii economice de impactul negativ asupra mediului și asupra societății. Obiectivul urmărește creșterea economică durabilă și promovează munca și un trai decent pentru toți, indiferent de gen, locație geografică și descendență. Devine vitală implementarea principiului „nimeni nu rămâne în urmă.

Obiective 2021-2027:

- Continuarea creării premiselor pentru aderarea la Zona Euro prin politici monetare prudente și măsuri de sprijinire a productivității și competitivității economiei românești;
- Sprijinirea activității întreprinderilor mici și mijlocii, a antreprenoriatului în rândul tinerilor prin încurajarea și susținerea financiară a start-up-urilor;
- Inițierea unor programe de formare profesională de bază cu finanțare UE în corelare cu cerințele pieței muncii, cu accent pe segmentele tinere sau social vulnerabile ale populației;
- Încurajarea încheierii de contracte de muncă cu orar flexibil și / sau telemuncă / teleworking (munca de la distanță); asigurarea de facilități și servicii de sprijin pentru îngrijirea copiilor și a membrilor de familie aflați în întreținere;
- Elaborarea și punerea în aplicare a unui program coerent pentru dezvoltarea turismului, inclusiv a agroturismului, generator de locuri de muncă și venituri considerabile, prin îmbunătățirea infrastructurii și căilor de acces la obiectivele turistice, profesionalizarea personalului și valorificarea înțeleaptă a tradițiilor culturale și specificului national;
- Valorificarea potențialului piețelor de capital și altor instrumente de finanțare.

Ținte 2030:

- Păstrarea în continuare a unui ritm al creșterii PIB superior față de media UE pentru a susține efortul de reducere a decalajelor în comparație cu țările europene avansate, paralel cu aplicarea principiilor dezvoltării durabile și îmbunătățirea constantă a nivelului de trai al populației;
- Promovarea unor politici orientate spre dezvoltare care susțin activitățile productive, crearea locurilor de muncă decente, antreprenoriatul prin startup, creativitatea și inovația, și care încurajează formalizarea și creșterea întreprinderilor micro, mici și mijlocii, inclusiv prin acces la servicii financiare;
- Atingerea unor niveluri mai ridicate ale productivității prin diversificare, modernizarea tehnologică și inovație, inclusiv prin accent pe sectoarele cu valoare adăugată sporită și utilizarea intensivă a forței de muncă;
- Realizarea unui turism competitiv pe termen lung, dezvoltarea agroturismului, ecoturismului,

- turismului rural, balnear și cultural și îmbunătățirea imaginii României ca destinație turistică;
- Consolidarea capacității instituțiilor financiare interne pentru a încuraja și a extinde accesul la servicii bancare, de asigurări și servicii financiare pentru toți.

9. INDUSTRIE, INOVAȚIE ȘI INFRASTRUCTURĂ. Evoluția societății a impus un mod de viață accelerat, în care pot fi competitive doar acele țări care încurajează inovația, pe lângă o infrastructură rezilientă și o industrie durabilă.

Infrastructura modernă este susținută de inovație pentru o industrie eficientă și durabilă. Promovarea industrializării necesită recunoașterea importanței, economiei bazate pe cunoaștere pentru avantajul competitiv necesar.

Obiective 2021-2027:

- Îmbunătățirea conectivității între localități și regiuni prin sporirea ponderii drumurilor județene și comunale modernizate la 61% în 2020 (în comparație cu 39,4% în 2016);
- Încurajarea și sprijinirea, în condiții de egalitate, a investițiilor străine directe ca și a eforturilor investiționale proprii ale capitalului autohton cu accent pe sectoarele de înaltă și medie tehnicitate, creatoare de valoare adăugată sporită și care înglobează realizările de ultimă oră ale cercetării și dezvoltării tehnologice moderne, inclusiv în domeniul industriei de apărare;
- Creșterea bugetului alocat cercetării cu aproximativ 30% anual, cu asigurarea unei distribuții bugetare echilibrate, destinate susținerii cercetării aplicative și inovării, a cercetării fundamentale și de frontieră, cu accent pe domeniile despecializare inteligentă / cu potențial de creștere;
- Dezvoltarea programelor sectoriale de finanțare a cercetării aplicative atât din bugetul de stat, cât și prin stimularea investițiilor private și prin dezvoltare de parteneriate în acest sector.

Ținte 2030:

- Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii calitative, fiabile, durabile și puternice, inclusiv infrastructura regională și transfrontalieră, pentru a sprijini dezvoltarea economică și bunăstarea oamenilor, cu accent pe accesul larg și echitabil pentru toți;
- Îmbunătățirea siguranței rutiere;
- Reabilitarea industriilor pentru a deveni durabile, cu eficiență sporită în utilizarea resurselor și adoptare sporită a tehnologiilor și proceselor industriale curate și ecologice, toate țările luând măsuri în conformitate cu capacitățile respective ale acestora;
- Stimularea cu precădere a economiei digitale și investițiilor industriale care se situează în zona mai profitabilă a lanțului valoric, care fructifică și rezultatele eforturilor naționale de cercetare-dezvoltare-inovare și care se adresează unor piețe stabile și în creștere;

- Întărirea cercetării științifice, modernizarea capacităților tehnologice ale sectoarelor industriale; încurajarea inovațiilor și creșterea semnificativă a numărului de angajați în cercetare și dezvoltare și sporirea cheltuielilor publice și private pentru cercetare și dezvoltare;
- Promovarea industrializării incluzive și durabile și sporirea ratei de ocupare;
- Creșterea accesului întreprinderilor mici industriale și de altă natură la servicii financiare, inclusiv la credite accesibile, și integrarea acestora în lanțuri valorice și piețe externe.

10. INEGALITĂȚI REDUSE. Inegalitatea este un obstacol în procesul de dezvoltare a unei societăți durabile. Inegalitatea apare în diferite domenii cum ar fi problemele de gen, dificultățile în educație, aspectele financiare etc. Unele grupuri vulnerabile, cum ar fi femeile cu dizabilități sau cele de etnie romă, se confruntă cu discriminare intersecțională, prin care mai multe caracteristici ale grupului sunt supuse fenomenelor discriminatorii, acesta devenind astfel în mod particular dezavantajat. Acest obiectiv al reducerii inegalităților accentuează caracterul ideal și meritocratic al societății și, totodată, permite tuturor accesul la resurse.

Obiective 2021-2027:

- Reducerea polarizării sociale prin asigurarea creșterii constante, pe bază anuală, a veniturilor mici, alocațiilor pentru copii, tineri, vârstnici și persoane cu dizabilități, pensiilor, ajutoarelor sociale pentru alte grupuri vulnerabile sau defavorizate într-un quantum superior celui mediu pe economie;
- Sprijinirea dezvoltării activităților economice productive în mediul rural, pe lângă cele agricole, prin încurajarea antreprenoriatului, asigurarea accesului la internet pentru munca de la distanță, accesul sporit la serviciile de microfinanțare;
- Creșterea intermedierei financiare în mod durabil cu asigurarea stabilității și credibilității sectorului bancar;
- Promovarea fermă și monitorizarea permanentă a aplicării legislației existente în materie de incluziune socială pentru toate categoriile de cetățeni, inclusiv a persoanelor aparținând minorităților etnice sau de altă natură, în toate domeniile vieții politice, economice, sociale și culturale.

Ținte 2030:

- Adoptarea politicilor, în special fiscale, salariale și de protecție socială, în scopul reducerii progresive a inegalităților, respectiv a proporției grupurilor dezavantajate;
- Aproprierea României de nivelul mediei UE, corespunzător anului 2030, din punctul de vedere al indicatorilor dezvoltării durabile;

- Reducerea discriminării prin acordarea de sprijin organizațiilor neguvernamentale care activează în domeniul drepturilor omului.

11. ORAȘE ȘI COMUNITĂȚI DURABILE. În România, conform statisticilor Băncii Mondiale, ponderea populației urbane a crescut la 54,4% în 2014, de la 34% în 1960. Conform Eurostat, media UE era de 72,5% în 2014. Acest proces de urbanizare este într-o continuă creștere, obligând orașele să devină deschise tuturor, sigure, reziliente și durabile, pentru a face față schimbărilor socio-economice și de mediu.

Obiective 2021-2027:

- Creșterea procentului de proprietăți cadastrate și înregistrate în toate localitățile la 80% pentru construcții și finalizarea înregistrării terenurilor agricole ce fac obiectul subvențiilor acordate de Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură, ca element de bază al planificării spațiale și amenajării teritoriului;
- Implementarea programelor existente și adoptarea de măsuri suplimentare pentru avertizarea timpurie, intervențiile de urgență și acțiunile ulterioare de reabilitare prin precizarea responsabilității tuturor factorilor cu atribuții în domeniu în caz de calamități naturale (seisme, inundații, alunecări de teren) sau accidente (deversări sau emisii nocive, incendii extinse etc);
- Pregătirea din vreme a unor planuri de contingență pentru prevenirea și limitarea efectelor previzibile ale schimbărilor climatice;
- Îmbunătățirea calității aerului;
- Creșterea capacității instituționale a autorităților cu responsabilități în domeniul calității aerului de adaptare la cerințele de respectare a obiectivelor de calitate a aerului;
- Valorificarea resurselor culturale specifice pe plan local prin protejarea patrimoniului cultural, identității culturale și îndeletnicirilor tradiționale (artizanale, artistice, culinare); încurajarea dezvoltării în continuare a Agroturismului;
- Promovarea unui set de măsuri teritoriale pentru zonele urbane în vederea dezvoltării acelor funcții și echipamente care pot asigura creșterea competitivității orașelor la nivel european și internațional.

Ținte 2030:

- Asigurarea accesului la condiții de locuire adecvate pentru toți cetățenii;
- Reducerea semnificativă a pierderilor economice provocate de inundații și alunecările de teren, îmbunătățirea răspunsului colectiv și întărirea capacității de adaptare și revenire la nivel

funcțional în cel mai scurt timp după producerea evenimentului, reducerea impactului inundațiilor sau a poluărilor generate de inundații și ale alunecărilor de teren asupra ecosistemelor, inclusiv prin îmbunătățirea constantă a cadrului legislative;

- Asigurarea accesului la sisteme de transport sigure, la prețuri echitabile, accesibile și durabile pentru toți, în special prin extinderea rețelelor de transport public, acordând o atenție deosebită nevoilor celor aflați în situații vulnerabile, femei, copii, persoane cu dizabilități și în etate;
- Elaborarea și punerea în aplicare a unui program general de planificare spațială și amenajare a teritoriului în corelare cu strategiile sectoriale la nivel național prin aplicarea conceptului de dezvoltare spațială policentrică și echilibrată, care să susțină coeziunea teritorială;
- Educarea și responsabilizarea populației pentru situații de risc seismic;
- Reducerea efectelor pe care poluarea atmosferică le are asupra sănătății umane și a mediului prin acordarea unei atenții deosebite calității aerului;
- Reducerea substanțială a numărului deceselor și bolilor provocate de produsele chimice periculoase de poluare și de contaminarea aerului, apei și solului;
- Consolidarea eforturilor de protecție și salvagardare a patrimoniului cultural și natural, a elementelor de peisaj din mediul urban și rural;
- Implementarea prevederilor legale referitoare la producția, transportul, depozitarea, utilizarea și eliminarea produselor chimice, inclusiv a celor farmaceutice, care pot prezenta pericole pentru sănătatea oamenilor și animalelor și pentru integritatea mediului.

12. CONSUM ȘI PRODUCȚIE RESPONSABILĂ.

Decuplarea creșterii economice de efectele negative asupra mediului necesită un nou model de consum și producție durabil. Dezvoltarea durabilă propune soluția unei producții mai eficiente, a unui management durabil al deșeurilor și activități în concordanță cu principiile protecției mediului. În termeni de consum, reciclarea este imperativă, acest lucru necesitând tranziția spre o economie circulară și conștientizarea cetățeanului de limitele planetei.

Obiective 2021-2027:

- Continuarea eforturilor pe plan național pentru ameliorarea productivității utilizării resurselor prin includerea unor ținte precise, riguros monitorizate, în toate strategiile sectoriale și de dezvoltare în profil teritorial în vederea alinierii la standardele europene și pregătirii trecerii la modelul economiei circulare;
- Tranziția de la modelul economic actual bazat pe producție și consum la economia circulară prin schimbarea mentalității prin educație, schimbarea comportamentului consumatorilor și prin dezvoltarea de mecanisme financiare pentru susținerea perioadei de tranziție;

- Reducerea risipei de alimente pe întregul traseu producție-transport procesare-comercializare-consum, de la recoltarea în fermă la eliminarea finală a deșeurilor; Popularizarea și promovarea unor modele de producție și consum durabile prin campanii de informare pentru publicul larg și demersuri pentru extinderea acestor bune practici în programele educaționale școlare și extrașcolare;
- Încurajarea companiilor, în special a companiilor mari și transnaționale, să adopte practici durabile și să integreze informațiile privind durabilitatea în ciclul de raportare;
- Promovarea instrumentelor care conduc la îmbunătățirea performanțelor de mediu, prin campanii de informare și conștientizare privind avantajele obținerii etichetei UE ecologice pentru produse și servicii, precum și a obținerii înregistrării în EMAS de către organizațiile publice sau private;
- Finalizarea cadrului legislativ privind promovarea achizițiilor publice verzi;
- Ameliorarea procesului de urmărire statistico-economică și socială a modelelor de consum și de producție durabilă la nivel național, regional și local;
- Creșterea gradului de pregătire a societății pentru reutilizare și reciclare prin aplicarea ierarhiei de gestionare a deșeurilor;
- Introducerea unui cod al sustenabilității care permite o raportare complexă a atitudinii companiilor privind aplicarea principiilor dezvoltării durabile de raportare.

Ținte 2030:

- Trecerea etapizată la un nou model de dezvoltare bazat pe utilizarea rațională și responsabilă a resurselor cu introducerea unor elemente ale economiei circulare, elaborarea unei foi de parcurs;
- Înjumătățirea pe cap de locuitor a risipei de alimente la nivel de vânzare cu amănuntul și de consum și reducerea pierderilor de alimente de-a lungul lanțurilor de producție și de aprovizionare, inclusiv a pierderilor post-recoltare;
- Reciclarea în proporție de 55% a deșeurilor municipale până în 2025 și 60% până în 2030;
- Reciclarea în proporție de 65% a deșeurilor de ambalaje până în 2025 (materiale plastice 50%; lemn 25%; metale feroase 70%, aluminiu 50%, sticlă 70%, hârtie și carton 75%) și 70% până în 2030 (materiale plastic 55%; lemn 30%; metale feroase 80%, aluminiu 60%, sticlă 75%, hârtie și carton 85%);
- Colectarea separată a deșeurilor menajere periculoase până în 2022, a deșeurilor biologice până în 2023 și materialele textile până în 2025;
- Stabilirea de scheme obligatorii de răspundere extinsă a producătorilor pentru toate ambalajele până în 2024;

- Implementarea practicilor durabile de achiziții publice verzi, în conformitate cu prioritățile naționale și politicile europene.

13. ACȚIUNE CLIMATICĂ. Impactul schimbărilor climatice, inclusiv schimbarea tiparelor climei, creșterea nivelului mării și a evenimentelor meteorologice extreme afectează România de astăzi. Dacă nu se iau în continuare măsuri de adaptare și diminuare a efectelor acestora, amenințările actuale, cum ar fi siguranța alimentară și deficitul de apă, pot lua amploare.

Obiective 2021-2027:

- Integrarea măsurilor de adaptare la schimbările climatice în strategiile și politicile de dezvoltare sectorială și armonizarea lor intersectorială;
- Conștientizarea iminenței schimbărilor climatice atât la nivelul politic al instituțiilor statului, cât și în rândul tuturor cetățenilor, indiferent de vârstă.

Ținte 2030:

- Consolidarea rezilienței și capacității de adaptare a României la riscurile legate de climă și dezastre naturale;
- Îmbunătățirea capacității de reacție rapidă la fenomene meteorologice extreme intempestive de mare intensitate;
- Îmbunătățirea educației, sensibilizării și capacității umane și instituționale privind atenuarea schimbărilor climatice, adaptarea, reducerea impactului și alerta timpurie;
- Intensificarea eforturilor României pentru a realiza tranziția la o economie „verde”, cu emisii reduse de dioxid de carbon, rezilientă la schimbările climatice și pentru integrarea măsurilor de adaptare la schimbările climatice în sectoarele vulnerabile economice, sociale și de mediu, în conformitate cu politicile UE.

14. VIAȚA ACVATICĂ. Viața acvatică, clima, economia și bunăstarea socială depind de existența unor ape sănătoase. Schimbările climatice și concurența pentru resursele naturale adaugă presiuni suplimentare asupra mediului acvatic.

Schimbarea climei și exploatarea nedurabilă a mediului acvatic constituie principalele amenințări pentru fluvii și râuri.

Ținte 2030:

- Prevenirea și reducerea semnificativă a poluării acvatice de toate tipurile, în special de la activitățile terestre, inclusiv poluarea cu deșeuri și poluarea cu nutrienți;

- Minimizarea și gestionarea impactului acidificării mediului apelor, inclusiv prin cooperare științifică sporită la toate nivelurile;
- Dezvoltarea responsabilă și sustenabilă a activităților de pescuit la speciile sălbatice și de acvacultură cu respectarea cotelor și metodelor stabilite prin lege și menținerea, în limite rezonabile, a viabilității îndeletnicirilor tradiționale în acest domeniu, inclusiv a pescuitului sportiv și de agrement;

15. VIAȚA TERESTRĂ. Societatea umană a creat o „amprentă” imensă pe Pământ, iar acest impact impune asumarea unei responsabilități sporite, un management responsabil și activități corelate în domeniul protecției mediului. Pădurile sunt fundamentale pentru viața pe planetă. Gestionarea durabilă a acestora are un rol esențial în abordarea provocărilor globale actuale, precum și în combaterea reducerii biodiversității, a degradării solurilor și a prevenirii schimbărilor climatice.

În plus, pădurile reprezintă un furnizor important al unei game largi de servicii ecosistemice care îmbunătățesc calitatea vieții, oferind numeroase avantaje pentru mediu, societate și economie, cum ar fi asigurarea securității alimentare, creșterea disponibilității apei și sporirea protecției așezărilor umane. România a intrat în UE cu un capital natural valoros, în unele cazuri, acesta având caracter de unicat. Această contribuție trebuie să fie recunoscută și apreciată ca atare, inclusiv sub raportul sustenabilității financiare a investițiilor necesare pentru conservarea resurselor și menținerea serviciilor oferite de ecosistemele naturale la standardele stabilite la nivelul ONU și UE.

Obiective 2021-2027:

- Păstrarea poziției României ca țară cu cea mai mare diversitate biogeografică din Europa atât prin integrarea în continuare a politicilor de mediu în toate strategiile naționale și sectoriale relevante, cât și prin îmbunătățirea infrastructurii de mediu, conform standardelor și practicilor UE și prevederilor convențiilor internaționale asumate de România;
- Refacerea și completarea băncilor de date genetice, în special pentru speciile autohtone sau endemice, precum și sprijinirea activităților de cercetare științifică în acest domeniu;
- Asigurarea conservării, restabilirii și utilizării durabile a ecosistemelor de apă dulce terestre și interioare și a serviciilor acestora, în special păduri, zone umede, munți și terenuri aride, în conformitate cu obligațiile prevăzute de acordurile internaționale;
- Atragerea și cointeresarea comunităților locale și a organizațiilor neguvernamentale, inclusiv a asociațiilor de vânatoare și pescuit sportiv, în acțiunile de combatere eficientă a braconajului, precum și de conservare a habitatelor sensibile și a biodiversității; compensarea pierderilor de venit ale

proprietarilor de păduri sau de terenuri agricole situate în ariile naturale protejate.

Ținte 2030:

- Dezvoltarea infrastructurii verzi și folosirea serviciilor oferite de ecosistemele naturale.
- Asigurarea conservării ecosistemelor montane, inclusiv a biodiversității acestora, în scopul de a spori capacitatea acestora de a oferi beneficii esențiale pentru dezvoltare durabilă;
- Susținerea instituțiilor și infrastructurilor de cercetare-dezvoltare de interes național și european pentru studierea, gestionarea, protejarea și conservarea diversității patrimoniului natural.

16. PACE, JUSTIȚIE ȘI INSTITUȚII EFICIENTE. Dezvoltarea durabilă este și o paradigmă de funcționare a unei societăți echitabile. Această abordare implică o societate pașnică în care beneficiile dezvoltării durabile promovează accesul la justiție pentru toți și crearea unor structuri legislative și instituționale eficiente, responsabile și incluzive la toate nivelurile. Dezvoltarea durabilă poate deveni o abordare funcțională doar dacă societatea va conștientiza și își va însuși această perspectivă ca pe o realitate firească.

Obiective 2021-2027:

- Aplicarea riguroasă a prevederilor legale existente privind combaterea și condamnarea oricăror acte de violență, abuz, exploatare, trafic de persoane sau discriminare de orice fel, îndeosebi în privința copiilor, femeilor sau persoanelor cu dizabilități, indiferent de rasă, religie, gen sau orientare sexuală;
- Reforma regimului de executare a pedepselor prin modernizarea instituțiilor de detenție, consolidarea sistemului de probațiune și aplicarea dispozițiilor legale privind reintegrarea socială a persoanelor față de care s-au dispus sancțiuni privative sau neprivative de libertate;
- Măsuri pentru identificarea unor posibilități de continuare a colaborării interinstituționale, în scopul facilitării reintegrării sociale a persoanelor care au fost sancționate penal;
- Redactarea și începerea implementării unei strategii naționale pentru încurajarea creșterii demografice;
- Asigurarea unui tratament corect și nediscriminatoriu pentru cetățenii români aflați temporar la muncă în străinătate prin intervenții oficiale de susținere a intereselor acestora pe lângă autoritățile statelor respective;
- Utilizarea extinsă a tehnicilor digitale avansate în elaborarea și modelarea integratoare a programelor și proiectelor de dezvoltare în vederea optimizării deciziilor privind stabilirea priorităților și alocarea rațională a resurselor financiare pe criterii de rentabilitate și competitivitate.

Ținte 2030:

- Administrarea justiției în condiții de imparțialitate și celeritate, în conformitate cu legile și procedurile stabilite, cu respectarea principiului prezumției de nevinovăție;
- Asigurarea și susținerea dialogului cu minoritățile naționale în vederea îmbunătățirii actului decizional, prin acces egal pentru toți cetățenii de a-și respecta și valorifica cultura, tradițiile, limba maternă și de a participa la viața economică, socială și politică și pentru combaterea preconcepțiilor, a prejudecăților și a discriminărilor în toate formele sale și promovarea dialogului interetnic, valorilor comune, diversității culturale și lingvistice;
- Reducerea semnificativă a tuturor formelor de violență și ratelor de deces conexe,
- Stoparea abuzului, exploatării, traficului și a tuturor formelor de violență și torturii copiilor;
- Reducerea semnificativă a fluxurilor ilicite financiare și de armament, consolidarea recuperării și returnării bunurilor furate și combaterea tuturor formelor de crimă organizată;
- Asigurarea procesului decizional receptiv, incluziv, participativ și reprezentativ la toate nivelurile;
- Dezvoltarea instituțiilor eficiente, responsabile și transparente la toate nivelurile;
- Profesionalizarea și perfecționarea activității tuturor instituțiilor administrației publice centrale și locale, mai ales a compartimentelor care intră în contact direct cu cetățenii, pentru prestarea unor servicii prompte și civilizate; extinderea și generalizarea serviciilor pe internet (on-line).

17. PARTENERIATE PENTRU REALIZAREA OBIECTIVELOR. România, ca membră a comunității internaționale și a familiei europene, își asumă responsabilitatea de a se implica în efortul comun pentru sprijinirea dezvoltării durabile. Problemele globale impun soluții globale, această abordare necesită și colaborare, respectiv finanțare publică (națională și internațională) pentru atingerea obiectivelor din Agenda 2030.

Obiective 2021-2027:

- Sprijinirea unor soluții realiste, favorabile țărilor în curs de dezvoltare în cadrul dezbaterilor interguvernamentale din cadrul UE, a ONU, precum și a instituțiilor sale specializate pe tema dezvoltării durabile;
- Încurajarea investițiilor și altor activități economice ale unor întreprinzători din România, precum și a proiectelor bazate pe voluntariat, în special la inițiativa tinerilor, care au ca obiect promovarea principiilor și practicilor dezvoltării sustenabile în țări mai puțin

dezvoltate; Sprijinirea comunităților de români din străinătate prin asigurarea accesului la cursuri de limbă și cultură românească și dezvoltarea lectoratelor de limbă și literatură română în cadrul universităților din Europa și din lume.

Ținte 2030:

- Majorarea progresivă a cuantumului asistenței oficiale de dezvoltare acordate de România în cadrul programelor ODA, în funcție de capacitatea de susținere a economiei naționale, având ca obiectiv țintă atingerea cifrei de 0,33% din venitul național brut la nivelul anului 2030;
- Sporirea și diversificarea ajutorului oficial pentru dezvoltare pe măsura creșterii potențialului economic al României și încurajarea agenților economici români să investească, pe baze competitive, în economia țărilor mai puțin dezvoltate;
- Aderarea României la Zona Euro, la spațiul Schengen și la Organizația pentru Dezvoltare și Cooperare Economică;
- Susținerea angajamentelor internaționale și implicarea proactivă pe plan european și internațional.

Prin strategia —Europa 2020 Uniunea Europeană a promovat, în perioada 2014-2020, un model de creștere mai inteligent, mai durabil și mai incluziv, prin care s-a promovat noul concept de dezvoltare europeană, în baza căruia se asigură suport financiar de la bugetul Uniunii Europene și se deschid noi oportunități pentru valorizarea resurselor locale în condițiile unei guvernante economice mai bine coordonate la toate nivelurile de administrare. În prezent, Comisia Europeană a reînnoit inițiativa —Calea către excelență pentru a continua să ofere sprijin adaptat și expertiză regiunilor rămase în urmă în ceea ce privește inovarea. Inițiativa va ajuta regiunile să-și conceapă, să-și actualizeze și să-și ajusteze strategiile de specializare inteligentă. Altfel spus, strategiile de inovare care se bazează pe domenii de nișă dețin atuuri concurențiale, înainte de începerea perioadei bugetare 2021-2027. Totodată, inițiativa va ajuta regiunile să identifice resursele U.E. adecvate pentru finanțarea proiectelor inovatoare și să se asocieze cu alte regiuni care dețin atuuri similare pentru a crea clustere de inovare. Alături de propunerile Comisiei, privind viitoarea politică de coeziune și de noul program —Orizont Europal și în conformitate cu noua agendă pentru cercetare și inovare a Comisiei, inițiativa —Calea către excelență este o altă modalitate prin care Comisia ajută regiunile Europei să se pregătească pentru viitor, cu strategii de inovare solide, sprijinite de fondurile U.E. în următorul buget pe termen lung al U.E., pentru perioada 2021-2027.

Astfel, prioritățile investiționale mijlocite optim de U.E. sunt:

- **Europă mai inteligentă**, prin inovare, digitilizare, transformare economică și sprijinirea

întreprinderilor mici și mijlocii;

- **O Europă mai verde**, fără emisii de carbon, punerea în aplicare a Acordului de la Paris și investiții în tranziția energetică, energia din surse regenerabile și combaterea schimbărilor climatice;
- **O Europă conectată**, cu rețele strategice de transport și digitale;
- **O Europă mai socială**, pentru realizarea pilonului european al drepturilor sociale și sprijinirea calității locurilor de muncă, a învățământului, a competențelor, a incluziunii sociale și a accesului egal la sistemul de sănătate;
- **O Europă mai apropiată de cetățenii săi**, prin sprijinirea strategiilor de dezvoltare conduse la nivel local și a dezvoltării urbane durabile în U.E.

În acest sens, redactarea unei strategii de dezvoltare locală integrate în dezvoltarea regională și însușirea acesteia de către factorii de decizie de la nivel local îmbunătățește șansele unei creșteri economice și sociale durabile, incluzive și performante. Includerea proiectelor de dezvoltare locală în noua strategie de dezvoltare locală crește impactul vizat de aceasta. Lipsa unei strategii de dezvoltare locală, a unei viziuni strategice împărtășite de comunitate, ar conduce la creșterea gradului de vulnerabilitate economică la apariția unor riscuri sociale și economice. Evitarea unor astfel de riscuri și vulnerabilități constituie un element definitoriu pentru a formula o viziune globală, coerentă și modernă asupra procesului de dezvoltare durabilă a comunei, pentru perioada 2021-2027, cu corelare cu cea a județului Caraș-Severin.

Strategia de Dezvoltare Locală a comunei Gurahonț, pentru perioada 2022 —2027 își propune să se alinieze la obiectivele generale prin:

- reducerea șomajului și combaterea sărăciei, prin dezvoltarea de noi locuri de muncă;
- măsuri eficiente de incluziune socială;
- implicarea activă în reducerea abandonului școlar în învățământul preuniversitar;
- creșterea eficienței energetice a gospodăriilor și locuințelor și creșterea spațiului de locuit inclusiv prin dezvoltarea unor programe de realizare a unor locuințesociale;
- sprijinirea tinerilor, a micilor fermieri, dar și a întreprinderilor mici și mijlocii care doresc să investească în sectorul agricol și non- agricol;
- gestionarea riscurilor în cazul hazardelor naturale;
- utilizarea eficientă a resurselor.

➤ **Principiile care stau la baza procesului de planificare:**

Necesitatea adaptării spațiului românesc la cerințele UE se răsfrânge prin necesitatea

fiecărei autorități locale de a se adapta la cerințele UE. Lucrarea prezintă analizează elementele specifice comunei Gurahonț, atât din punct de vedere economic, social, al infrastructurii, cât și din punct de vedere al resurselor umane și al teritoriului. Pornind de la angajamentele pe care România și le-a asumat pentru perioada 2021-2027, strategia de dezvoltare locală a comunității din Gurahonț își propune o dezvoltare durabilă a comunei în contextul european. Strategia are la bază informații obținute atât de la Institutul Național de Statistică, de la Uniunea Europeană, cât și informații obținute în urma unor studii, rapoarte, cercetări, strategii și norme locale, județene, regionale, naționale și europene. A fost, de asemenea, implicată populația comunei, angajații din Primăria Comunei Gurahonț, prin întâlniri cu lideri de opinie, întâlniri cu oameni de afaceri locali, chestionare, studii.

Pentru o punere în practică adecvată a strategiei, trebuie respectate următoarele condiții:

- acordul și susținerea din partea consiliului local și a comunității;
- susținerea din partea sectorului privat, îndeosebi a componentei economice;
- informarea permanentă a comunității cu privire la progresul punerii în aplicare;
- monitorizarea permanentă stadiului atingerii obiectivelor propuse.

Cele șapte caracteristici ale strategiilor sunt următoarele: *image asupra viitorului, creativitate, flexibilitate, activitate, create pentru acțiune, orientare spre schimbare, orientare spre un câștig durabil*. O strategie nu doar reacționează la schimbări, prin faptul că ia în considerare influențele diferiților factori interni și/sau externi ai regiunii țintă, dar conține și elemente proactive, construind posibile planuri și programe ce urmează a fi aplicate pentru diferite situații ce ar apărea pe parcurs. Principiul acțiunii care stă la baza unei strategii de dezvoltare se datorează faptului că ea este compusă de programe, a căror aplicare implică acțiune concretă direcționată spre îmbunătățirea situației regiunii țintă. Orientarea spre schimbare reiese din faptul că strategiile urmăresc elaborarea unui pachet de programe care, odată implementate, să ducă la schimbare pe plan social, la o mai bună valorificare a potențialului local, precum și orientarea activităților de dezvoltare în concordanță cu procesele înregistrate pe plan local.

Pentru a asigura eficiența eforturilor de elaborare a Strategiei, s-a optat pentru o metodologie precisă, care a inclus elemente importante de implicare directă a comunității locale, prin solicitarea de puncte de vedere, interviuri, plecând de la premisele ca reprezentanții și liderii locali să aibă interesul, bazele și cunoștințele necesare pentru a reprezenta diversele interese locale. Lipsa exercițiului democratic de implicare constructivă în viața comunității și unicitatea acestui gen de activitate în mediul comunei au făcut dificilă realizarea acestui aspect metodologic. Astfel, elaborarea Strategiei de dezvoltare locală a presupus un efort asumat

decătre autoritatea executivă de la nivel local - primar, cu sprijinul echipei de consultanță.

• Procesul de elaborare a strategiei a cuprins următoarele etape:

1. Colectarea datelor și analiza acestora

În această etapă s-a urmărit evaluarea nevoilor pieței forței de muncă, baza economică a localității, analiza capacității instituționale locale, premisele dezvoltării economice locale. Aceste informații au fost obținute fie direct de la beneficiarii strategiei (angajații primăriei și locuitorii comunei Gurahonț), fie din surse statistice oficiale. Pentru această etapă principalul tip de activitate este culegerea datelor care să permită o diagnoză cât mai clară a spațiului pentru care s-a elaborat planul de dezvoltare locală. Pentru aceasta s-au urmărit elemente fizico-geografice (forme de relief, plasare geografică, factori de risc natural, zone naturale protejate etc), populație (mărimea populației, densitatea, evoluția și factori de creștere ai populației), locuințele (dotarea locuințelor cu apă și canalizare, vechimea și siguranța locuințelor, materialele de construcție folosite etc), echiparea localității în sistem centralizat (apă, iluminat public, racordarea la rețele de telefonie, acces la căile de transport publice sau private), sociale (învățământ, comunicații, mortalitate infantilă etc), mediu și ecologie (apă, aer, sol, păduri). S-a urmărit, de asemenea, și identificarea atractivității localității din punct de vedere a turismului, a posibilităților de petrecere a timpului liber, s-au identificat spațiile verzi și evenimentele culturale anuale specifice zonei. Această cercetare s-a realizat cu aportul important al întregii echipe locale, constantându-se dificultăți, în principal, din cauza lipsei de integrare și coordonare a informațiilor locale, precum și a lipsei unui mod sistematic și computerizat de arhivarea datelor care să faciliteze sortarea și aranjarea multicriterială a acestora. Tot în această etapă se urmărește și analiza și monitorizarea agențiilor de dezvoltare locală (instituții publice, organizații non-guvernamentale, întreprinzători privați, biserica, școala etc). Tehnica folosită a fost aceea a anchetei sociologice. Astfel, aflăm, atât gradul de implicare a agenților enumerați pentru bunul mers al localității, cât și imaginea pe care aceștia o au la nivelul localității și în exteriorul ei. Culegerea datelor s-a făcut prin observații pe teren, interviuri, chestionare, dezbateri publice. La finalul primei etape se poate face analiza SWOT a localității, piatra de temelie pentru elaborarea strategiei de dezvoltare a localității.

2. Stabilirea strategiei de dezvoltare locală:

Analiza SWOT evidențiază punctele forte (Strengths), slabe (Weaknesses), oportunitățile (Opportunities) și amenințările (Threats) existente la nivelul comunei Ohaba. Au fost, de asemenea, identificate forțele externe ce ar putea avea fie un efect pozitiv, fie negativ în dezvoltarea ulterioară a localității. Se obțin, așadar, direcțiile de dezvoltare locală.

a) Identificarea obiectivelor strategice de dezvoltare - enumerarea obiectivelor pentru care a fost elaborată strategia; menționarea metodologiei de elaborare și a agenților de dezvoltare locală implicați în procesul elaborării strategiei de dezvoltare, precum și identificarea câtorva domenii strategice de dezvoltare. Aceste domenii vor fi utilizate cu prioritate și în identificarea obiectivelor operaționale.

b) Obiective operaționale dezvoltate în teritoriul supus investigației. Programul operativ de dezvoltare locală trebuie gândit de către grupul de lucru ca un sistem coerent privind dezvoltarea localității/micro-regiunii/regiunii. În alegerea subprogramelor, cel mai important considerent trebuie să fie inițierea unor proiecte de dezvoltare convergente în vederea atingerii obiectivelor stabilite. Condiția de bază pentru dezvoltare locală este păstrarea tradițiilor economice și sociale comunitare. Astfel se ajunge la situația în care, pe baza realității existente se pun bazele dezvoltării durabile a comunității.

3. Stabilirea obiectivelor și a proiectelor de dezvoltare locală

În această etapă se analizează posibilele programe sau proiecte de dezvoltare ce vor fi prinse în strategia de dezvoltare locală. Ele sunt grupate în mai multe scenarii, în funcție de gradul de implicare a agenților de dezvoltare, de perioada necesară pentru implementare și de locul acestora pe agenda persoanelor sau a organizațiilor însărcinate cu implementarea lor. Este obligatorie o discuție și o analiză constructivă cu autoritățile publice locale, deoarece ele sunt

cele care pot da răspuns privitor la fondurile disponibile în bugetul local pentru finalizarea proiectelor propuse. Selectarea proiectelor are în vedere mai multe aspecte: proiectul să conducă la o îmbunătățire reală a vieții comunității, urmările lui să fie suficient de consistente încât să afecteze o parte importantă a comunității, să existe sau să poată fi găsite resurse necesare pentru rezolvarea lui. Această etapă face și o analiză privitoare la viabilitatea proiectelor propuse, atât din punct de vedere al comunității, cât și al economiei și al nevoilor populației.

4. Elaborarea planului strategic de dezvoltare pentru perioada 2022-2027

Această etapă centralizează informațiile obținute în primele trei etape, etape ce țin mai mult de partea strategică. Construcția planurilor de acțiune, precizează toate resursele financiare sau de alt tip ce sunt necesare pentru finalizarea fiecărui proiect (fie că este vorba de resurse din bugetul local, bugetul județean, național sau european, fie de surse financiare externe ale agenților economici). Deși în fază inițială pot fi identificate mai multe posibile scenarii de dezvoltare, în această etapă sunt alese acelea care asigură comunității cele mai mari posibilități de progres și de creștere a nivelului de trai la nivelul populației. În vederea atragerii de finanțări nerambursabile, după etapa de prioritizare a nevoilor locale se va analiza modul în care obiectivele propuse se corelează cu obiectivele existente la nivelul programelor europene. Primul lucru la care ar trebui să se gândească cei care concep un proiect este cel legat de rezultatele obținute, ca urmare a implementării cu succes a proiectului. Proiectul reprezintă un instrument care oferă mijloacele necesare pentru atingerea unor obiective strategice. Dacă proiectele nu sunt văzute în acest mod, atunci un proiect încheiat ar putea să nu aibă nici un efect asupra dezvoltării zonei. Se finalizează, de asemenea, și specificațiile tehnice ale proiectelor (studii ce sunt necesare pentru fiecare proiect de fezabilitate, proiecte tehnice etc., orarul pentru implementarea proiectelor, derularea programului financiar). Așadar, putem considera că etapa de construcție a planurilor de acțiune este o etapă de implementare, de verificare și monitorizare a proiectelor, după ce acestea au fost identificate.

2. Programul Național de Dezvoltare Rurală

I. Obiective:

Restructurarea și creșterea viabilității exploatațiilor agricole; Gestionarea durabilă a resurselor naturale și combaterea schimbărilor climatice; Diversificarea activităților economice, crearea de locuri de muncă, îmbunătățirea infrastructurii și serviciilor pentru îmbunătățirea calității vieții în zonele rurale.

II. Priorități de dezvoltare rurală:

1. Încurajarea transferului de cunoștințe și a inovării în agricultură, în silvicultură și în zonele rurale;
2. Creșterea viabilității exploatațiilor și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură;
3. Promovarea organizării lanțului alimentar; Refacerea și consolidarea ecosistemelor;
4. Promovarea utilizării eficiente a resurselor și sprijinirea tranziției către o economie cu emisii reduse de carbon;
5. Promovarea incluziunii sociale, reducerea sărăciei și dezvoltare economică în zonele rurale.

III. Cadrul de performanță PNDR:

Cadrul de performanță constă în obiective de etapă stabilite pentru fiecare prioritate (cu excepția asistenței tehnice), care trebuie atinse până în anul 2018, țintele fiind stabilite pentru anul 2023. Obiectivele de etapă sunt stabilite ca și procent de realizare în anul 2018 al țăintelor stabilite pentru anul 2023. • Examinarea performanței se va realiza în anul pe baza Raportului Anual de Implementare (RAI) 2018 și trebuie să se atingă cel puțin 85% din valoarea unui obiectiv de etapă pentru a se considera că acesta a fost atins în vederea alocării rezervei de performanță.

• În cazul priorităților care nu și-au îndeplinit obiectivele de etapă, se propune realocarea cuantumului corespunzător rezervei de performanță priorităților care și-au îndeplinit obiectivele de etapă.

- Rezerva de performanță este în cuantum de 6% la nivel de program, 480,9 mil. euro (FEADR).
- În cazul PNDR 2014-2021, la data de 31 decembrie 2018 toți indicatorii sunt realizați, atingându-se peste 85% din valoarea absolută a obiectivelor de etapă pentru toate prioritățile.

3. Programul Național de Relansare și Reziliență:

a. Analiza contextului lansării PNRR:

Declanșarea epidemiei de COVID-19 la începutul anului 2020 a modificat perspectivele economice, sociale și

bugetare în Uniune și în lume, fiind necesar un răspuns urgent și coordonat atât la nivelul Uniunii, cât și la nivel național pentru a face față enormelor consecințe economice și sociale, precum și efectelor asimetrice asupra statelor membre.

În contextul crizei provocate de COVID-19, este necesar să se consolideze cadrul actual pentru

furnizarea de sprijin statelor membre și să se acorde sprijin financiar direct statelor membre, prin intermediul unui instrument inovator. În acest scop Uniunea Europeană a instituit un mecanism de redresare și reziliență („mecanismul”), pentru a furniza un sprijin financiar eficace și semnificativ menit să accelereze implementarea reformelor sustenabile și a investițiilor publice conexe în statele membre.

Mecanismul trebuie să fie un instrument special conceput pentru a aborda efectele și consecințele negative ale crizei provocate de COVID-19 în Uniune. Acesta trebuie să fie cuprinzător și trebuie să beneficieze de experiența dobândită de Uniune și de statele membre în urma utilizării celorlalte instrumente și programe.

b. Mecanismul este gândit pe șase piloni:

- 1. Tranziția verde;**
- 2. Transformarea digitală;**
- 3. Creștere inteligentă, sustenabilă și favorabilă incluziunii, inclusiv coeziune economică, locuri de muncă, productivitate, competitivitate;**
- 4. Coeziune socială și teritorială;**
- 5. Sănătate;**
- 6. Politici pentru generația următoare, copii și tineret;**

Proiecte propuse pe cei 6 piloni ai PNRR:

1. Tranziție verde:

- 4 miliarde euro pentru proiectele privind rețelele de apă și canalizare, irigații, pentru dezmlăștiniri, lucrări de combatere a eroziunii solului și intervenții active în atmosferă;
- 1,5 miliarde euro pentru împăduriri și protejarea biodiversității;
- 1,3 miliarde euro pentru managementul deșeurilor, colectare selectivă și economie circulară;
- 5 miliarde euro pentru transport feroviar și mobilitate urbană (din suma respectivă, pe lângă finanțarea proiectelor privind infrastructura feroviară, achiziția și modernizarea de material rulant, vor fi finanțate și proiectele privind metroul din Arad Napoca și metroul ușor din Capitală);
- 2,2 miliarde euro pentru constituirea unui fond pentru reabilitarea verde și seismică;
- 1,3 miliarde euro pentru energie regenerabilă și eficiență energetică;

2. Transformare digitală:

- 2,59 miliarde euro pentru realizarea unui cloud guvernamental și a sistemelor digitale interconectate în administrația publică, semnătură și identitate electronică, promovarea investițiilor cu valoare adăugată mare în TIC.

- 780 milioane euro pentru digitalizarea educației

- 650 milioane euro pentru broadband și 5G

3. Creștere inteligentă: 110 milioane euro pentru reforma sistemului de pensii și reforme fiscale

- 2,4 miliarde euro pentru investiții și instrumente financiare pentru sectorul privat și reforma companiilor de stat

- 630 milioane euro pentru învățământ dual, tehnic și profesional

- 510 milioane euro pentru cercetare, dezvoltare și inovare

- 600 milioane euro pentru dezvoltarea infrastructurii de gaz natural în amestec cu hidrogen și alte gaze verzi

- 77 milioane euro pentru industrii creative

- 4,5 miliarde euro pentru transport rutier și autostrăzi

4. Coeziune socială și teritorială:

- 4 miliarde euro pentru înființarea unui fond de reziliență pentru localități (din această sumă vor fi finanțate proiectele întocmite de municipii, orașe și comune)

- 400 milioane euro - fond pentru dezvoltare comunitară în rural și zone urbane sărace (banii vor fi alocați proiectelor întocmite de grupurile de acțiune locală - GAL)

- 250 milioane euro pentru infrastructură socială și cămine de bătrâni

- 120 milioane euro pentru încurajarea transportului și turismului pe bicicletă (3000 km de piste de ciclo-turism), pedestru și alte forme nemotorizate

- 400 milioane euro pentru România Atractivă (investiții în turism, inclusiv elaborarea strategiei de turism cultural)

5. Sănătate și reziliență economică:

- 3 miliarde euro - fondul pentru spitale; creșterea accesului la sănătate (construcția și/dotarea a 200 de centre medicale integrate în zonele rurale și urbane vulnerabile; dotarea a 2000 de cabinete cu facilități de screening, diagnostic precoce și monitorizare a pacienților cronici; reabilitarea și dotarea a 100 de centre de planificare familială; dezvoltarea de caravane medicale);

- 700 milioane euro - reziliență în situații de criză (bani pentru DSU, IGPR, IGJR și SRI)

- 2 miliarde euro pentru infrastructură școlară și universitară;

- 567 milioane euro pentru încurajarea formalizării muncii și introducerea venitului minim de incluziune;

- 148 milioane euro pentru reforma administrației publice, salarizarea unitară, dialog social (granturi pentru dezvoltarea capacității partenerilor sociali) și creșterea eficienței justiției (se vor construi șapte sedii noi pentru instanțe și un centru regional de arhivă)

- 100 milioane euro - fondul de reziliență a societății civile (bani pentru proiectele organizațiilor neguvernamentale);

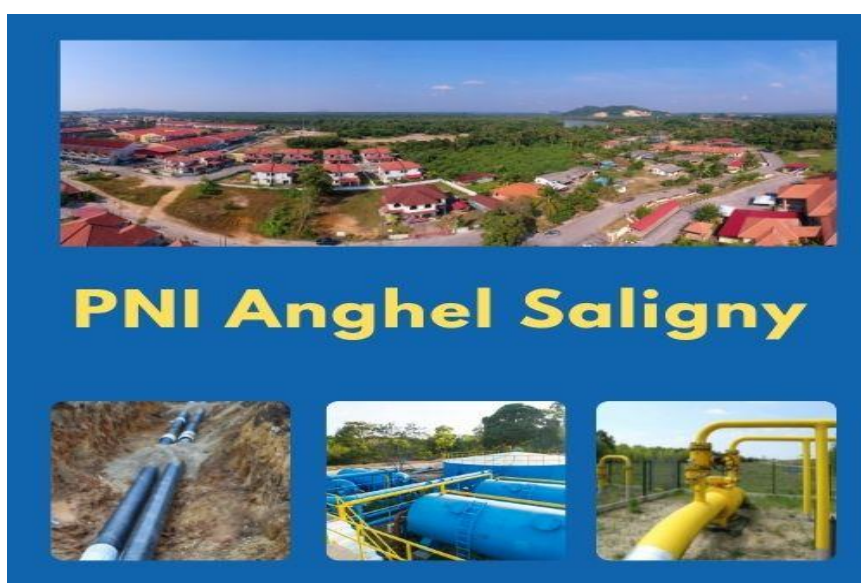
6. Politici pentru generația următoare, copii și tineri:

- 636 milioane euro pentru programul național pentru reducere a abandonului școlar
- 300 milioane euro - granturi pentru tineret și sport
- 370 milioane euro pentru programul național pentru construirea a 200 de creșe.

Pentru proiectele care vor fi depuse și finanțate, ultimul obiectiv de etapă va fi verificat de Comisia Europeană la 31 august 2026, iar ultima plată de la Bruxelles va fi efectuată la 31.12.2026. În cazul în care costul implementării unei reforme este sub limitele stabilite prin decizie, diferențele se fac venit la bugetul de stat. În cazul în care costul implementării unei reforme depășește limitele stabilite prin decizie, alocarea suplimentară va fi suportată de la bugetul de stat.

4. Programul Național Anghel Saligny:

(1) Este necesară susținerea realizării obiectivelor de investiții care permit asigurarea în cel mai scurt timp a unor servicii esențiale pentru creșterea calității vieții în toate localitățile din România, punându-se mai mult accent, în conformitate cu obligațiile

prevăzute în legislația internă și europeană, pe apă și canal, drumuri și rețele de gaze.

(2) Valoarea Programului Național de Investiții "*Anghel Saligny*" derulat de Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației în perioada 2021-2028, este de 50.000.000 mii lei, limită maximă în baza căreia se pot încheia contracte de finanțare multianuale.

(3) Beneficiarii programului sunt unitățile administrativ-teritoriale reprezentate de autoritățile administrației publice locale, precum și unitățile administrativ-teritoriale membre ale asociațiilor de dezvoltare intercomunitară, constituite conform legii, pentru investițiile realizate prin asociațiile de dezvoltare intercomunitară.

(4) Obiectivele de investiții care se realizează în cadrul programului trebuie să fie amplasate pe terenuri și/sau construcții, după caz, aflate în proprietatea publică sau privată a unităților administrativ-teritoriale sau în administrarea autorităților administrației publice locale, cu respectarea prevederilor legale în vigoare.

(5) În cadrul programului se pot realiza obiective de investiții care constau în realizarea de construcții noi sau de lucrări de construire, reconstruire, consolidare, reparație, modernizare, modificare, extindere, reabilitare, după caz, schimbare de destinație, protejare, restaurare, conservare la construcții existente și care se încadrează în cel puțin una din următoarele categorii de investiții:

- a) alimentări cu apă și stații de tratare a apei;
- b) sisteme de canalizare și stații de epurare a apelor uzate;
- c) drumurile publice clasificate și încadrate în conformitate cu prevederile legale în vigoare ca drumuri județene, drumuri de interes local, respectiv drumuri comunale și/sau drumuri publice din interiorul localităților, precum și variante ocolitoare ale localităților;
- d) poduri, podețe, pasaje sau punți pietonale, inclusiv pentru biciclete și trotinete electrice;
- e) sisteme de distribuție a gazelor naturale și a racordului la sistemul de transport al gazelor naturale.

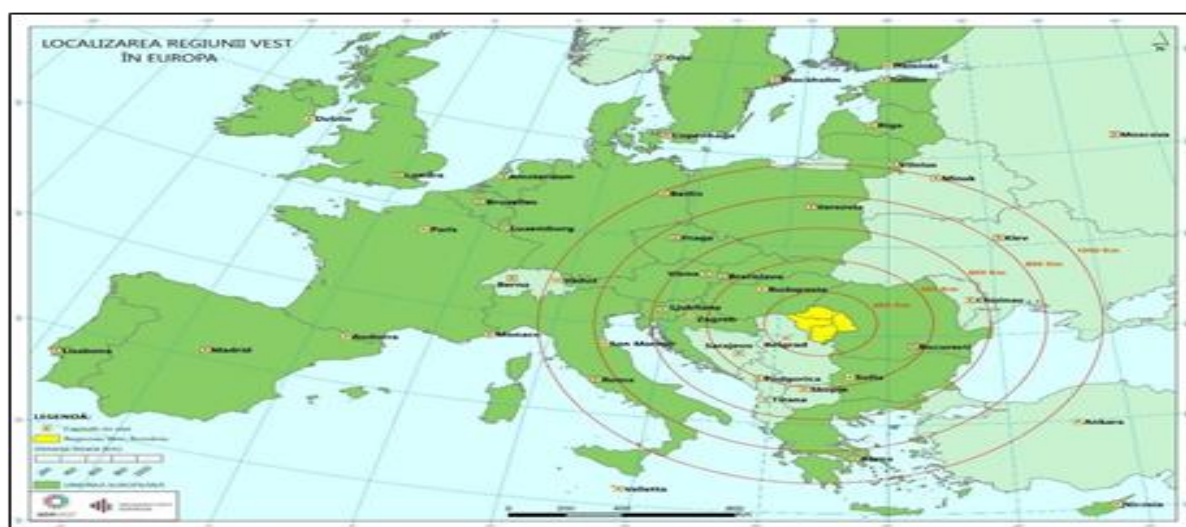
3. Direcții de dezvoltare durabilă la nivel regional și/sau județean

a. PLANUL DE DEZVOLTARE A REGIUNII DE VEST 2021-2027

Scurtă prezentare a Regiunii de Vest:

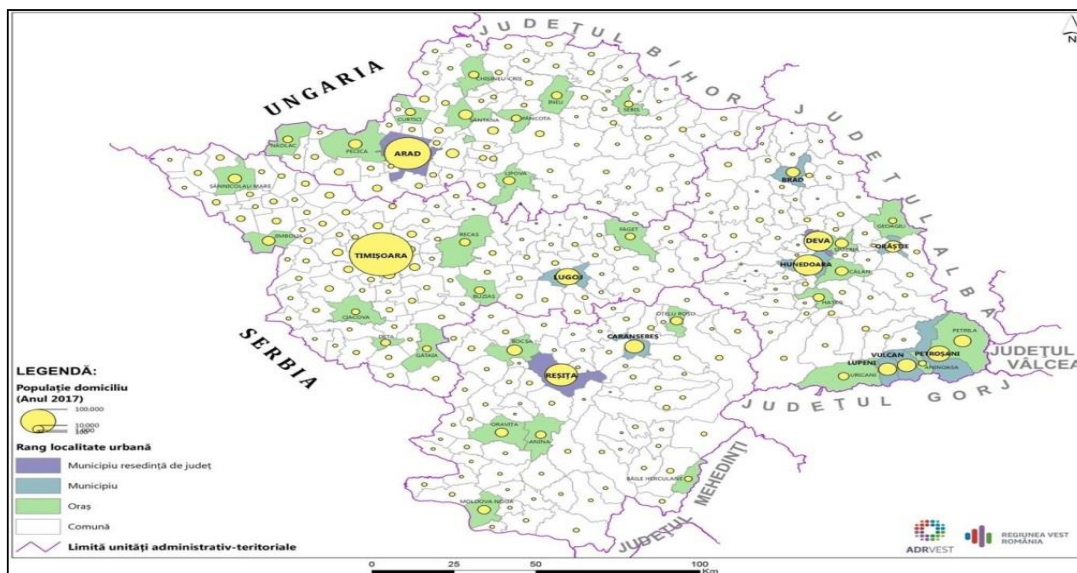
- Localizare

Regiunea de dezvoltare Vest este una dintre cele 8 regiuni administrative ale României (NUTS II). Localizată în **partea de vest** a țării, este traversată de paralelele de 45° și 46° latitudine nordică și de meridianele de 21° și 23° longitudine estică.

Harta 1 – Localizarea Regiunii Vest în Europa

- **Diviziuni administrativ – teritoriale**
- Regiunea Vest are **4 județe** componente:
Arad, Caras-Severin, Hunedoara si Arad
- Orașele și comunele componente:

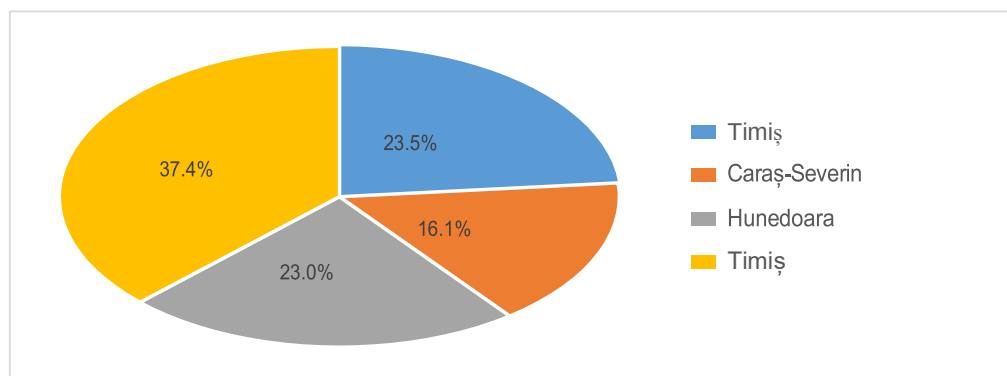

Harta Orașe, municipii și comune Regiunea Vest

- Evoluția populației în cadrul Regiunii de Dezvoltare Vest.

Regiunea Vest are populația cea mai scăzută din regiunile din România, având în anul 2018 un număr de 2.007.273 locuitori (9,04% din populația României, 3,81% din populația UE).

Distribuția populației la nivelul județelor din Regiunea Vest:

- La 1 ianuarie 2018 populația Regiunii Vest era alcătuită din **1.032.240 femei** (51,4%) și **975.033 bărbați** (48,6%). La nivelul țării ponderea populației feminine este puțin mai scăzută, fiind de 51,2% din totalul populației, în timp ce populația masculină reprezintă 48,8% din populația țării. Piramida demografică a Regiunii Vest relevă o bază tot mai puțin numeroasă a

populației tinere, ceea ce este consecința a unui spor natural negativ. Ponderea persoanelor în vârstă va crește semnificativ în deceniile următoare, pe măsură ce un procent tot mai mare din generația născută în perioada exploziei demografice postbelice va atinge vârsta de pensionare.

Modificările structurale ale populației survenite în ultimii ani se înscriu în tendința, de lungă durată, de accentuare a gradului de îmbătrânire demografică a populației, proces tipic populațiilor europene. Efectele procesului de îmbătrânire demografică asupra desfășurării vieții economice și sociale, cât și asupra evoluțiilor demografice viitoare, vor fi din ce în ce mai puternic resimțite în următorii ani.

• **Economia Regiunii de Vest**

Dezvoltarea economică a unei regiuni depinde foarte mult de mediul în care aceasta activează. Pe parcursul ultimilor ani, (cu excepția anului curent, cauza încetinirii creșterii economice fiind pandemia de Covid'19) evoluția economică a României a fost pe un trend ascendent, creșterea economică a rămas puternică în 2019, aproape de nivelul din anul precedent.

Producția industrială a intrat într-o fază de contracție în 2019. În decurs de un an, rata de creștere a producției industriale a scăzut cu aproape 10 puncte procentuale. Îngrijorător este faptul că productivitatea industriei prelucrătoare a scăzut cu 1,6% în cursul primelor trei trimestre ale anului 2019. Producția de bunuri de consum a scăzut tot mai mult în fiecare lună începând din septembrie 2018, în timp ce producția de bunuri de capital a intrat într-o fază de contracție în aprilie 2019.

În anul 2018, investițiile totale din România au reprezentat 21,0% din PIB, depășind media UE, de 20,3%, și a țărilor învecinate, de 20,9%. Totuși, investițiile private au scăzut la 18,3% din PIB, dar au rămas peste media din restul țărilor din UE și din țările cu caracteristici similare. Investițiile publice s-au redresat ușor după nivelul cel mai scăzut pe care l-au înregistrat în 2017, crescând până la 2,7% din PIB, mult sub media UE și mult sub media țărilor învecinate. Fluxurile de investiții străine directe (ISD) sunt în continuare volatile. În 2018, intrările de investiții străine directe au crescut cu aproximativ 18% față de 2017. În primele 11 luni ale anului 2019, acestea au înregistrat doar o creștere ușoară comparativ cu aceeași perioadă a anului 2018. Principalele țări de origine ale investițiilor străine directe din România sunt Țările de Jos, Germania, Austria, Italia și Cipru. Mediul de afaceri din România ar mai putea fi îmbunătățit. Conform raportului Băncii Mondiale intitulat „Doing Business 2020”, România ocupă locul 55, existând marjă de îmbunătățire mai ales în ceea ce privește autorizațiile în sectorul energiei electrice și autorizațiile de construire, insolvența și protecția investitorilor minoritari.

Inflația este în scădere, dar rămâne printre cele mai ridicate din UE. După ce atins un vârf în

septembrie 2018 (4,7%), indicele armonizat al prețurilor de consum (IAPC) a început să scadă, coborând ușor sub 3,9% în 2019, dar rămânând în continuare printre cele mai ridicate din UE.

Deficitul public a crescut considerabil, ca urmare a nivelului mai ridicat al cheltuielilor curente. Se estimează că deficitul global a crescut de la 2,9% în 2018 la 3,6% din PIB în 2019, în principal din cauza cheltuielilor salariale din sectorul public. Majorările anuale efectuate de guvern ale salariului minim prevăzut de lege, care au început în 2015, au accentuat presiunile salariale și au accentuat efectul negativ potențial asupra competitivității.

• Obiective strategice

Context regional

„În ciuda multor progrese și a unei poziții relativ bune la nivel național la majoritatea indicatorilor relevanți, cu excepția celor sociali, Regiunea Vest rămâne o regiune mai puțin dezvoltată în contextul Uniunii Europene. Ca atare, Regiunea Vest continuă să necesite o gamă largă de intervenții și politici publice specifice obiectivului convergență, care continuă să acopere principalele domenii de dezvoltare economică, în special competitivitatea întreprinderilor, dezvoltarea economiei rurale, precum și infrastructura cheie și serviciile conexe – de transport, mediu, sănătate, educație și formare.”¹¹¹

În acord cu viziunea asumată la nivel național, pentru îndeplinirea obiectivului general asumat în Planul de Dezvoltare Regională pentru perioada 2014 – 2020:

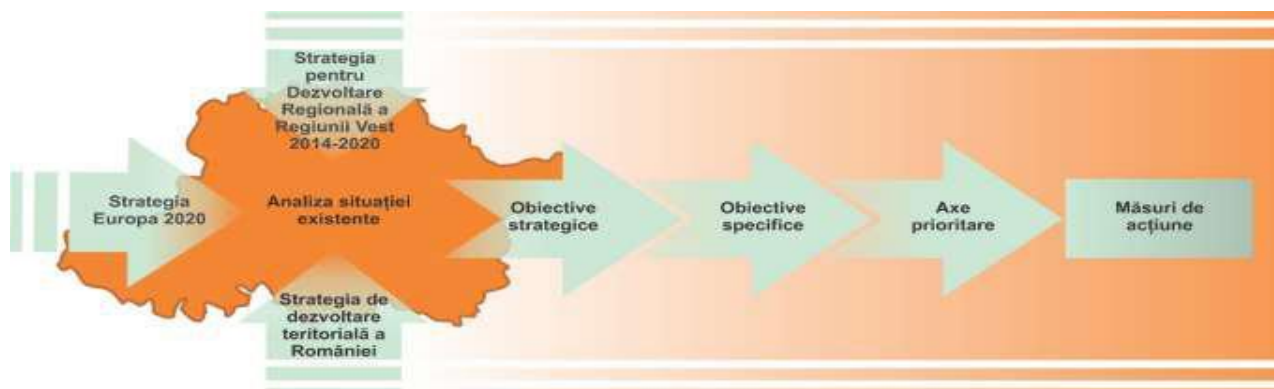
“Regiunea Vest își propune ca, orientând intervențiile pe nevoile locuitorilor săi, să ajungă la nivelul de calitate a vieții din regiunile puternice, non-capitale ale Europei Centrale”

- **OBIECTIV 1:** Creșterea competitivității regionale prin promovarea inovării și specializării inteligente
- **OBIECTIV 2:** Dezvoltarea unei economii dinamice bazată pe creșterea productivității și antreprenariat
- **OBIECTIV 3:** Îmbunătățirea accesibilității și mobilității într-o regiune conectată intern și internațional
- **OBIECTIV 4:** Dezvoltarea capitalului uman și creșterea calității serviciilor în sectoarele educație, sănătate și servicii sociale

- **OBIECTIV 5:** Promovarea creșterii sustenabile prin sprijinirea tranziției către o economie verde în vederea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor
- **OBIECTIV 6:** Valorificarea specificului local al comunităților urbane și rurale
- **OBIECTIV 7:** Dezvoltarea durabilă a turismului
- **OBIECTIV 8:** Întărirea capacității administrative regionale

Strategia de Dezvoltare a județului Arad, prin obiectivele și măsurile propuse, se încadrează în liniile directoare trasate de documentele strategice existente, contribuind astfel în mod proactiv la atingerea țărilor asumate de către România prin identificarea, prioritizarea și realizarea acelor inițiative care pot genera cea mai mare valoare adăugată la nivelul județului, fără a neglija efectele amplificatoare la nivel regional, național și european.

SCHEMA LOGICĂ PRIVIND CONCEPTUL DE ELABORARE A STRATEGIEI DE DEZVOLTARE A JUDEȚULUI ARAD:

Statutul României de Stat Membru al Uniunii Europene determină coordonarea politicilor naționale cu cele europene, fapt care exercită un impact asupra resurselor și condițiilor din țara noastră, până la nivel local. Sub influența acestui proces complex, administrația locală își reconsideră avantajele competitive, cu scopul de a asigura o bună dezvoltare economică și o calitate corespunzătoare a vieții în comunitate.

4. Autoritatea de Management pentru Programele Operaționale Regionale–ADR Vest

Începând cu perioada de programare 2021-2027, la nivelul celor 8 regiuni de dezvoltare ale României, Agențiile pentru Dezvoltare Regională îndeplinesc funcția de **Autorități de Management pentru Programele Operaționale Regionale**.

ADR Vest, în calitate de Autoritate de Management, pregătește și negociază direct cu Comisia Europeană propriul Program Operațional Regional, în funcție de nevoile și specificul regional, va elabora ghidurile solicitantului prin care se stabilesc condițiile de acordare a finanțărilor către beneficiari, va evalua și contracta la nivel regional proiectele depuse, va gestiona implementarea acestora și efectuarea plăților către beneficiari.

ADR Vest a demarat procesul de programare și elaborare a **Programului Operațional Regional 2021-2027 – Regiunea Vest**, conceput în baza necesităților reale ale regiunii, în strânsă colaborare cu partenerii regionali.

Elaborarea Programului Operațional Regional 2021-2027 – Regiunea Vest presupune corelarea acestuia atât cu documentele de planificare existente la nivel regional, cât și cu regulamentele existente la nivel european, investițiile propuse urmând să fie concentrate pe cele 5 **obiective principale** de politică (OP) ale Comisiei Europene:

- *O Europă mai inteligentă* (o transformare economică inovatoare și inteligentă) – minimum 25%;
- *O Europă mai verde, fără emisii de carbon* – minimum 30%;
- *O Europă mai conectată* (mobilitate și conectivitate TIC regională);
- *O Europă mai socială* (implementarea Pilonului european al drepturilor sociale);
- *O Europă mai aproape de cetățeni* (dezvoltarea sustenabilă și integrată a zonelor urbane, rurale și de coastă prin inițiative locale) – minimum 8%.

4.1. Atribuțiile ADR Vest

Atribuțiile Agenției pentru Dezvoltare Regională Vest sunt reglementate prin **Legea nr. 315/2004 privind dezvoltarea regională în România**.

ADR Vest face parte din ansamblul organismelor și instrumentelor financiare, regionale și naționale descris în Legea 315/2004, modificată și completată prin OUG 111/2004, drept sistemul național al dezvoltării regionale.

ADR Vest asigură realizarea programelor de dezvoltare regională și a planurilor de gestionare a fondurilor în conformitate cu hotărârile **Consiliului pentru Dezvoltare Regională (CDR)** - organismul regional deliberativ care funcționează pe principii parteneriale la nivelul fiecărei regiuni și coordonează activitățile de elaborare și monitorizare ce decurg din politicile de dezvoltare regională.

Agenția pentru Dezvoltare Regională Vest elaborează și propune spre aprobarea CDR Vest strategia, planul și programele de dezvoltare regională și de gestionare a fondurilor.

ADR Vest:

- asigură și răspunde, pe baza contractelor încheiate cu instituțiile naționale, de implementarea, monitorizarea tehnică și financiară și controlul execuției proiectelor finanțate de Uniunea Europeană în cadrul programelor de dezvoltare regională și/ sau, după caz, a proiectelor din cadrul programelor naționale care se implementează la nivel regional, prin agenția pentru dezvoltare regională;
- promovează, cu sprijinul CDR, regiunea și atragerea investițiilor străine;
- dezvoltă colaborări cu organisme și instituții similare din Uniunea Europeană și participă la implementarea proiectelor internaționale de interes regional și local;

Agenția pentru Dezvoltare Regională Vest îndeplinește rolul de Organism Intermediar (OI) pentru Programul Operațional Regional în Regiunea Vest.

În calitate de OI, **ADR Vest** este responsabilă pentru implementarea la nivel regional a POR. Asigură și răspunde pentru îndeplinirea tuturor atribuțiilor delegate de Autoritatea de Management (AM) în scopul implementării POR.

- participă, prin consultarea cu AM – Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației, la elaborarea procedurilor și criteriilor de eligibilitate și evaluare a proiectelor, la elaborarea Ghidului solicitantului precum și la stabilirea de către AM a calendarului de activități privind lansarea licitațiilor pentru depunerea cererilor de finanțare și a documentelor suport, în vederea obținerii finanțării prin POR;
- acordă asistență potențialilor beneficiari, inclusiv prin organizarea de sesiuni de informare prin helpdesk-urile sale și campanii de informare la nivel regional;
- primește, înregistrează și verifică cererile de finanțare și documentele suport depuse de către solicitanți în vederea obținerii finanțării prin POR;
- organizează și asigură buna desfășurare a sesiunilor de evaluare tehnică și financiară cu sprijinul experților evaluatori independenți;

În urma deciziei AM privind finanțarea proiectelor propuse, **ADR Vest** încheie contracte de finanțare cu beneficiarii. Verifică informațiile din cererea de finanțare, inclusiv prin efectuarea de

vizite pe teren. Întocmește și transmite AM, în original, contractele de finanțare, în vederea avizării, însoțite de raportul vizitei pe teren și orice alte documente relevante.

- primește cererile de plată de la beneficiari, însoțite de rapoartele tehnice de progres și cele financiare, le analizează, le verifică, certifică realitatea, regularitatea și legalitatea tuturor cheltuielilor efectuate de beneficiar, le aprobă și transmite AM rapoartele însoțite de avizul de plată;
- verifică toate documentele justificative ce însoțesc cererea de plată și realizează verificarea administrativă a fiecărei cereri de plată emise de beneficiar, precum și verificarea pe teren;

4.2. Monitorizarea Programului Operațional Regional:

ADR Vest monitorizează, din punct de vedere tehnic și financiar, implementarea proiectelor la nivel regional și transmite către AM, în scris și în format electronic, rapoarte tehnice de progres, pentru fiecare domeniu de intervenție din cadrul axelor prioritare ale POR.

Totodată, Agenția acordă asistență de specialitate beneficiarilor pe parcursul implementării proiectelor finanțate prin POR.

4.3. Obiectivele ADR VEST pentru ciclul financiar 2021-2027:

ADR Vest își propune **obiective ambițioase** pentru regiunea Vest la orizontul anului 2030, astfel încât regiunea să devină o **referință națională** pentru **modelul de dezvoltare inovativ, sustenabil și incluziv** și propune un **mix de intervenții** în **7 domenii principale**:

- *Economie prosperă, competitivă, bazată pe inovare*
- *Tranziție verde și schimbări climatice*
- *Accesibilitate*
- *Educație, Sănătate și Sisteme sociale performante*
- *Sustenabilitate prin turism și cultură*
- *Dezvoltare urbană durabilă*
- *Tradiție și diversificare în mediul rural*

PARTEA A II-A: ANALIZA SOCIO-ECONOMICĂ A UAT

1. PREZENTAREA GENERALĂ A COMUNEI GURAHONȚ

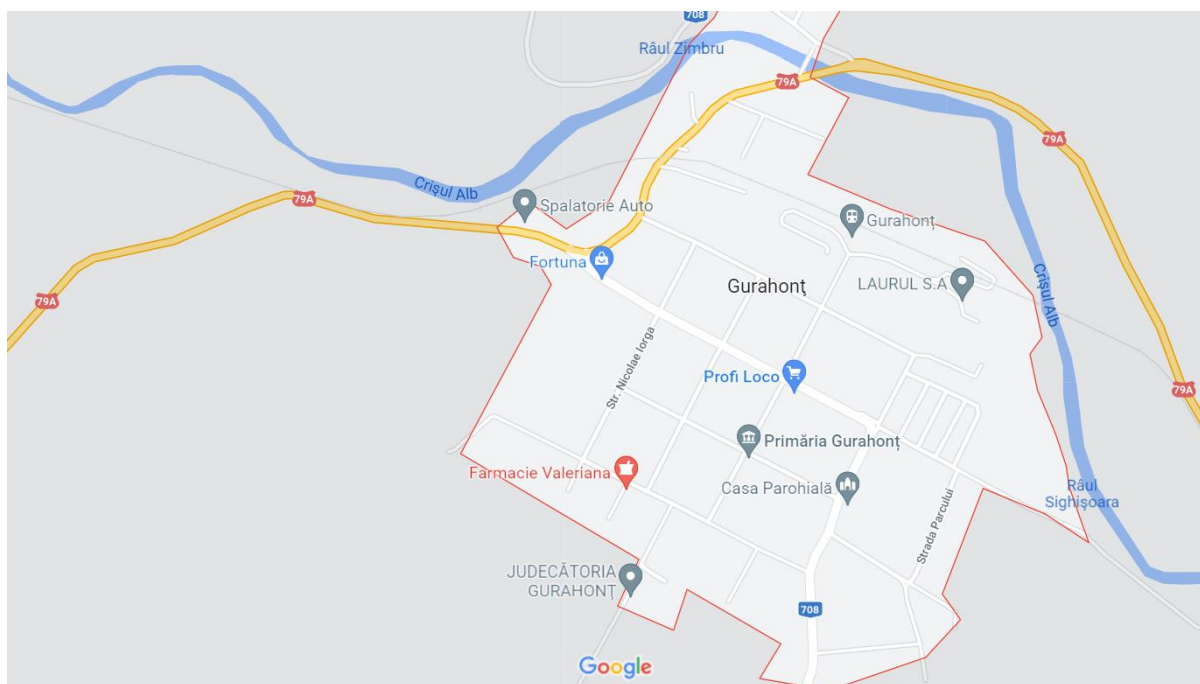
1.1. Localizare:

Comuna Gurahonț este așezată într-o zonă depresionară, pe valea Crișului Alb, între Munții Zarandului și Munții Codru Moma, și are în componență 10 localități, respectiv Gurahonț ca reședința de comună și 9 sate aparținătoare, cu o suprafață totală de 17.085 ha.

Comuna Gurahonț este situată în județul Arad la o distanță de 108 km de municipiul Arad și se delimitează teritorial în partea de Nord și Nord-Vest de comunele Dezna și Cărpinet din județul Bihor, în partea de Est de comunele Vîrfurile, Pleșcuța și Vața de Jos din județul Hunedoara, în partea de Sud și Sud-Est de comunele Bîrzava, Petriș și Brazii, iar în partea de Vest de comunele Almaș și Dieci.

Comuna Gurahonț cuprinde, în afara reședinței de comună care este localitatea Gurahonț, încă 9 sate, după cum urmează: Bonțești, Dulcele, Feniș, Honțișor, Iosaș, Mustești, Pescari, Valea Mare și Zimbru.

Sursa: Google Maps 2022

1.2. Clima

Comuna Gurahonț are o climă relativ dulce față de restul zonelor delutoase și muntoase, aceasta datorându-se faptului că este înconjurată de dealuri și munți, fiind astfel ferită de vânturi foarte puternice carear putea provoca viscole sau ar putea determina temperaturi foarte scăzute. Se încadrează în tipul climatic temperat continental moderat cu ușoare influențe submediteraneene.

Pentru caracterizarea regimului climatic sunt prezentate câteva date preluate de la Stația Meteorologică Gurahonț, reprezentative pentru zona luată în studiu. Temperatura medie multianuală este de 10,7 grade Celsius.

Luna cea mai caldă este iulie cu temperatura medie de 21,4 grade C. Luna cea mai rece este ianuarie cu temperatura medie de 1,4 grade C. În general iernile sunt blânde fiind numeroase cazurile în care nu sa înregistrat nici o medie negativă. Temperatura medie a perioadei vegetative (1 aprilie – 1 octombrie) este de 7,6 grade C. Data medie a primului îngheț este 21 octombrie. Data medie a ultimului îngheț este 21 aprilie. Înghețul cel mai târziu a fost înregistrat în 1934 la 21 mai.

Numărul zilelor de iarnă (temperaturi maxime sub 0 grade C) este de 24,3 zile. Numărul zilelor de vară (temperaturi maxime peste 0 grade C) este de 93,5 zile.

Numărul mediu al zilelor cu temperaturi tropicale de peste 30 grade C este de peste 30 zile. Vântul dominant în zonă este cel din sectorul sud-estic. De menționat este frecvența destul de ridicată a vânturilor din sectorul nordic care aduc mase de aer rece.

1.3. Relieful:

Relieful este variat, compus din lunci, câmpie, dealuri, terase și versanți. Ca relief lunca este slab undulată, predominând formele pozitive de mezurelief, este mecanizabilă și pedologic se caracterizează prin soluri puternic humifere cu fertilitate potențială mare. Roca mamă în luncă este constituită din pietrișuri și nisipuri grosiere. Zona deluroasă ocupă o suprafață însemnată și se constituie într-un complex de dealuri cu diferite expoziții fragmentate puternic de văi înguste. Prezentată în ansamblu, zona deluroasă are două aspecte: dealurile propriuzise și dealurile din zona piemontană. Reacția solului se prezintă astfel: la arabil, din 2184 ha. 393 ha.(18%) sunt acide, 1419 ha.(65%), mai slab acide 132 ha.(6%) – reacție neutră iar 240 ha.(11%) au reacție alcalină.

În vederea creșterii potențialului productiv al solului de pe teritoriul comunei Gurahonț se recomandă lucrări de amendare a solurilor acide iar pentru creșterea rezervei de elemente nutritive din sol să se administreze îngrășăminte organice și chimice.

Aprovizionarea solului cu fosfor mobil este:

- 16% 350 ha foarte slabă
- 43% 939 ha. slabă

- 22% 480 ha bună
- 19% 415 ha foarte bună

Aprovizionarea solului cu potasiu mobil este de:

- 30% 655 ha. slabă 41% 896 ha. mijlocie
- 19% 415 ha. bună
- 10% 218 ha. foarte bună

Aprovizionarea solului cu azot este următoarea:

- 60% 1310 ha. slabă
- 30% 665ha. mijlocie
- 10% 218 ha. bună

Pășunile sunt în suprafață de 3459 ha. iar fânețele 1150 ha. din care:

- 7% 323 ha. puternic acide
- 12% 553 ha moderat acide
- 63% 2904 ha slab acide
- 14% 645 ha neutre.
- 4% 184 ha. slab alcaline

La pășuni și fânețe aprovizionarea cu elemente chimice este:

- 75% 3457 ha. slabă cu potasiu
- 10% 460 ha. mijlocie
- 10% 460 ha. bună
- 5% 231 ha. foarte bună

În vederea creșterii potențialului productiv al solului de pe teritoriul comunei Gurahonț se recomandă lucrări de amendare a solurilor acide iar pentru creșterea rezervei de elemente nutritive din sol să se administreze îngrășăminte organice și chimice.

1.4. Hidrografia:

Cursurile de apă care străbat comuna sunt: râul Crișul Alb, care parcurge teritoriul comunei pe o distanță de aproximativ de 7 km., Valea Zimbrului, afluent al Crișului Alb, care străbate comuna pe o distanță de 12 km. cu afluenții:

Valea Raiului, Valea Mare, Valea Răului, Valea Zimbruț și Valea Luști. Alte văi care se varsă în bătrânul Criș sunt: Valea Honțișorului, Valea Pescariului, Valea Musteștiului și Valea Cremenoasei.

Foto:Râul Crișul Alb la Gurahonț

1.5. Flora și fauna:

- **„Arboretumul Sylva”**

Este așezat pe malul stâng al Crișului Alb în localitatea Gurahonț și este un parc dendrologic cu specii de arbori și arbuști aduși de pe tot globul pământesc, are o suprafață de 12,8 ha. și este traversat de Valea Honțișorului. Merită să ne oprim puțin asupra acestui obiectiv din comună întrucât este un parc unicat în Europa prin speciile care-l populează iar atenția vizitatorului este reținută prin frumoasa lui așezare peisagistică dar și prin arborii autohtoni și exotici viguroși și bine dezvoltați.

Acest parc a luat ființă în 1965 prin grija ing. Ștefan Eusebiu. Totuși la origini stă „Grădina lui Boroșbeny” fostul proprietar al acestui domeniu și a frumoasei clădiri în care se află sediul parcului. S-a găsit și un „Jurnal de grădină” care vorbește despre un parc în perioada 1892 – 1898 care menționează primele plantări încă din 1750. Actualul parc are și un mic lac cu bărcuțe pentru agrementul celor care-l vizitează.

- **Rezervația botanică „Dosul Laurului” din satul Zimbru**

Rezervația are o suprafață propriu-zisă de 0,8 ha. Rezervația este adăpostită într-un luminiș cu o suprafață de aproximativ 300 mp înconjurată de o pădure de fag bine închegată și umedă care împreună cu masivele din jur ferește rezervația de vânturi păstrând un climat blând cu temperaturi ce iarna nu coboară cu mult sub – 10 grade C, iar vara este răcoroasă și umedă. În România este singura rezervație de laur. Ea a fost menționată la sfârșitul sec XIX

de botanistul Simonkai care vorbește de câteva grupe răzlețe. A fost declarată monument al naturii și pusă sub protecția legii prin Jurnalul Consiliului de Miniștrii nr. 645/1938.

- **Rezervația Baltele:**

Rezervația se găsește pe pășunea comunei Gurahonț. Suprafața ocrotită de cca 2 ha nu este delimitată cu precizie. Această rezervație botanică sa constituit datorită prezenței speciei ierbacee rare *Centaurea Simonkaiana* unicat în județ. A fost pusă sub ocrotire oficială prin Hotărârea nr.1/1995 a Comisiei Administrative –Prefectura județului Arad.

Fauna este reprezentată cu precădere de rozătoare (iepure, popândăul, șoarecele de câmp etc), iar păsările de fazan, potârnichea, prepelița, mierla, cucul, uliul etc. Sporadic, putem observa exemplare de cervide, respectiv vulpea. Datorită extinderii terenurilor agricole suprafața habitatelor naturale au fost mult restrânse, astfel că vegetația galerie din lungul canalelor constituie coridoare pentru deplasarea faunei, sau areale de protecție în fața prădătorilor naturali sau a omului.

1.7. Istoricul comunei:

Existența comunei Gurahonț este atestată documentar încă din anul 1386. Fiind așezată într-o zonă depresionară, pe valea Crișului Alb, între Munții Zarandului și Codru Moma, comuna Gurahonț s-a dezvoltat ajungând la statut de raion în perioada 1948-1968. Săpăturile arheologice efectuate în satul Iosășel au dezvăluit urme de civilizație din perioada paleoliticului timpuriu. Au fost de asemenea descoperite monede în satul Feniș, ce fac parte din tezaurul traco-dacic. În satul Zimbru au fost descoperite așezări miniere și opaițul roman de la Ponoraș-Zimbru, ceea ce atestă încadrarea ținutului în fosta provincie Dacia Romană. Localitatea Gurahonț la începuturi purta numele de GROHONCH sau HONZTOK.

După cel de-al doilea război mondial, Gurahonțul a făcut parte din categoria administrativă a raioanelor, fiind reședință de raion din regiunea Crișana, adică Raionul Gurahonț.

Săpăturile arheologice efectuate în satul Iosășel ne-au dezvăluit urme de civilizație încă din perioada Paleoliticului timpuriu.

După căderea Ungariei medievale în 1542 se înființează principatul Transilvaniei, căruia îi aparținea și Brazii. În 1552 după căderea Timișoarei, turcii înaintează și în direcția Crișului Alb punând stăpânire pe cetățile Ineu și Dezna. Brazii intra sub dominație otomană. Satele sunt dăruite unor spahii. Astfel, Gurahonțul și Brazii în 1574 sunt menționate în proprietatea lui Baiazid, Feniș în proprietatea spahiului Bali, Iosașul în proprietatea spahiului Geafar iar zimbrul în proprietatea pașei Osman. După victoria de la Șelimbăr a lui Mihai Viteazul întreaga zonă a văii Crișului Alb intră sub autoritatea lui Mihai. După asasinarea lui Mihai Viteazul la Câmpia Turzii aceste sate sunt trădate de mercenarii lui Basta și intră în proprietatea unor familii maghiare: Valea Mare – familia Eornis, Gurahonț – familia Boroșbeny, etc.

Sfârșitul secolului XVIII și primele decenii ale secolului XIX se caracterizează prin pătrunderea relațiilor capitaliste în economie, dar mai ales în agricultură. Crește lupta pentru eliberarea națională a românilor din Transilvania. În acest sens se remarcă munca susținută a intelectualilor români crescuți în Preparandia din Arad. Se dă o luptă susținută împotriva tendințelor de maghiarizare a populației autohtone românești precum și împotriva administrației maghiare. Poporul român dorește ca în administrație să fie introdusă limba română. Succesele lui Avram Iancu în Munții Apuseni au avut o influență hotărâtoare asupra

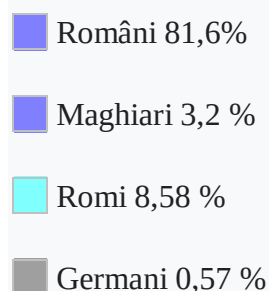
populației de aici. Mulți tineri au fugit și sau înrolat în legiunile lui Iancu. Fiind grav bătut de oștile lui Iancu, Hatvany cu rămășițele trupelor sale se retrage prin Hălmagiu către Brazii. Pentru a se răzbuna din cauza înfrângerilor suferite, Hatvany pune la cale împușcarea lui Dobra și spânzurarea lui Buteanu. Ajunși la Iosășel au ordonat spânzurarea lui Buteanu de creanga unei sălcii lângă podul de peste Crișul Alb. Conducându-l la locul de pierzanie, Buteanu protestă că are – salvul conductus – de la Kosuth, dar văzând că totul este în zadar a spus: „Eu mor, dar nu mă tem de moarte căci am stat zi de zi în fața ei, dealtfel frații mei vor răzbuna moartea mea violentă.”

În anul 1869 din inițiativa lui Dionise Păscuțiu din Arad, cu ajutorul donațiilor personale ale oamenilor simpli s-a ridicat pe locul unde a fost înmormântat o troiță pe care sunt gravate următoarele cuvinte: „Aici a fost spânzurat de unguri Ioan Buteanu, tânărul prefect al legiunii Zarandului de la 1848. În dimineața zilei de 23 mai 1849, prins mișelește la Abrud de maiorul Hatvany el a fost legat de tun și a fost dus de-a lungul Văii Crișului Alb până aici. Martir al idealului românesc s-a stins liniștit răzbunat de victoriile strălucite ale lui Iancu la Abrud.”

1.8 Populația:

Conform ultimului recensământ, populația comunei Gurahonț se ridică la 3.949 de locuitori, în scădere față de recensământul anterior din 2002, când se înregistraseră 4.506 de locuitori.. Din punct de vedere etnic, populația avea următoarea structură: 81,6% români, 3,2% maghiari, 8,58% rromi, 0,57% germani și 0,1% alte naționalități și populație nedeclarată.

Componența etnică a comunei Gurahonț:

Din punct de vedere confesional, majoritatea locuitorilor sunt ortodocși (75,33%), dar există și minorități de penticostali (14,55%) și bapțiști (7,1%). Pentru 2,21% din populație, nu este cunoscută apartenența confesională.

Componența confesională a comunei Gurahonț:

 Ortodocși (75,33%)

 Bapțiști (7,1%)

 Penticostali (14,55%)

- **Populația după domiciliu în perioada 2018-2021:**

Comuna	Perioada	Total persoane
GURAHONȚ	Anul 2018	3858
	Anul 2019	3789
	Anul 2020	3768
	Anul 2021	3712

Concluzii:

Coroborând datele de mai sus putem concluziona că, populația se află într-un proces de îmbătrânire, specific- de altfel- întregii populații a României, cu un trend descendent, situație ce necesită- pentru ameliorare- intervenții urgente de ordin economico-social.

Factorii care influențează dinamica populației sunt speranța de viață, rata fertilității, urbanizarea și migrația. Declinul rural este un proces inevitabil, generat de tranziția societății umane de la economia agrară la cea urban-industrială, apoi la cea bazată pe cunoaștere, în general cu beneficii net pozitive. România însă este un caz aparte în care depopularea rurală nu are loc în favoarea urbanizării interne, ci a migrației internaționale. În Europa, se estimează că unele țări vor pierde chiar și peste 15% din populație până în 2050, iar România este una din ele.

1.9. Infrastructura de drumuri:

Comuna Gurahonț se bucură de o echipare a infrastructurii rutiere foarte bine dezvoltată, infrastructură ce a beneficiat de investiții importante în ultimii ani:

- **DN79A** este un drum național din România, aflat în totalitate în județul Arad. El pornește din DN76 de la limita nord-estică a județului, coboară pe valea Crișului Alb, trece prin Ineu și Chișineu-Criș și se termină la Vărșand, în extremitatea nord-vestică a județului, unde trece în Ungaria spre orașul Gyula

Foto:DN79A

- **DJ 708 – Gurahonț-Buteni:**

Modernizarea DJ 708 Gurahonț-Buteni a presupus o intervenție de la nivel de fundație pe drumul în lungime de 22,2 km. Prin programul de investiții al Consiliului Județean Arad, au fost alocate fondurile necesare.

Foto: Modernizare DJ 708 Gurahonț-Buteni

Dintre drumurile de legătură principale ale comunei, amintim:

- DC 58 Bonțești-Mustești
- DC37 Iosaș-Feniș
- DC38 Gurahonț-Zimbru-Brusturescu
- DC39 DC38-Valea Mare
- DC40 Zimbru-Dulcele

- **Infrastructura de străzi a comunei –imagini anul 2022:**

Foto:Strazi modernizate-Dj 708

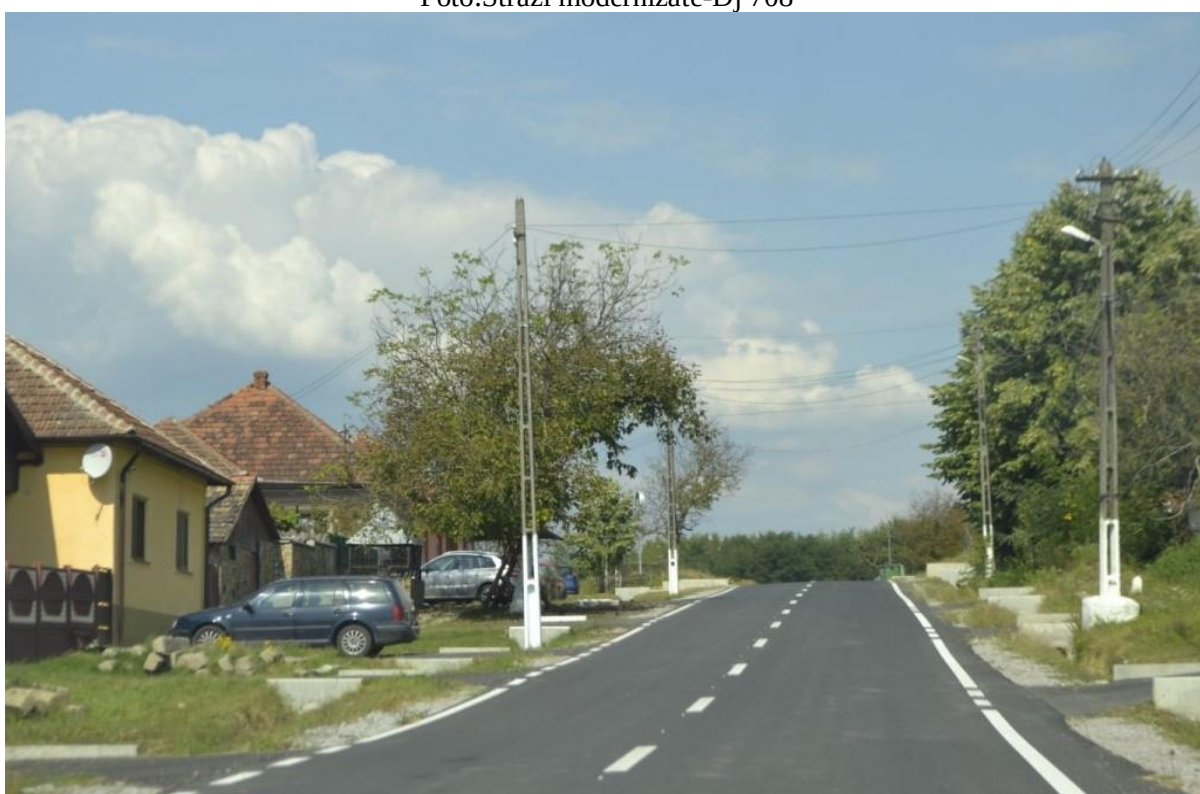

Foto:Străzi modernizate-DJ 708

Foto: Zona Centrală a comunei

Foto: Zona Bisericii Penticostale Gurahonț

Concluzii:

Starea drumurilor este , în general, considerată ca bună. Pentru majoritatea drumurilor aflate în administrația U.A.T. Comuna Gurahonț au existat/există proiecte de modernizare sau reabilitare; pentru întreținerea infrastructurii de drumurilor locale se impun investiții permanente și accesarea de programe investiționale naționale sau europene.

1.10. Infrastructura de utilități

Comuna Gurahonț dispune de o serie de rețele și echipamente tehnico-edilitare caracterizate printr-un grad ridicat de acoperire a teritoriului. De asemenea se înregistrează puține zone insuficient sau deloc echipate cu rețele tehnico-edilitare.

- **Alimentare cu apă și canalizare**

În comuna Gurahonț , există un sistem centralizat de alimentare cu apă și canal care acoperă un procent semnificativ din gospodăriile comunei.

Concluzii:

Obiectivele administrației publice locale în ceea ce privește alimentarea cu apă și rețeaua de canalizare la nivelul comunei Gurahonț trebuie să se concentreze spre:

- modernizare/extindere rețea distribuție apă potabilă
- modernizare/extindere rețea canalizare
- soluționarea rapidă a avariilor la rețeaua comunală de apă-canal
- igienizarea periodică a bazinelor de colectare apă menajeră

- **Reteaua de energie electrică:**

Energia electrică în comună este furnizată de către Enel Distribuție Banat S.A. – Zona Mt-Jt Arad; rețeaua de distribuție a energiei electrice acoperă tot teritoriul comunei, neexistând zone neelectrificate.

- **Energie Termică:**

Majoritatea locuințelor sunt încălzite prin sisteme proprii având drept combustibil lemnele sau deșeurile din lemn, precum și surse alternative de energie - biocombustibil.

- **Rețeaua de gaze:**

În prezent, localitatea Gurahonț nu este racordată la rețeaua de gaze naturale dar, administrația locală și-a propus ca obiectiv de investiție aducerea rețelei de gaz metan în comună.

Interconectivitatea la scară regională a sistemelor de transport a gazelor naturale va asigura pe termen lung un grad de confort ridicat al populației (dată fiind larga utilizare a acestora ca sursă de încălzire) și va elimina riscul datorat sincopelor de furnizare, întreținându-se astfel constantă și continuă activitatea de tip industrial unde gazele naturale reprezintă elementul fundamental în procesele de producție, în ansamblul său, proiectul asigurând o continuă și constantă creștere economică și întărire a stabilității și securității.

<https://www.dcnews.ro>

Concluzii:

Principala provocare este reprezentată de **introducerea alimentării cu gaz metan**. Administrația publică locală a depus, în trecut, proiecte în acest sens care-însă- nu au obținut finanțarea. În prezent, locuitorii comunei folosesc pentru încălzirea locuințelor în perioada

sezonului rece și pentru prepararea hranei, pe întreg parcursul anului, combustibili solizi (lemne, cărbune), lichizi (păcură, motorină), gaze lichefiate din butelii și energia electrică. Aceiași combustibili, precum și energie electrică, folosesc obiectivele social culturale bugetare (grădinițe, școli, biserici etc.) precum unitatile administrative existente (primărie). Principalele cerințe care impun implementarea proiectului sunt următoarele:

- Soluționarea problemelor de încălzire și preparare a hranei pentru populația din comuna Gurahonț;
- Ridicarea standardului de viață a populației din zona;
- Dezvoltarea mediului de afaceri prin înființarea de noi agenți economici;
- Revitalizarea agenților economici existenți, care vor avea condiții de modernizare a proceselor tehnologice în condiții de eficiență ;
- Dorința autorităților locale de a asigura un mediu de viață curat și sănătos pentru locuitor, prin reducerea poluării rezultată din folosirea combustibililor lichizi și solizi.

Necesitatea introducerii alimentării cu gaz metan este determinată și de următoarele argumente:

- exploatarea în limite nepermise a fondului forestier având consecințe nefaste asupra factorilor de mediu;
- nivelul de trai scăzut nu le permite locuitorilor utilizarea energiei electrice pentru prepararea hranei și pentru încălzire, deoarece costurile energiei electrice- la ora actuala - sunt foarte mari;
- realizarea unui sistem de alimentare cu gaze naturale va crește nivelul confortului pentru locuitorii care se vor racorda.
- se va asigura confort pentru instituțiile publice (școli, grădinițe, unități de sănătate publică, agenți economici, administrație publică locală.)

Realizarea rețelei de gaze naturale pentru alimentarea localităților (satelor) aparținătoare comunei Gurahonț reprezintă, o oportunitate pentru locuitori și pentru potențialii investitori și va aduce un plus de valoare zonei.

- **Internet și telefonie:**

Comuna beneficiază de serviciul de telefonie mobilă , existând puține zone fără acoperire . Serviciul de televiziune prin cablu acoperă o buna parte din necesarul comunei, iar serviciul de internet are o acoperire de aprox. 90% din totalul populației.

Populația comunei Gurahonț beneficiază de acces la internet, de bună calitate și gratuit în anumite spații publice, element extrem de important în tabloul general al dezvoltării locale.

Un pas important înainte, în direcția modernizării serviciilor publice l-ar constitui introducerea unei utilități de comunicații pe internet între principalele instituții de la nivel local.

De asemenea, urmând principiul simplificării administrative și planificării strategice integrate pentru cetățeni, administrația publică locală trebuie să aibă în vedere:

- digitalizarea unor formulare din sectoarele prin care sunt deservite categoriile cele mai numeroase de beneficiari (asistență socială, cadastru, taxe și impozite, servicii comunale, etc).
- implementarea unui ecosistem digital tip platformă de comunicare interconectată și interoperabilă prin care comuna Gurahonț și cetățenii săi să poată comunica eficient și operativ cu toate entitățile publice sau private care au atribuții în domeniul administrației publice.

1.11. Infrastructura de Sănătate:

Tabel privind evoluția numărului cadrelor medicale, în perioada 2017-2020

Categorii de cadre medico-sanitare	Forme de proprietate	Localitati	Ani			
			Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020
			UM: Numar persoane			
			Numar persoane	Numar persoane	Numar persoane	Numar persoane
din total medici: medici de familie	Proprietate privata	GURAHONT	5	5	5	5
Farmacisti	Proprietate privata	GURAHONT	3	5	4	4
Personal sanitar mediu	Proprietate publica	GURAHONT	14	14	14	14

-	Proprietate privata	GURAHONT	12	12	12	12
---	--------------------------------	-----------------	----	----	----	----

Analizând datele de mai sus, putem concluziona că serviciile medicale sunt bine reprezentate și dimensionate, în raport cu populația deservită din cele șase sate aparținătoare ale comunei Gurahont. Un plus îl reprezintă inițiativa administrației locale de a înființa un dispensar medical într-o clădire special achiziționată, astfel încât cadrele medicale și pacienții arondați să beneficieze de condiții decente.

- accesul la servicii de asistență medicală primară nu reprezintă o problemă pentru locuitorii comunei

- cădirile cu destinație dispensar medical sunt proprii desfășurării activităților medicale dar pot fi aduse îmbunătățiri; periodic trebuie să se aibă în vedere igienizarea spațiilor cu destinație cabinete medicale, precum și dotarea dispensarelor umane din localitate cu echipamente performante, în vederea îmbunătățirii calității serviciilor de asistență medicală primară.

- având în vedere că, prevenția trebuie să stea la baza serviciilor medicale, este de dorit ca educația pentru sănătate să reprezinte o prioritate; în acest sens, administrația publică locală, în parteneriat cu medicii de familie și alte organe interesate (școală, DGASPC, ONG-uri, etc) trebuie să dezvolte programe de educație sanitară la nivelul colectivității locale.

1.12. Siguranța și protecția cetățenilor

La nivelul comunei Gurahont, ordinea publică, siguranța cetățenilor și a bunurilor este asigurată de I.P.J. Arad, prin personalul postului de poliție Gurahont

Sursa foto: unsplash.com

Pentru a spori gradul de siguranță, în mare parte din comun există un sistem de supraveghere video pe care, administrația publică locală și-a propus să îl extindă și să îl modernizeze.

1.13. Economia:

Ritmul mediu de creștere economică a județului a devansat media națională și regională, Aradul fiind unul dintre cele mai competitive județe ale regiunii Vest. În mod constant, în ultimii ani Aradul a deținut aproximativ 48% din produsul intern brut al regiunii, fiind pe primul loc în ceea ce privește produsul intern brut pe locuitor și valoarea adăugată brută (50% pondere regională).

• ACTIVITĂȚI ECONOMICE PRINCIPALE:

- Cultura cerealelor;
- Creșterea animalelor;
- Cultura legumelor;
- Pomicultură;
- Apicultură;
- Servicii de comerț;
- Prestări servicii;
- Dispensare medicale veterinare;
- Farmacii umane și veterinare;
- Service auto;
- Stații alimentare carburant;
- Poștă;
- Bancă cooperatistă de credit;
- CEC;
- Exploatare forestiere;
- Silvicultură;
- Fabrica de alcool;
- Industria alimentară;
- Asamblare rezistențe electrice;
- Dispensare umane cu permanență;
- Piață alimentară;
- Meseriași încălțăminte;
- Agenți asigurări;
- Cabinete stomatologice;
- Medici specialiști (interne, chirurgie, ginecologie);
- Secția externă a TBC Arad;
- Rețea transport auto;
- Stație meteo și hidro;
- Unitate pompieri;
- Sală de sport;

- Teren de fotbal;
- Ocol silvic;
- Prelucrarea lemnului

• **Situația agenților economici la sfarsitul anului 2021:**

459 agenti economici
0,85% din totalul agentilor economici din Judetul Arad
Cifra de afaceri
90,4 milioane lei (20,6 milioane euro)
0,31% din cifra de afaceri din Judetul Arad
Numar total de angajati
322 angajati
0,40% din totalul de angajati din Judetul Arad
Profit
8 milioane lei (1,8 milioane euro)
0,37% din profitul net realizat in Judetul Arad
Lista firme
1.AGROZOOINDUSTRIALA SRL
Str. CRISULUI 26, Gurahont, Judetul Arad, 45 angajati
2.LAURUL S.A.
Str. GARII 1, Gurahont, Judetul Arad, 43 angajati
3.DAVMAR IDEAL S.R.L.
IOSAS 131, Gurahont, Judetul Arad, 30 angajati
4.ROGELIS COMPANY S.R.L.
- 107, Gurahont, Judetul Arad, 17 angajati
5.ROXAN FOREST SRL
301 -, Gurahont, Judetul Arad, 15 angajati
6.AGROTRANS INDUSTRIAL SRL
Str. IULIU MANIU 9, Gurahont, Judetul Arad,14 angajati

7.PRODALCO MAT S.R.L.
Str. VALEA MARE 4, Gurahont, Judetul Arad, 12 angajati
8.CONSTRUCT BUSINESS ELECTRIC TEAM SRL
Str. CRISAN 7, Gurahont, Judetul Arad,10 angajati
9.GLOBAL SIM S.R.L.
- 84, Gurahont, Judetul Arad, 9 angajati
10.VALERIANA - FARM S.R.L.
Str. ZARANDULUI 22, Gurahont, Judetul Arad,8 angajati
11.PETRORED GAS S.R.L.
- 87, Gurahont, Judetul Arad,8 angajati
12.ALBU DYNAMIC SRL
IOSAS 11, Gurahont, Judetul Arad, 7 angajati
13.EPOMARK TRADE SRL
Str. GARII 1, Gurahont, Judetul Arad, 6 angajati
14.BNC FOREST INDUSTRIAL S.R.L.
Str. IULIU MANIU 45, Gurahont, Judetul Arad, 6 angajati
15.ANTURIUM FARM S.R.L.
Str. AVRAM IANCU 27, Gurahont, Judetul Arad, 5 angajati
16.AVANTAJ PASTEL S.R.L.
Str. IULIU MANIU 103, Gurahont, Judetul Arad, 5 angajati
17.
FARIOBOYS S.R.L.
Str. GARII 36, Gurahont, Judetul Arad,5 angajati

Condițiile speciale ale județului Arad, tradiția antreprenorială existentă în zonă, mentalitatea occidentală a locuitorilor și spiritul de inițiativă nealterat în perioada comunistă, poziția geografică, standardul de viață al populației care, în partea vestică, este mai ridicat

fată de restul țării precum și capacitățile de capitalizare relativ crescute de aici, favorizează dezvoltarea continuă a sectorului de întreprinderi mici și mijlocii.

Concluzii:

Pentru atragerea de noi investitori la nivel local și pentru sprijinirea afacerilor locale, autoritățile administrației publice locale pot oferi o serie de facilități, printre care și deduceri fiscale pentru persoanele fizice și juridice.

Identificarea și valorificarea zonelor cu teren pretabil comercial este o altă măsură ce poate duce la deschiderea investițiilor la piața locală.

Având în vedere că teritoriul comunei Gurahonț prezintă un profil predominant agrar, cu o agricultură bazată pe microexploatații individuale și că aici există un număr de aproximativ 50 de persoane fizice autorizate, întreprinderi familiale și întreprinderi individuale, în domeniul creșterii animalelor, albinelor, cultivarea legumelor și pomicultură, administrația publică locală trebuie să își îndrepte atenția către:

- sprijinirea organizării de asociații ale producătorilor locali
- crearea unui centru local pentru procesare fructe și legume
- înființarea unui serviciu/birou care să asiste cetățenii în parcurgerea simplificată a procedurilor pentru obținerea fondurilor europene nerambursabile
- sprijinirea micilor fermieri în vânzarea produselor alimentare pe plan local sau național
- susținerea și încurajarea producătorilor locali pentru accesare fonduri
- încurajarea cetățenilor să devină producători
- înființarea de ferme zootehnice și puncte de prelucrare și colectare
- încurajarea practicării ocupațiilor tradiționale și a practicării meșteșugurilor.

1.14. Învățământul:

Liceul „Ioan Buteanu” Gurahonț este o instituție de învățământ mediu, înființată în anul 1962 având la bază o tradiție încă din anul 1945, când s-au pus bazele Gimnaziului Unic Gurahonț. Încadrat cu profesori calificați, majoritatea având gradul didactic I și II, dispunând de o bază materială corespunzătoare (laboratoare de fizică, chimie, biologie, informatică, agropedologie, silvicultură și cabinete), unitatea noastră de învățământ se înscrie ca o unitate de tradiție a școlii secundare românești.

Așezată în plină zonă păduroasă, comuna Gurahonț (peste 5000 ha pădure) și comunele învecinate, vor putea asigura locuri de muncă suficiente pentru viitorii silvicultori. Resursele școlii permit calificarea forței de muncă pentru specializarea în, tehnician agromontan și tehnician silvicultor cerute pe piața muncii. Elevilor le sunt asigurate condiții bune prin:

- posibilitatea obținerii de burse sociale, de studiu și merit transport gratuit cu transportul școlar pe teritoriul comunei reduceri de tarife pentru mijloacele de transport public
- bază tehnico-materială de nivel european participarea la diverse activități extracurriculare: excursii, cercuri cu profil tehnic, artistic și sportiv tabere și excursii școlare

-posibilitatea de a obține locuri de muncă în agricultură,și silvicultură în comună și zonă

- **Școlile:**

Au luat ființă în sec. XVIII în perioada domniei lui Iosif II și Maria Tereza. Pentru construirea unei școli domnii suportau cheltuielile pentru materialele de construcție iar comuna era obligată să asigure munca fizică și transportul. Între anii 1860 – 1866 învățământul românesc din ținutul nostru ia un nou avânt. Se înființează școli aproape în toate satele ținutului iar în timpul primului război mondial multe școli au fost închise. Apoi s-a înființat Școala Ungurească din Gurahonț. Tot în această perioadă s-a construit calea ferată Arad – Gurahonț și Fabrica de ciment precum și o grădiniță de copii. Unul din localurile școlii maghiare era situat pe actuala stradă Petre Ugliș Delapeșica, colț cu strada N. Iorga cunoscută multă vreme „Școala lui Ugliș” deoarece după 1918 și-a desfășurat activitatea învățătorul Petre Ugliș. Școala a fost construită de maeștrii italieni care au fost angajați de Societatea Anonimă Arad – Cenad și de către marele proprietar Boroșbeny.

În prezent în comuna învățământul se desfășoară prin Grupul Școlar „Ioan Buteanu” care este format din :

- a) învățământ preșcolar 67 copii, 9 cadre didactice
- b) învățământ primar 104 elevi, 12 cadre didactice
- c) învățământ gimnazial 245 elevi,
- d) învățământ liceal 271 elevi,
- e) învățământ profesional 34 elevi, 49 cadre didactice

1.15. Cultura:

Prin Programul Național de dezvoltare rurală, administrația locală a derulat un proiect în valoare de 237.400 de Euro privind Modernizarea, reabilitarea și dotarea Căminului Cultural din localitatea Bonțești,

Foto: Cămin Cultural Bontesti

1.16. Culte și lăcașuri de cult:

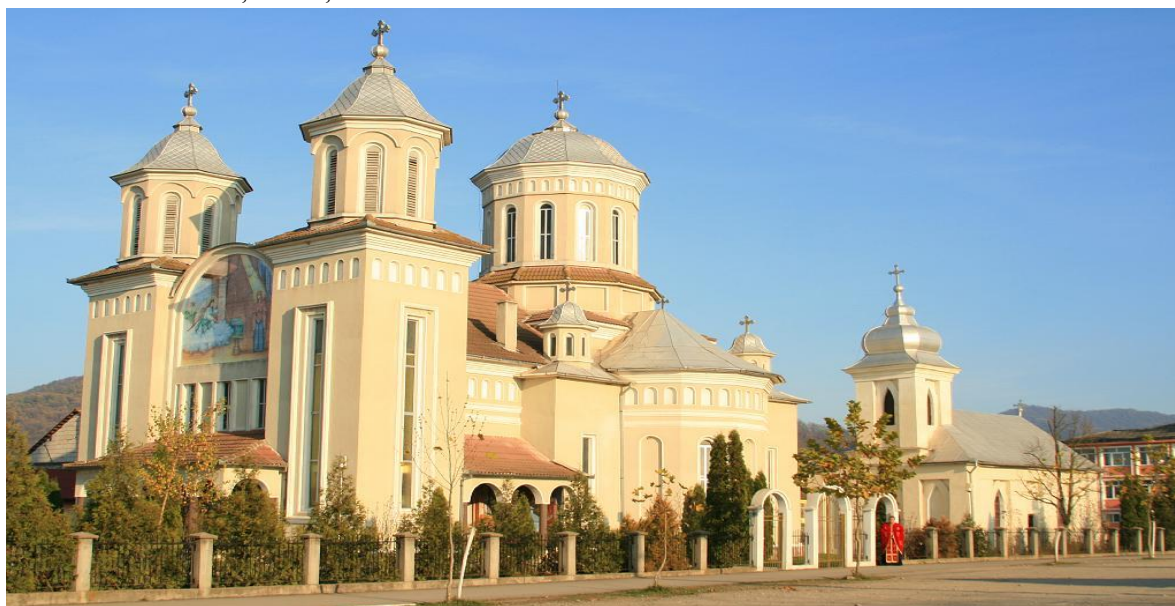

Foto:Biserica Ortodoxă "Buna Vestire"

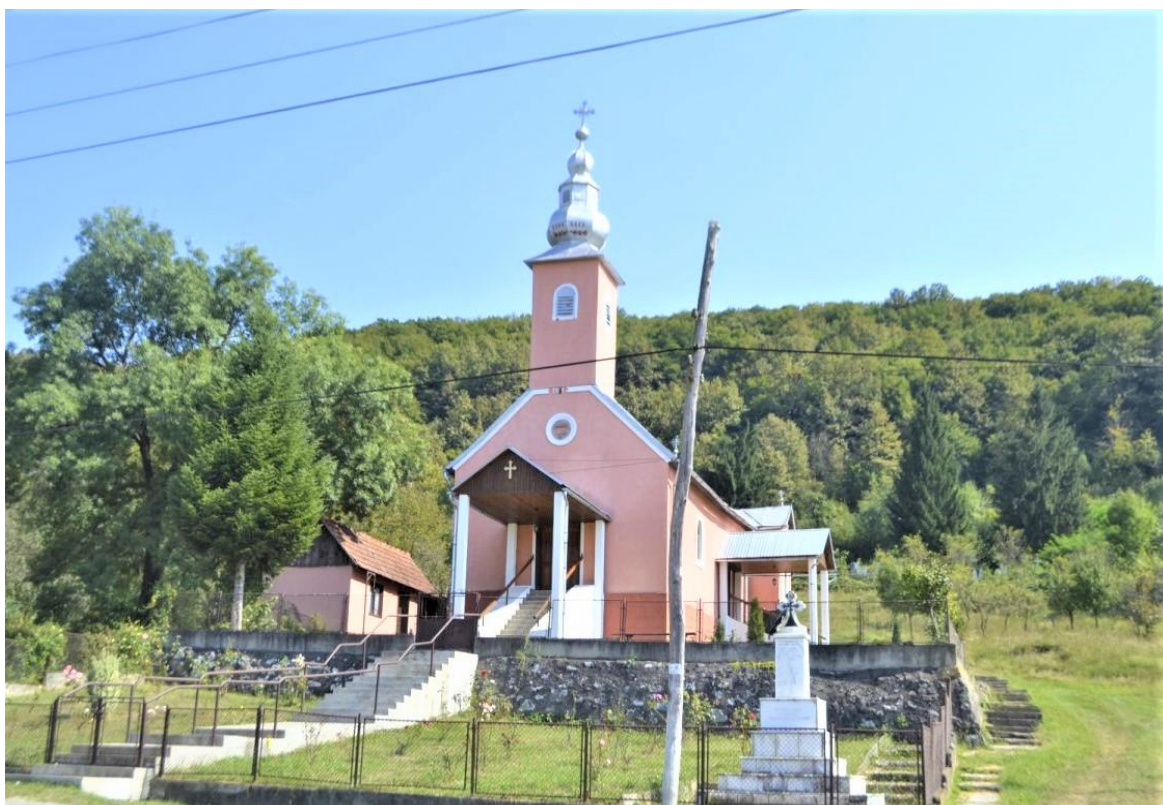
Parohia Gurahonț este situată în localitatea Gurahonț, comuna Gurahonț, făcând parte din protopopiatul Sebiș. Săpăturile arheologice efectuate la marginea localității ne-au dezvăluit urme de civilizație în această zonă, încă din perioada Paleoliticului timpuriu. Arheologii Marton Roșca, în 1925, și Lucian Roșu în 1967 au descoperit topoare cioplite la un capăt, lănciolete, vârfuri de lănci, răzuitoare, dălți, lame, etc. Bătrânii satului povestesc că

și ei au auzit de la străbunii lor, că pe aceste meleaguri trăiau odinioară niște oameni puternici, făcuți dintr-o bucată, cu multă credință în Dumnezeu.

În ce privește comunitatea religioasă de pe aceste meleaguri, părintele Pavel Vesa, spunea: “Există date sigure că viața religioasă în părțile arădene, în forme instituționalizate a început încă din secolul XIV-lea, susținute de datările celor mai vechi biserici existente și atestate documentar”.[1] Sunt amintite în acest sens biserica de lemn din crângul Tri Honț din secolul XVII și biserica de lemn de pe Glemee (vechea așezare a satului) care mai exista în anul 1857. După mijlocul secolului XVIII, satul a fost mutat pe locul unde se află în prezent, fiind trase uliți drepte și așezându-se aici, în jur de 36 familii. Noua vatră a satului a fost domeniul marelui proprietar Reinholdt (maghiarizat Remekhazi) care a zidit o mică biserică românească ortodoxă pe cheltuiala sa, neputând iobagii să o ridice, fiind și puțini la număr și săraci[2], aceasta în jurul anului 1893. Biserica a fost clădită din piatră și cărămidă arsă.

1. ISTORICUL BISERICII PAROHIALE

Odată cu creșterea numărului credincioșilor, biserica veche devenind tot mai neîncăpătoare, în anul 1991, la inițiativa preotului Moț Crăciun Dorel se începe ridicarea unei noi biserici cu hramul “Buna -Vestire”. Această biserică mare și frumoasă – în formă de cruce, cu o lungime de 32 m, lățime 9 m și 19 m între abside, cu două turle înalte și o cupolă octogonală deasupra naosului, încadrată de patru turnulețe, zidită din cărămidă, beton armat, acoperită cu țiglă și tablă aluminiu (solzi), având catapeteasma sculptată în lemn de stejar – a fost ridicată între 1991-1996, an în care la 27 octombrie a fost târnosită de Preasfinția Sa Dr. Timotei Seviciu. Între anii 1999-2003 este pictată în tehnica fresco de către pictorii Radu și Alexandrina Jitariu din Arad. Sfințirea lucrărilor de pictură s-a făcut tot de P.S Episcop Timotei Seviciu în ziua de 25 septembrie 2005. Toate lucrările au fost efectuate cu cheltuiala, jertfa și osteneala parohienilor, sub îndrumarea preotului iconom stavrofor Moț Crăciun Dorel.

- Biserica Ortodoxă din Iosășel

În comuna Gurahonț (1) se regăsesc biserici de lemn deosebite, care așteaptă să fie redescoperite. Este vorba de construcții cu valoare arhitecturală și istorică, moștenire ale unor timpuri în care arta ridicării lăcașelor de cult se ghida încă după tradiții vechi de sute de ani”.

Situată pe malul nordic al Crișului Alb, biserica de lemn din Iosășel, cu hramul „Nașterea Domnului”, a fost construită în anul 1897 și aparține Protopopiatului Sebiș.

Biserica din Iosășel a fost modernizată, dar a fost păstrată structura vechii biserici de lemn, moștenind istoria acesteia.

„Noi păstrăm caracterul tradițional, istoric al acestui lăcaș de cult, care a fost și al bunicilor și străbunicilor noștri, chiar dacă biserica, pentru a fi funcțională, a fost supusă unor reparații capitale ample. Această biserică slujește și acum pentru peste 150 de enoriași din Iosășel, este un simbol de credință, de iubire de Dumnezeu”, ne-a declarat preotul paroh Ioan Vesa.

Biserica a fost sfințită în 1899 de Î.P.S. Ioan Mețianu, Episcopul Aradului, paroh al locului fiind la acel moment Georgiu Costina. Începând cu anul 2008, prin strădania preotului Ioan Vesa și a credincioșilor, s-au făcut lucrări de reparație capitală, inclusiv refacerea tencuielii

1 <https://www.actualitati-arad.ro/bisericile-de-lemn-din-gurahont/>

interioare și exterioare, iar lăcașul de cult a fost împodobit cu pictură nouă, în tehnica tempera grasă, de către pictorul Constantin Popescu din Rădăuți.

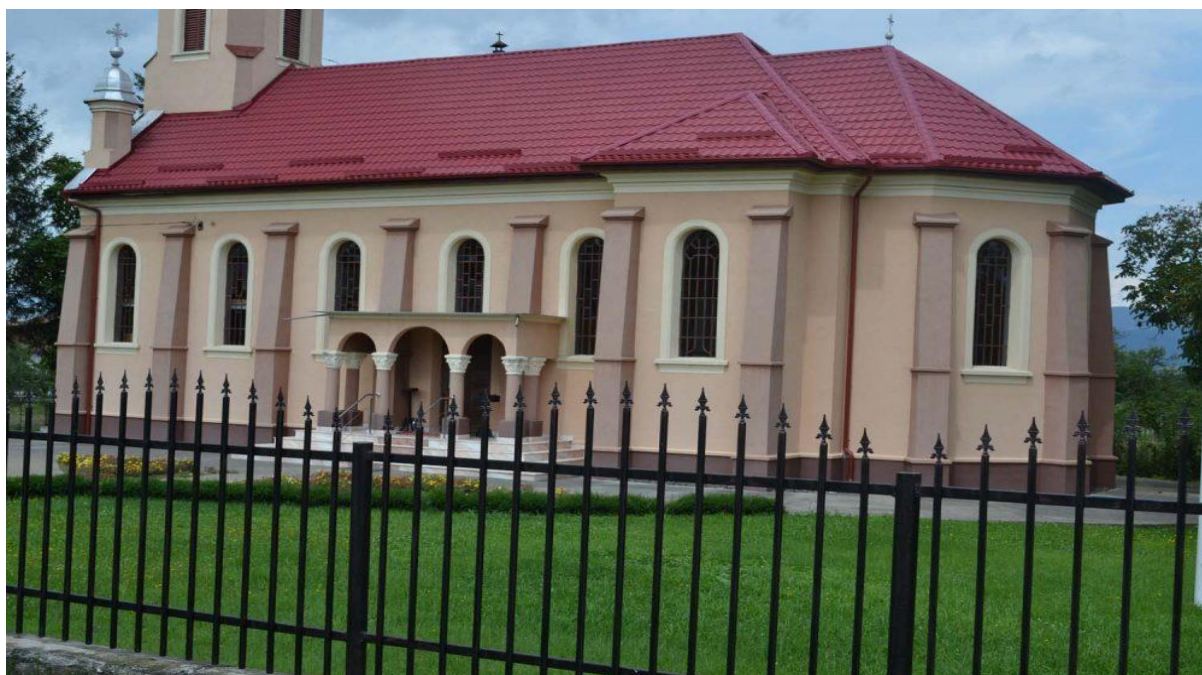

Tot în comuna Gurahonț regăsim și Biserica de lemn din Valea Mare, construită în secolul XVIII, și care are hramul „Sfinții Împărați Constantin și Elena”.

Satul Valea Mare este situat la 5 kilometri de Gurahonț, pe culmea unui deal, cât și la poala acestuia, care coboară lin la confluența Văii Raiului cu Valea Zimbrului, unde se află două mori de apă.

- Biserica din satul Bonțești, a fost construită inițial între anii 1941 – 1948

Alte lăcașuri de cult:

- ✓ **Biserica din Zimbru**
- ✓ **Biserica Hontisor**

1.17. Dezvoltarea rurală:

• Suprafață: 17091 ha
• Intravilan: 589 ha
• Extravilan: 16502 ha
• Populație: 3949
• Gospodării: 1980
• Nr. locuințe: 1980

• **Situația infrastructurii edilitare:**

Localitate	Lungime străzi (km)	Redea distribuție apa (km)	Rețea canalizare (km)
Gurahonț	11,925	10,520	9,300
Bonțești	6,700	4,200	-
Feniș	2,955	1,920	-
Hontisor	3,200	2,950	-

Iosas	2,805	1,450	-
Mustesti	3,120	-	-
Pescari	3,935	3,650	-
Valea Mare	1,505	-	-
Zimbru	4,580	-	-
Dulcele	1,820	-	-

Comuna Gurahonț este într-o etapă de dezvoltare fără precedent. Administrația locală a realizat în ultimii ani mai multe proiecte de investiții, dintre acestea amintim:

- Reabilitarea și modernizarea liceului din Gurahonț;
- Modernizarea iluminatului public în Gurahonț, trecând pe lămpi cu LED;
- Construcția podului peste Valea Honțșor;
- Asfaltare străzi din Gurahonț, cu o lungime totală de 6,7 km;
- Cadastrarea imobilelor pe extravilan;
- Canalizarea în localitatea Gurahonț;
- Reabilitare și modernizarea Căminului Cultural Bonțești,
- Asfaltare străzii Gelu Rănoiu din Gurahonț, cu finanțare europeană prin GAL
- Achiziționarea unui buldoexcavator,

În ceea ce privește construirea unei relații de parteneriat între administrația publică locală și cetățean, ca bază a dezvoltării locale, primii pași trebuie să fie constituiți de :

- transparență în adoptarea deciziilor ce privesc viața și bunăstarea cetățenilor
- îmbunătățirea relației cu cetățenii și promovarea dialogului social
- simplificarea și digitalizarea procedurilor privind achitarea taxelor și impozitelor
- înființarea asociației de proprietari

Principiul principal pe care trebuie să îl urmeze administrația publică locală în procesul de dezvoltare a localității este **dezvoltarea durabilă**. Dezvoltarea durabilă reprezintă realizarea unei calități mai bune a vieții în prezent fără a compromite șansa generațiilor viitoare la un trai cât mai bun. Aceasta înseamnă realizarea unui echilibru între dezvoltarea economică, cea socială și protecția mediului înconjurător. Conform viziunii dezvoltării durabile, progresul integrează obiective imediate și pe termen lung, acțiuni locale și globale,

probleme economice și de mediu, toate fiind inseparabile. Dezvoltarea durabilă urmărește și încearcă să găsească un cadru teoretic stabil pentru luarea deciziilor în orice situație în care se regăsește un raport de tipul om/mediu, fie că e vorba de mediul înconjurător, economic sau social.

Definiția dezvoltării durabile cel mai des uzitată aparține lui Lester Brown: „Dezvoltarea Durabilă este dezvoltarea care urmărește satisfacerea nevoilor prezentului, fără a compromite posibilitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi”.

- **Infrastructura comunală este dezvoltată:**

- **Cadastrarea imobilelor:**

Foarte important este și potențialul agricol pe care îl are județul Arad, care este remarcabil, datorită suprafețelor agricole întinse și solurilor de foarte bună calitate. Deși în prezent acesta este subvalorificat, se prognozează însă ca în viitor să devină una dintre cele mai atractive oferte de cooperare economică a județului Arad.

Producția de legume în microferme individuale este de asemenea o activitate economică de tradiție în special în localitățile rurale din vecinătatea centrelor urbane.

Creșterea animalelor constituie, de asemenea, o ramură importantă, de tradiție a agriculturii Aradene, în ultimii ani înregistrându-se o creștere semnificativă a numărului de animale în sectorul privat.

Deși județul Arad dispune de capacități de prelucrare, a produselor agricole de origine animală și vegetală, există în domeniu un deosebit potențial de cooperare economică, susținut de existența, în regiune, a materiilor prime necesare și de o piață de desfacere remarcabilă.

După aproape trei decenii, în care timpul parcă a stat pe loc, și comuna Gurahonț arată că dezvoltarea sa nu va fi doar un deziderat. După reușitele în materie de infrastructură, edilii locali sunt aproape de a promova un PUZ (Plan urbanistic de zonă) pentru noi locuințe. Acest proiect va crea 80 de noi locuri de casă în localitatea reședință a comunei. Viitoarea zonă rezidențială se va întinde pe trei hectare și va prevedea, pe lângă loturile de teren destinate construirii de locuințe, o zonă verde, precum și un perimetru de servicii.

1.20.Turismul:

Potențialul turistic al comunei este unul de excepție. În satul Zimbru se află rezervația botanică de interes național "**Dosul Laurului**" (32,2 ha), declarată rezervație în 1933, singurul loc din țară unde veștează laurul - *Ilex aquifolium*. Această poiană cu laur se află în mijlocul unei păduri de fag, carpen, gorun, mesteacăn, paltin și ulm (82,6 ha).

- *Cuptorul de topit fierul* din satul Zimbru datat de la mijlocul secolului al XIX-lea și troița lui Ioan Buteanu din Iosaș.

O altă rezervație floristică de interes național regăsită pe teritoriul comunei poartă numele de "**Baltele Gurahonț**".

Dintre obiectivele turistice de natură antropică de pe teritoriul comunei, se pot admira *castelul din Gurahonț*, datat din secolul al XIX-lea construit în stil neoclasic și înconjurat de un *parc dendrologic*.

Rezervația naturală Baltele Gurahonț este o rezervație de tip botanic, unică în județul Arad. Se află în comuna Gurahonț și este inclusă în cea de-a patra categorie a Uniunii Internaționale pentru Conservarea Naturii.

Accesul în această arie protejată, de interes național se face de pe **DN 79A** care leagă **localitățile Gurahonț și Hălmagiu**. Rezervația se regăsește pe o pășune, pe malul drept al Crișului Alb și pe versantul sud-estic al Dealului Baltele. Are o suprafață totală de **două hectare** și a fost **declarată rezervație în anul 1995** pentru conservarea speciei de albăstreă **Centaurea simonkaiana Hayek**.

Albăstreaua din Rezervația naturală Baltele Gurahonț este una dintre puținele flori pentru care s-a luat decizia de a înființa o rezervație naturală. **Cea mai bună perioadă de vizitare** a rezervației este aceea **când albăstreaua înflorește** – această perioadă începe undeva pe la jumătatea lunii iulie și durează până în luna august. Se pare că această specie de albăstreă se găsește în vestul României, în special. În Gurahonț, prin varianta simonkaiană a speciei se definesc plantele xerofite. Pe lângă albăstreă, Rezervația naturală Baltele Gurahonț cuprinde și o specie de **usturoi sălbatic** (a cărui culoare este galben), **prunella** (*Prunella laciniata*) și garoafa de câmp. Albăstreaua crește pe lângă vegetațiile înalte, în general, și este dispusă în grupuri.

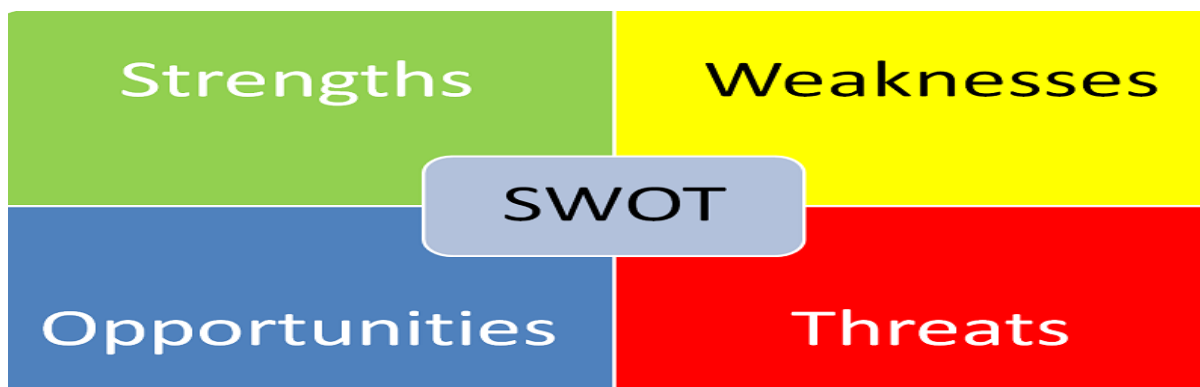
Cei care ajung în această zonă pot fi ușor păcăliți, deoarece nu există niciun semn care să indice că acolo se află **Rezervația naturală Baltele Gurahonț**. Pentru a fi siguri că au ajuns în locul potrivit, turiștii pot întreba localnicii pentru indicații sau se pot baza pe intuiție.

Concluzii:

Așezarea geografică și peisajele extrem de frumoase se pot pune în valoare prin:

- organizarea unor circuite pentru ciclism de recreere, alpinism, alte sporturi montane;
- amenajarea de locuri de campare în împrejurimi, cu zonă de cazare (căsuțe, corturi, rulote) , zonă de activități sportive, etc;
- amenajarea unui parc tematic pentru turiști- copii și adulți;
- modernizarea și restaurarea obiectivelor turistice;
- promovarea online a localității și/sau prin amplasarea de panouri de informare turistică în localitate;
- realizarea unui ghid turistic cu principalele atracții și obiective din localitate;
- susținerea și încurajarea producătorilor locali în dezvoltarea de agropensiuni;
- asigurarea de informații cu privire la obiectivele turistice la fața locului sau on-line- tur virtual, în limba română și într-o limbă de circulație internațional;
- crearea unui Muzeu al satului, în vederea promovării comunei;
- amenajarea unui Centru de informare turistică;

PARTEA A III-A: ANALIZA SWOT

1. Delimitare conceptuală

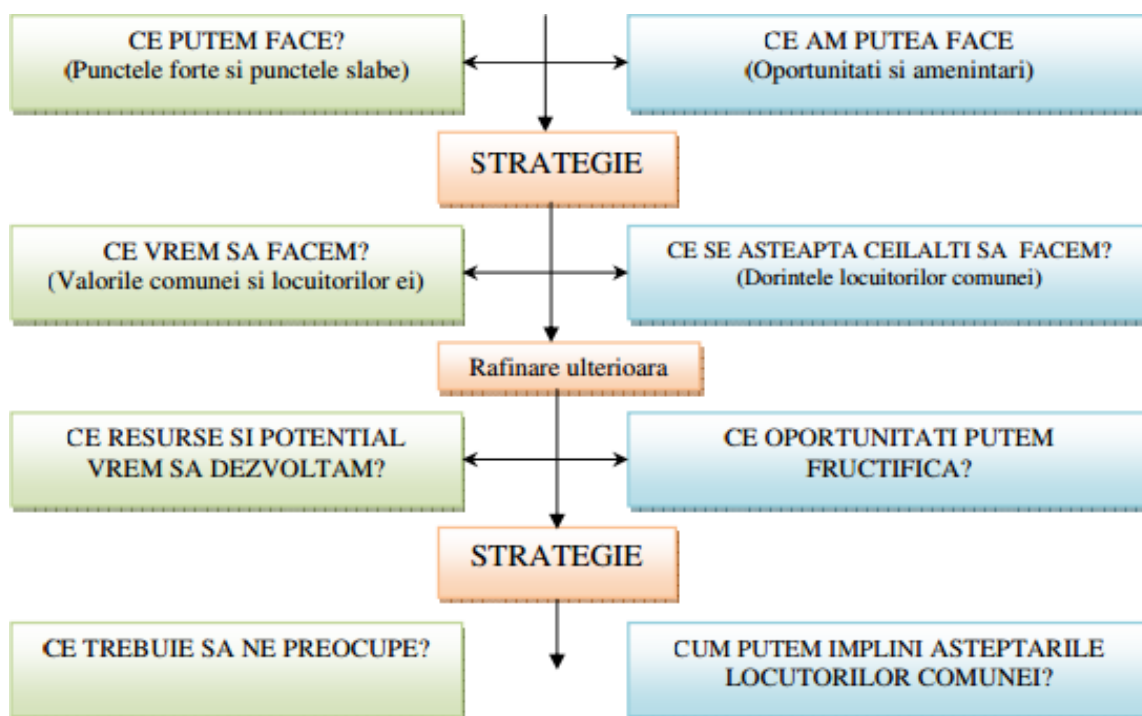
Analiza SWOT reprezintă un tip de analiză simplă și de impact creată de Albert Humphrey la Stanford University ca un instrument de planificare strategică. Deși inițial a fost concepută și utilizată pentru strategiile de dezvoltare corporatiste, domeniul său de aplicare s-a extins fiind utilizată la scară largă pentru planificarea strategică la nivel instituțional. Denumirea reprezintă un acronim provenit din limba engleză, însemnând: Strengths (puncte tari), Weaknesses (puncte slabe), Opportunities (oportunități) și Threats (amenințări). În esență, analiza ne răspunde la întrebarea “unde ne aflăm?”, aceasta implicând analiza mediului intern al comunei și mediul extern general și specific, cu accent asupra punctelor tari, punctelor slabe, oportunităților și amenințărilor.

Pentru a avea certitudine că politicile și programele existente corespund necesitatilor de dezvoltare a comunei Gurahonț, în cadrul limitărilor impuse de resursele locale disponibile și pentru accesarea fondurilor prin care Uniunea Europeană susține politica de dezvoltare regională, s-a impus elaborarea strategiei de dezvoltare locală pentru perioada 2022-2027.

Punctele forte și cele slabe sunt legate de comună și de strategiile acesteia, și de modul cum se compară cu concurența. **Oportunitățile și amenințările** vin dinspre mediul de piață și din direcția concurenței; de regulă sunt factori asupra cărora zona în general nu are nici un control. Analiza SWOT ia în considerare organizarea așezării, performanțele acesteia, produsele cheie și piete strategice. Analiza SWOT permite concentrarea atenției asupra zonelor cheie și realizarea de prezumții (presupuneri) în zonele asupra cărora există

cunoștințe mai puțin detaliate. În urma acestei analize se poate decide dacă zona își poate îndeplini planul și în ce condiții.

Unele "oportunități" și "amenințări" vor apărea din "punctele tari" și "punctele slabe" ale comunei. Amenințările pot fi concrete sau potențiale. Întrebări cheie:

În cele ce urmează ne propunem analiza situației locale, din perspectiva potențialului investor în economia locală, a comunei Gurahonț. Aceasta deoarece economia locală, principala forță motrice a dezvoltării locale, este încă destul de slab reprezentată pe teritoriul comunei. Atragerea de întreprinzători va genera ocupare profesională, venituri crescute ale locuitorilor, o utilizare mai eficientă a resurselor locale, apariția resurselor financiare necesare demarării unor proiecte de reabilitare/extindere a infrastructurii fizice și sociale, de protecție a mediului, de dezvoltare turistică, pentru promovarea zonei, etc.

Analiza își propune o prezentare a punctelor tari, slabe, a oportunităților și amenințărilor care determină spațiul geografic și socio-uman al comunei Gurahonț, fiind împărțită pe capitolele de mai jos, în vederea identificării și valorificării potențialului de dezvoltare al comunei, în următorul ciclu financiar 2022-2027.

AGRICULTURA SI DEZVOLTARE RURALĂ	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
✓ Poziția geografică favorabilă în interiorul județului Arad; ✓ conexiuni bune cu zona urbană din județ, ✓ Ponderea ridicată a proprietății private asupra terenului arabil si efectivului de animale; ✓ Sol favorabil pentru producția agricolă; ✓ Existența unui potențial hidrografic care poate fi valorificat pentru sisteme de irigații moderne; ✓ Existența forței de muncă calificată în agricultură; ✓ Existența condițiilor și tradiției pentru dezvoltarea activității zootehnice; ✓ Existența agenților economici în comună având ca domeniu de activitate agricultura; ✓ Posibilitatea desfasurarii turismului rural;	✓ Lipsa unor sisteme de colectare, prelucrare si valorificare superioara a produselor specifice; ✓ Lipsa unor resurse materiale care sa faciliteze angajarea specialistilor in domeniul agriculturii din mediul rural in stadiul actual; ✓ Inexistenta echipamentelor de irigatii; ✓ Promovarea insuficienta a zonei rurale si a produselor specifice; ✓ Fondurile financiare inexistente pentru modernizarea si popularea infrastructurii zootehnice; ✓ Utilaje agricole insuficiente ✓ Îmbătrânirea forței de muncă în agricultură; ✓ Pensii mici pentru agricultori, ceea ce reprezintă insuficiența investițiilor în agricultură de către aceștia;
OPORTUNITATI	AMENINTARI
✓ Existenta Planului National Strategic pentru Dezvoltare Rurala; ✓ Existenta cadrului legislativ pentru infiintarea si dezvoltarea agriculturii; ✓ Sprijinul oferit de Oficiul Judetean pentru Consultanta Agricola din județul Arad cu privire la accesarea fondurilor europene.	✓ Cadrul legislativ instabil; ✓ Lipsa unui cadru legal pentru protejarea productiei agricole interne; ✓ Slaba informare a agricultorilor cu privire la normele europene; ✓ Resurse financiare insuficiente pentru finantarea si co-finantarea proiectelor finantate prin Fonduri

	Structurale si FEADR; ✓ Lipsa unor politici guvernamentale coerente în domeniu
INFRASTRUCTURA ȘI UTILITĂȚI	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
✓ Rețea de drumuri și străzi comunale bine dezvoltată; ✓ Infrastructura rutieră de legătură modernizată; ✓ Existența unor proiecte de extindere a infrastructurii edilitare (apă, canalizare, gaz); ✓ Rețea de energie electrică bine edificată, cu capacitate disponibilă, atât în posturile de transformare, cât și în rețelele de distribuție; ✓ Rețea de iluminat public în curs de modernizare și cu acoperire foarte bună în comună; ✓ Accesul la rețelele de telefonie fixă și mobilă, serviciile de televiziune și internet; ✓ Apartenența la diverse Asociații de Dezvoltare Intercomunitare. ✓ Infrastructura de utilități în plin proces de dezvoltare. ✓ Accesibilitate bună în zonă, vecinătatea față de reședința de județ ✓ Existența cabinetelor medicale, medic de familie, cu acoperire buna; ✓ Infrastructura de telefonie mobila dezvoltata; ✓ Dezvoltare imobiliară planificată; ✓ Arhitectura tradițională.	✓ Necesitatea extinderii rețelelor de utilități in comuna Gurahonț; ✓ Trotuare insuficiente; ✓ Rețeaua de alimentare cu apă și canalizare necesită extindere și dezvoltare ; ✓ Necesitatea dezvoltării zonei verzi(a parcurilor și a zonelor de agrement); ✓ Grad redus de utilizare a energiei regenerabile;
OPORTUNITATI	AMENINTARI

✓ Continuarea modernizării drumurilor locale; ✓ Dezvoltarea rețelei de canalizare; ✓ Introducere rețelei de gaz metan; ✓ Extindere/Reabilitare iluminat public; ✓ Achiziție utilaje pentru drumuri; ✓ Construire de parcuri de distracție și baza de petrecere a timpului liber; ✓ Renovarea clădirilor de pe domeniu public; ✓ Programe județene de modernizare a infrastructurii rutiere; ✓ Creșterea suportului financiar acordat de Uniunea Europeană prin Fonduri Structurale pentru finanțarea proiectelor de infrastructură și mediu.	✓ Resurse financiare insuficiente pentru finanțarea și co-finanțarea proiectelor finanțate prin Fonduri Structurale; ✓ Lipsa informațiilor legate de normele europene de mediu în rândul micilor întreprinzători; ✓ Cunoștințe insuficiente legate de elaborarea și administrarea proiectelor finanțate din Fondurile Structurale pentru proiecte de infrastructură și mediu; ✓ Atitudinea de indiferență față de protecția mediului.
--	--

ECONOMIC

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
✓ Poziția geografică excelentă; ✓ Pondere importantă a terenurilor agricole din totalul fondului funciar ✓ Potențial ridicat pentru silvicultură; ✓ Existența materiilor prime pentru industria alimentară; ✓ Existența potențialului pentru obținerea de produse ecologice; ✓ Tradiții în prelucrarea unor resurse locale; ✓ Parcelarea terenului – productivitate bună; ✓ Tradiții locale în creșterea animalelor; ✓ Infrastructura dezvoltată ✓ Existența unor agenți economici puternici;	✓ Lipsa unei structuri de sprijinire a afacerilor; ✓ Lipsa unui parc logistic; ✓ Slaba infrastructură de asistență pentru afaceri; ✓ Lipsa culturii asociative, necesitatea înființării de asociații; ✓ Lipsa canalelor de colectare a produselor agricole; ✓ Slaba informare, cu privire la normele europene.

OPORTUNITATI	AMENINTARI
✓ Potențiale finanțări nerambursabile disponibile pentru proiecte de infrastructură publică; ✓ Posibilitatea de valorificare a terenurilor disponibile pentru amenajarea de parcuri șizone de agrement; ✓ Potențial imobiliar ridicat din perspectiva prețului / m² scăzut; ✓ Existența unor spații și terenuri disponibile pentru dezvoltări antreprenoriale; ✓ Reconversia unor capacități, în special agricole, spre arii de productivitate adaptate condițiilor locale; ✓ Existența resurselor locale, puțin sau necorespunzător valorificate în prezent; Posibilitatea accesării creditelor cu dobanda subvenționată pentru crearea de noi locuri de muncă în mediul rural; ✓ Existența programelor guvernamentale de susținere a sectorului IMM; ✓ Creșterea asistenței financiare din partea Uniunii Europene pentru IMM-uri, prin Fondurile Structurale; ✓ Disponibilitatea de a încheia relații de parteneriat a autorităților locale, cu investitori locali sau străini; ✓ Prezența în zonă, activitatea și deschiderea la încheierea de parteneriate a unor organizații neguvernamentale care au capacitatea să atragă fonduri extrabugetare.	✓ Reducerea ponderii investițiilor publice în infrastructură; ✓ Dificultăți în asigurarea co-finanțării dar și a fluxului de numerar necesar implementării proiectelor cu finanțare nerambursabilă; ✓ Întârzieri în implementarea proiectelor de infrastructură publică existent ✓ Mediu legislativ și politic incert care poate genera dificultăți în asigurarea accesului la finanțări nerambursabile; ✓ Capacitatea redusă a beneficiarilor de a prelua costurile racordării la rețeaua de utilități existente. ✓ Variabilitate legislativă; ✓ Interes scăzut al investitorilor pentru demararea afacerilor în comuna, datorită infrastructurii fizice și sociale neadecvate, raportat la potentialul comunei; ✓ Rata ridicată a dobânzii la credite; ✓ Lipsa de receptivitate și flexibilitate a cetățenilor la cerințele pieței care determină decalaje economice mari, greu de recuperat; ✓ Reducerea ponderii cetățenilor activi; ✓ Oferte de creditare greu accesibile (garanții mari); ✓ Nivelul scăzut al taxelor și impozitelor locale; ✓ Creșterea ponderii muncii la negru, cu efecte negative asupra pieței muncii, economiei locale și asistenței sociale în perspectivă.

INFRASTRUCTURA SOCIALĂ	
Sănătate:	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
✓ Infrastructura medicală locală cu o bună acoperire; ✓ Creșterea numărului personalului medico- sanitar implicat în oferirea serviciilor de sănătate la nivel de comună.	✓ Necesitatea redeschiderii spitalului din localitatea Gurahonț; ✓ Grad de diversificare redus al unităților sanitare actuale; ✓ Dificultăți în asigurarea accesului populației la infrastructura de sănătate (80% din unitățile sanitare ale comunei sunt concentrate în localitatea Gurahonț); ✓ Lipsa serviciilor de investigații și intervenții medicale specializate;
Asistență Socială	
✓ Administrația publică locală asigură servicii publice specializate; ✓ Pondere scăzută în totalul populației grupurilor sociale vulnerabile; ✓ Pondere medie în totalul populației a beneficiarilor prestațiilor de asistență socială.	✓ Lipsa unui Centru social care să deservescă nevoile beneficiarilor actuali de asistență socială; ✓ Intensitatea redusă a voluntariatului pentru activități de asistență și protecție socială.
Educație	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE

✓ Investiții realizate pentru modernizarea mai multor unități școlare; ✓ Existența microbuzelor școlare care asigură accesul populației școlare la serviciile educaționale; ✓ Fluctuație relativ redusă a personalului din sistemul de învățământ local; ✓ Trendul ascendent al populației școlare din categoria de vârstă 0 – 9 ani; ✓ Număr de absolvenți ai unităților școlare ridicat care reflectă un sistem educațional performant.	✓ Infrastructura și baza materială a anumitor unități școlare din comună este afectată de uzura fizică; ✓ Constrângeri materiale cauzate de bugetele mici alocate de către autorități pentru susținerea actului educațional; ✓ Nu există unități de învățământ liceal; ✓ Existența claselor cu predare simultană, din cauza numărului mic de elevi ai structurilor subordonate
Cultură și religie:	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
✓ Existența unui patrimoniu cultural bogat care poate fi exploatat și valorificat; ✓ Desfășurarea de activități culturale cu tradiție și renume; ✓ Existența colaborărilor și a parteneriatelor cu alte localități poate facilita realizarea unor proiecte comune; ✓ Investiții propuse pentru infrastructura culturală – reabilitare cămine culturale ✓ Repartiția echilibrată a bisericilor raportat la numărul de locuitori și la confesiuni. ✓ Capelă nouă	– Lipsa unor dotări culturale necesare pentru dezvoltarea culturală a comunei: cinematograf, teatru etc.; – Dotarea materială modestă a bibliotecii; – Lipsa infrastructurii de deservire a serviciilor funerare; – Lipsa societăților culturale care să promoveze valorile etno - culturale locale; – Prezența redusă a ONG-urilor în viața social-culturală a comunei; – Promovarea insuficientă a patrimoniului cultural local.

✓ Existența unui teren de sport modern, cu nocturnă ✓ clubul sportiv local are certificate secții de handbal, tenis de masă, skandenberg, fotbal și baschet; ✓ sală de sport acoperită în localitatea Gurahonț.	
Educație: OPORTUNITĂȚI	
✓ Posibilitatea accesării de fonduri nerambursabile ale UE sau guvernamentale pentru dezvoltarea / modernizarea / reabilitarea infrastructurii educaționale; ✓ Posibilitatea accesării de fonduri nerambursabile ale UE sau guvernamentale pentru formarea continuă a cadrelor didactice; ✓ Posibilitatea accesării de fonduri nerambursabile ale UE sau guvernamentale pentru dezvoltarea / modernizarea / reabilitarea (inclusiv dotarea) infrastructurii de tip „after school”.	AMENINȚĂRI ✓ Subfinanțarea sistemului educațional; ✓ Gradul de motivare scăzut al personalului didactic pe fondul salariilor mici; ✓ Lipsa de coeziune a proiectelor în domeniul educației
Cultură și Religie: OPORTUNITĂȚI	
✓ Păstrarea tradițiilor locale; ✓ Posibilitatea revigorării tradițiilor și obiceiurilor prin intermediul populației tinere; ✓ Posibilitatea accesării de fonduri nerambursabile ale UE sau guvernamentale pentru protejarea, conservarea și valorificarea resurselor locale (moștenire culturală, patrimoniu natural) ca bază pentru o dezvoltare rurală sustenabilă; ✓ Adaptarea fondului de carte la noile tehnologii (achiziționarea de carte în format electronic); ✓ Promovarea voluntariatului și a spiritului civic; ✓ Coeziunea socială generată de infrastructura religioasă; ✓ Facilitățile fiscale acordate agenților economici pentru sponsorizări.	AMENINȚĂRI ✓ Estomparea tradițiilor locale pe fondul migrării populației; ✓ Interes redus al cetățenilor pentru cultură; ✓ Implicare redusă și inefficientă a societății civile și a partenerilor privați în producerea, consumul și promovarea tradițiilor culturale locale; – Lipsa de coeziune a proiectelor în domeniul culturii.

Turism și Sport:	
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
✓ Posibilitatea accesării de fonduri nerambursabile ale UE sau guvernamentale pentru creare baze de sport multifuncționale, bazin de înot, sporturi montane, turism rural; ✓ Existența unor programe de promovare și susținere a sportului la nivel județean; ✓ Facilitățile fiscale acordate agenților economici pentru a realiza investiții în zona cu potențial turistic ridicat;	Existența unor echipe de fotbal de nivel județean în fiecare localitate; – Lipsa competițiilor sportive poate reduce interesul pentru sport al comunității; – Lipsa de coeziune a proiectelor în domeniul sportului.
Mediul și infrastructura de mediu:	
Puncte tari	Puncte slabe
✓ Lipsa în imediata apropiere a unor surse de poluare de origine industrială; ✓ Calitatea aerului corespunzătoare normelor în vigoare; ✓ Calitatea apei corespunzătoare normelor în vigoare; ✓ Existența unui sistem centralizat de colectare a deșeurilor menajere ; ✓ Existența unor locații amenajate pentru colectarea selectivă a deșeurilor;	– Implicarea redusă a comunității în gestionarea problemelor de mediu; – Existența unui sistem inadecvat de evacuare a apelor uzate; – Existența unor zone vulnerabile la poluarea solului cu nitrați cauzată de activitățile agricole.
Oportunități	Amenințări
✓ Posibilitatea accesării de fonduri nerambursabile ale UE sau guvernamentale pentru protecția mediului și amenajări turistice; ✓ Dezvoltarea de parteneriate public–privat pentru protecția mediului; ✓ Campanii publice de conștientizare a populației cu privire la beneficiile colectării selective a deșeurilor; Stimularea utilizării de energii regenerabile.	– Riscul de degradare peisagistică a siturilor și a habitatelor generat de locuitorii orașelor învecinate; – Poluare fonică și a aerului cauzată de traficul rutier în creștere; – Neimplicarea populației în colectarea selectivă a deșeurilor; – Capacitate redusă a gospodăriilor de plată a serviciilor de alimentare cu apă, canal și salubritate; – Lipsa de interes a cetățenilor față de problemele de mediu.

PARTEA A IV-A: STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ

1.Viziunea

O administrație publică locală capabilă să furnizeze servicii publice de calitate beneficiarilor, folosind eficient resursele existente, într-o Românie modernă, competitivă, adaptată la realitățile comunității locale.

2.Valori și principii ale dezvoltării comunitare

Dezvoltarea comunitară – este, deci, un proces de intervenție complexă, planificată, care are drept scop creșterea capitalului social al comunității, creșterea capacității acesteia de a-și planifica propria dezvoltare și de a pune în practică propria viziune de dezvoltare. Fiind un proces de intervenție la nivelul comunității, aceasta presupune respectarea unor principii specifice, principii generale de acțiune din care derivă principiile de acțiune și intervenție la nivelul comunității. Aceste principii au ca bază valorile pe care dezvoltarea comunitară le promovează. Valorile și principiile generale de acțiune ale dezvoltării comunitare:

3.Valorile unei dezvoltări comunitare sustenabile sunt:

1. Echitate socială
2. Patrimoniul local
3. Încredere
4. Responsabilitate

5. Profesionalism
6. Civism
7. Deschidere
8. Voluntariat
9. Creativitate

4.Principiile dezvoltării comunitare sustenabile sunt:

1. Participarea și implicarea comunității pe tot parcursul procesului de dezvoltare comunitară
2. Valorizarea resurselor locale
3. Abordarea strategică a nevoilor locale
4. Dezvoltare durabilă
5. Promovarea voluntariatului
6. Respectarea obiceiurilor și tradițiilor locale
7. Neapartenența politică și/sau religioasă
8. Responsabilitatea intervenției
9. Transparența procesului de dezvoltare comunitară
10. Respectarea diversității și promovarea egalității șanselor
11. Promovarea parteneriatului.

Membrii comunității își cunosc întotdeauna cel mai bine propriile nevoi și sunt capabili să și le identifice; Membrii comunității pot identifica cel mai realist strategii și modalități de rezolvare a propriilor nevoi;

Membrii comunității pot pune cel mai bine în practică soluțiile pe care le-au identificat ca rezolvare a propriilor nevoi. Procesul dezvoltării comunitare – presupune că o comunitate parcurge planificat mai multe etape pentru a ajunge la un nivel al capitalului social care să genereze la rândul său dezvoltare.

9. Obiectivele specifice dezvoltării durabile ale comunei Gurahonț, pentru ciclul financiar 2022-2027, sunt corelate cu obiectivele stabilite în documentele strategice elaborate la nivel național, regional și județean, astfel:

- Modernizarea și extinderea rețelelor de drumuri și infrastructură edilitară și adaptarea lor la măsuri de îmbunătățire a eficienței energetice și la tehnologii de reducere a poluării aerului, solului și apelor;
- Reducerea surselor de poluare și a procesului de degradare a factorilor de mediu,

prin promovarea eficienței energetice și a utilizării resurselor regenerabile;

- + Modernizarea infrastructurii educaționale și îmbunătățirea accesului locuitorilor la procesul de educație și cultură;
- + Protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural, concomitent cu diversificarea oportunităților atractive de petrecere a timpului liber;
- + Diversificarea și modernizarea economiei și a serviciilor publice prin dezvoltarea capacităților de cercetare, inovare și adoptarea tehnologiilor avansate;
- + Dezvoltarea infrastructurii de sănătate, asistență socială și protecție socială;
- + Modernizarea, eficientizarea și digitalizarea serviciilor publice;
- + Consolidarea sectorului turistic prin îmbunătățirea infrastructurii de profil și diversificarea serviciilor pentru nișele de creștere;

Realizarea strategiei pornește de la următoarele premise:

- îmbunătățirea condițiilor de viață ale populației comunei (locuințe și locuri de muncă la standarde europene);
- ridicarea standardului calitativ, al aspectului comunei, al construcțiilor, serviciilor și al imaginii în general;
- oferirea de oportunități pentru intervenția sectorului privat în operațiunile comunei, fie sub forma investițiilor directe în proiecte izolate, fie sub forma parteneriatelor sau consultărilor permanente între parteneri;
- adaptarea la inevitabilele schimbări ce au loc în comună.

De aceea, procesul de planificare trebuie să fie creativ, participativ și anticipativ.

Conform premizelor de formulare a strategiei și a perspectivelor de dezvoltare a comunei Gurahonț, conceptul strategic trebuie formulat astfel încât transpunerea sa într-un plan strategic să asigure un pachet de acțiuni ce vor duce la creșterea economică, creșterea bazei de impozitare, crearea de locuri de muncă și îmbunătățirea calității mediului de viață al comunității.

Prin dezvoltare, înțelegem o dezvoltare economică la care contribuie favorabil poziția geostrategică a comunei, dezvoltare determinată de atragerea de firme/activități economice/investiții. Ca puncte prioritare în acest sens sunt: creșterea gradului de atractivitate a comunei (prin îmbunătățirea imaginii, a calității vieții, prin revitalizare rurală) și facilități de atragere a firmelor private (prin investiții în infrastructură, oferta de terenuri și clădiri,

servicii strategice, facilități fiscale, etc.).

Trebuie luat în considerare faptul că o comună nu este un sistem închis, iar realizarea celor cinci obiective generale se întemeiază pe aplicarea unui management care să conducă la dezvoltare și/sau regenerare rurală, politicile, planificarea strategică rurală, precum și realizarea programelor și proiectelor se vor face cu respectarea **următoarelor principii**:

- ❖ **dezvoltarea durabilă**, în așa fel încât, pe termen lung, să se producă schimbări majore de cultură și atitudine în ceea ce privește utilizarea resurselor de către populație și operatorilor de piață;
- ❖ **întărirea capacității instituționale**: prin management eficient, definirea serviciilor publice în raport cu resursele financiare actuale, cu obiectivele dezvoltării durabile, precum și cu cerințele populației;
- ❖ **twining rural (retea/network)** în scopul schimbului de informații între localități cu privire la utilizarea celor mai bune practici (în managementul rural sau managementul de proiect);
- ❖ **realizarea programelor și proiectelor** prin parteneriat public-privat;
- ❖ **realizarea acelor programe și proiecte** pe care sectorul privat nu le poate realiza;
- ❖ **integrarea politicilor atât pe orizontală**, pentru a se realiza un efect sinergic simultan între sectoare, **cât și pe verticală**, având în vedere corelarea și integrarea politicilor de dezvoltare a comunei cu politicile de dezvoltare ale județului Arad și ale regiunii din care face parte;
- ❖ **managementul resurselor**, ce presupune integrarea fluxurilor de resurse energetice, materiale, financiare și umane, precum și integrarea fluxurilor de resurse energetice și materiale într-un ciclu natural;
- ❖ **realizarea unui program sau proiect** fără a afecta cultura unei comunități, ori pentru a recupera moștenirea culturală a unei comunități și/sau tradițiile întregii comunități locale;
- ❖ **interzicerea multiplicării serviciilor publice**, dacă acestea nu servesc unei nevoi locale;
- ❖ **stabilirea regulilor de utilizare** rațională a terenurilor pentru toate proiectele de dezvoltare în baza planului de urbanism general, ca instrument de planificare spațială;
- ❖ **analiza capacității** tehnice de execuție;
- ❖ **evaluarea eficienței** utilizării resurselor financiare și umane;
- ❖ **evaluarea viabilității financiare** a unui program sau proiect prin prisma veniturilor fiscale obținute;
- ❖ **identificarea nevoilor** comunității locale și a priorităților acesteia;
- ❖ **corespondența** între lansarea unui program sau proiect și nevoile comunității;

- ❖ **asigurarea publicității informațiilor** cu impact în investiții (informații topografice, informații statistice privind economia locală și regională, regulamentul de urbanism, planul de urbanism general și planurile de urbanism zonal).
- ❖ **crearea condițiilor** pentru începerea unor activități rentabile în agricultură și zootehnie;
- ❖ **protejarea mediului** prin conformarea progresivă cu standardele de mediu din Uniunea Europeană pe care România va trebui să le atingă în totalitate;
- ❖ **reabilitarea și modernizarea** sistemului de sănătate și protecție socială în comună;
- ❖ **asigurarea accesului neîngrădit al populației** și al consumatorilor economici la infrastructură (apa, canalizare, distribuție gaze, căi de transport, telefonie);
- ❖ **reabilitarea și modernizarea școlilor** și grădinițelor conform standardelor europene;
- ❖ **creșterea ratei de ocupare** și combaterea excluderii și dezechilibrelor sociale prin crearea de noi oportunități investiționale;

Dezvoltarea rurală:

- ❖ **Aplicarea unor tehnici pentru dezvoltarea agriculturii** durabile și crearea unor sisteme pentru adaptabilitatea la condițiile climatice;
- ❖ Încurajarea și organizarea de asociații ale producătorilor comunei pentru a beneficia de oportunitățile care decurg din aceasta;
- ❖ Înființare de ferme zootehnice și puncte de prelucrare și colectare a resurselor;
- ❖ Eficientizarea practicilor agricole pentru ușurarea și productivitatea lucrării aplicate pe terenurile agricole.

Utilități:

- Dezvoltarea infrastructurii de utilități capabile să deservească toți locuitorilor comunei.
- Dezvoltarea rețelei de alimentare cu gaz metan;
- Dotări pentru intervenții în caz de situații de urgență;

Sănătate:

- Îmbunătățirea serviciilor de asistență medicală;
- Acces permanent și rapid la servicii medicale de calitate;
- Educarea populației cu privire la accesarea serviciilor de sănătate la o perioadă regulată de timp, pentru prevenirea situațiilor de urgență prin susținerea și promovarea modului de viață sănătos.

Mediu:

- Păstrarea calității și prevenirea poluării aerului;
- Informarea populației asupra riscurilor cauzate de deversarea apelor uzate în locuri neamenajate, asupra utilizării durabile a resurselor de apă și a prevenirii poluărilor;
- Acțiuni de promovare a practicilor de agricultură ecologică;
- Curățarea cursurilor de apă și a domeniului public;
- Crearea unor mecanisme de colectare selectivă a deșeurilor;
- Realizarea unei stații de depozitare a deșeurilor;

Economie:

- Crearea unei industrii diversificate, dinamice și capabile să ofere posibilitatea de împlinire profesională și materială a locuitorilor comunei Gurahonț;
- Economie generatoare de venit la bugetul local;
- Crearea unei industrii nepoluante și durabile.

Educație și cultură – Învățământ:

- Accesul neîngrădit de împlinire individuală prin educație;
- Reabilitarea și modernizarea școlilor și grădinițelor din comună ;
- Accesul la un sistem educațional performant, flexibil și adaptat condițiilor din mediul rural;
- Organizarea unei baze materiale capabile să mulțumească nevoile legate de actul educațional;
- Amenajarea unor spații de joacă și recreere pentru copiii comunei;
- Construire sală de sport în comună;
- Construire bazin de înot;
- Orientarea și sprijinirea persoanelor tinere în domeniul formării profesionale;
- Crearea șanselor pentru reformarea persoanelor adulte.

Cultură:

- Instruirea și transmiterea practicilor tradiționale generațiilor viitoare;
- Accesul transparent la sursele de informare tradiționale și moderne;
- Structura spațiilor destinate activităților socio-culturale în concordanță cu necesitățile și mijloacele moderne;
- Reabilitarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural din comuna Gurahonț;

DIRECȚII PRIORITARE DE ACȚIUNE PENTRU PERIOADA 2022- 2027 :

1. Comuna Gurahonț – o Comună cu o infrastructură modernă

La orizontul anului 2027, Comuna Gurahonț va beneficia de drumuri de acces și străzi modernizate, de trasee pentru biciclete și pietoni, cu locuri de parcare amenajate, spații verzi moderne și sigure. Comuna Gurahonț va fi un loc în care rețeaua de drumuri aparținătoare va fi una modernizată, toți cetățenii vor beneficia de alimentare cu apă și canalizare, gaze naturale, precum și iluminat public modern, fiind asigurată racordarea la utilități în majoritatea zonelor, ca bază a apropierii condițiilor de viață de standardele europene.

2. Comuna Gurahonț –o Comună cu o economie dezvoltată, competitivă și diversificată

La nivelul anului 2027, Comuna Gurahonț va fi o comună cu o economie dinamică și competitivă, bazată pe dezvoltarea afacerilor antreprenorilor locali. Se va susține o infrastructură modernă care să valorifice resursele locale. Comunitatea economică va avea o pondere mare în producție și servicii (producători locali), prin resurse umane a căror pregătire și specializare este valorificată și corespunde ofertei de pe piață muncii locale, într-un mediu de afaceri flexibil, reprezentativ și bine structurat, cu reglementări legislative care stimulează dezvoltarea, în beneficiul ambelor sectoare public și privat, contribuind în cadrul parteneriatelor public – privat la dezvoltarea locală, iar în cadrul structurilor asociative

profesionale și sectoriale, la o foarte bună reprezentare a intereselor specifice domeniilor în care activează.

3. Comuna Gurahonț – o Comună cu o administrație locală modernă, responsabilă și orientată către nevoile cetățenilor:

Comuna Gurahonț va oferi cetățenilor săi, la orizontul anului 2027, servicii semnificativ îmbunătățite, cu un personal corespunzător calificat și responsabil și condiții de lucru îmbunătățite semnificativ. Dezvoltarea Comunei se va face într-o manieră de abordare strategică, pe baza unei planificări, cu ținte și priorități precise și concrete. Planificarea dezvoltării locale, așa ca pretutindeni în lumea civilizată, este un proces transparent, care va implica asumarea sa de întreaga comunitate.

Digitalizarea aparatului administrativ local este percepută ca o prioritate și ca bază de la care să se construiască un sistem administrativ modern și viabil, în următorul ciclu financiar 2022-2027. Primăria Comunei Gurahonț mizează pe dezvoltarea serviciilor publice bazate pe tehnologie ca soluție la nevoile locale. Concret, Instituția Primăriei își dorește digitalizarea sistemului de funcționare intern și modul de comunicare cu cetățenii prin următoarele facilități:

- ❖ plata on-line a taxelor și impozitelor, precum și a amenzilor de circulație;
- ❖ posibilitatea depunerii unor cereri online și verificarea stadiului documentelor depuse (doar cu un număr de înregistrare);
- ❖ eliberarea documentelor online (primirea lor pe email sau prin poștă);
- ❖ adoptarea unui sistem de management transparent la nivel instituțional;
- ❖ funcționarii publici vor lucra într-un sistem integrat online, sigur și eficient, fără riscul de a pierde documente;

4. Comuna Gurahonț – o Comună cu o comunitate activă și cu un nivel ridicat al calității vieții:

La nivelul anului 2027, în Comuna Gurahonț, dezechilibrele teritoriale vor fi atenuate printr-o rețea eficientă de servicii sociale, educație și formare profesională, care răspunde nevoilor pieței, în continuă dezvoltare, asigurându-se oportunități egale de participare pentru toată comunitatea; locuitorii vor beneficia de un stil de viață sănătos, atât ei cât și vizitatorii având acces la servicii medicale preventive de calitate și la o viață culturală bogată și captivantă, care promovează patrimoniul cultural existent, tradiția și creativitatea.

5. *Turismul rural*(fonduri prin Ministerul Agriculturii și dezvoltării rurale/Autoritatea de Management pentru PNDR):

Având în vedere existența unor zone cu un potențial turistic dezvoltat, formele de turism rural posibil de desfășurat în comuna noastră pot fi numeroase însă cele care în opinia noastră oferă cele mai bune oportunități pentru comunitate sunt:

- ecoturismul
- turismul rural
- agroturismul.

Pe lângă beneficiile de ordin economic care pot incita agricultorii să se angajeze în activități turistice, nu pot fi ignorate și beneficiile de ordin social.

6. *Utilizarea energiei regenerabile(Pactul Verde European):*

Mecanismul de Tranziție Justă, factorul cheie al Pactul Verde European, mobilizează 150 de miliarde EUR pentru următorii 8 ani (2021-2027) printr-un fond comun (Fondul de Tranziție Justă), un sistem de tranziție (schema InvestEU „Just Transition” cu 30 miliarde EUR sub formă de investiții) și un sistem de împrumuturi pentru sectorul public, mobilizând până la 30 miliarde EUR investiții în utilizarea energiei regenerabile.

**9.PLANUL STRATEGIC DE DEZVOLTARE DURABILĂ LA NIVELUL COMUNEI GURAHONȚ
PENTRU PERIOADA 2022-2027
- PROIECTE PROPUSE -**

Nr. Crt	Domeniul de intervenție	Obiectiv general	Proiecte propuse	Surse de finanțare	Perioada de implementare	Observații
1	Infrastructura tehnico – edilitară	Modernizarea rețelelor de infrastructură și infrastructură edilitară	Modernizarea infrastructurii rutiere în toată comuna Gurahonț;	Programul Național Anghel Saligny	2022-2026	Prioritar
			Modernizare DC 37Feniș	Buget local/Programul Național Anghel Saligny	2022-2026	Prioritar
			Asfaltare drum comunal DC 40 Zimbru-Dulcele			
			Asfaltare drum comunal DC 58 Bonțești-Mustești			
			Asigurare infrastructură transport verde-Realizare piste de biciclete	PNRR/AFM	2022-2027	Prioritar
			Modernizare trotuare în comună	Buget local	2022-2027	Prioritar
			Înființare rețea de canalizare în localitatea Iosaș	Anghel Saligny	2022-2027	Prioritar
			Înființare rețea de canalizare în localitatea Honțișor			
			Înființare rețea de canalizare în localitatea Pescari			
			Extindere rețea de apă în în toate localitățile/satele arondate			

	Infrastructura tehnico – edilitară	Modernizarea rețelelor de infrastructură și infrastructură edilitară				
			Modernizare parcări auto strada Iuliu Maniu si strada Iosășel	Fonduri nerambursabile Buget Local/ PNRR	2022-2027	Prioritar
			Introducerea rețelei de gaz metan in Comuna Gurahonț	Fonduri nerambursabile Buget Local/ PNRR	2022-2027	Prioritar
			Modernizare Școală Gurahont	PNRR/Buget Local	2022-2027	Prioritar
			Modernizare, eficientizare sistem de iluminat public și extindere rețea in toată Comuna Gurahonț	AFM FE	2022-2027	Prioritar
			Actualizare documentatie PUG, Comuna Gurahonț	Buget Local/Fonduri Nerambursabile PNRR	2022-2027	Prioritar

			Construire piață agro-alimentară	Buget Local Fonduri Nerambursabile	2022-2027	Prioritar
			Extindere și modernizare system de supraveghere video în comuna Gurahonț	Buget Local	2022-2027	Prioritar
			Întreținere și reparații curente drumuri agricole, prin pietruire sau asfaltare	Buget Local	2022-2027	Prioritar
2	Mediu	Reducerea surselor de poluare și a procesului de degradare a factorilor de mediu prin promovarea eficienței energetice și a utilizării resurselor regenerabile	Modernizare iluminat public in localitatile Pescari, Iosaș și Feniș	AFM	2022-2027	Prioritar
			Eficientizarea energetică a clădirilor publice	AFM /PNRR	2022-2027	Prioritar
			Investiții în sisteme de energie verde	POR/PNRR/ Buget Local	2022-2027	Prioritar
			Achizitionarea a 2 statii de incarcare pentru autovehicule electrice(Gurahonț și Bonțesti)			
3	Educație, cultură și sport	Modernizarea infrastructurii educaționale și îmbunătățirea accesului locuitorilor la procesul de educație și cultură	Modernizare liceu "Ioan Buteanu" Gurahont	PNRR	2022-2027	Prioritar
			Construire grădiniță cu program prelungit Gurahonț/After School/Cresa			
			Construire bazin de înot didactic	CNI	2022-2027	Prioritar
			Construire Casă de Cultură in localitatea Gurahonț	Buget local		
			Amenajare teren sintetic de fotbal în comună	Buget Local	2022-2027	Prioritar
			Modernizare baza sportiva in comună			

			Achizitie microbuz electric 16+1 persoane	PNRR		
			Obtinere avize de functionare scoli			
			Reabilitare sală de sport și împrejmuire la Liceul Teoretic Gurahont	Fonduri Nerambursabile/ Buget Local	2022-2027	Prioritar
			Amenajare parc de skateboarding, role și BMX, în zona Gurahont	Fonduri Nerambursabile/ Buget Local	2022-2027	Prioritar
			Realizare Parc de aventură în localitatea Gurahont. Amenajare peisagistica parcuri in comună	Buget Local/Fonduri Nerambursabile	2022-2027	Prioritar
			Modernizare infrastructură culturală	CNI		
			Dotare cabinete scolare cu calculatoare, tablete, table inteligente	Fonduri U.A.T./Fonduri Nerambursabile/P NRR	2022-2027	Prioritar

4	Economie	Diversificarea și modernizarea economiei și a serviciilor publice prin dezvoltarea capacităților de cercetare, inovare și adoptarea tehnologiilor avansate	Stabilirea de facilitati fiscale si economice pentru tineri, pentru construirea de locuinte	ANL	2022-2027	Prioritar
			Stabilirea de facilitati fiscale si economice pentru atragerea de investitori	Consiliul Local	2022-2027	Prioritar
5	Sănătate și asistență socială	Dezvoltarea infrastructurii de sănătate, asistență socială și protecție socială	Extindere și dotare infrastructură medicală în localitatea Gurahonț	Buget Local/ Fonduri Nerambursabile/ PNRR	2022-2027	Prioritar
			Realizare unui centru de permanență in comună			
		Dezvoltarea infrastructurii de sănătate, asistență socială și protecție socială	Construire capele religioase	Buget local	2022-2027	Prioritar
			Derularea de programe in parteneriat cu medicii de familie si/sau alte institutii/autoritati in randul populatiei, pentru cresterea nivelului de educatie in vederea mentinerii sanatatii			
			Modernizare cabinete medicale comunale, Dezvoltarea serviciilor de asistenta medicalaă comunitare	Fonduri Nerambursabile/ PNRR	2022-2027	Prioritar
			Achizitionare autorism cu dotari speciale si echipamente pentru transportul persoanelor vulnerabile si cu risc medico-social	PNRR		

6	Servicii	Modernizarea, eficientizarea și digitalizarea serviciilor publice oferite cetățenilor	Dotarea cu echipamente si software pentru eficientizarea si modernizarea serviciilor publice oferite cetățenilor; Realizare hărți digitale ale comunei Gurahonț	PNRR	2022-2027	Prioritar
	Turism	Dezvoltarea infrastructurii de turism	Proiect privind implementarea și certificarea sistemelor de management al calitatii si implementarea si certificarea sistemelor de management integrate Calitate-Mediu	Buget Local/Fonduri Nerambursabile	2022-2027	Prioritar
			Realizare traseu pentru practicarea alpinismului (Via Ferrata)	Fonduri Nerambursabile/ PNRR	2022-2027	Prioritar
			Amenajare traseu turistic Drumul Regelui	Fonduri Nerambursabile/ PNRR	2022-2027	Prioritar
			Realizare de hărți turistice și de promovare a zonei montane	Fonduri Nerambursabile/ PNRR	2022-2027	Prioritar
			Realizare de cabane pentru turisti in vederea dezvoltarii turismului rural	Fonduri Nerambursabile/ PNRR	2022-2027	Prioritar
7	Agricultură	Sprijinirea activităților cu profil agricol	Crearea, dezvoltarea infrastructurilor asociate dezvoltării agriculturii.	Fonduri nerambursabile/ Buget național	2022-2027	Prioritar
8	Situații de Urgență	Modernizarea și eficientizarea serviciilor publice în domeniul situațiilor de urgență	Modernizarea sistemului de deszapezire, prin achizitia de mijloace tehnicesi utilaje necesare pentru interventii.	Fonduri nerambursabile/ Buget național	2022-2027	Prioritar

			Dotarea SVSU cu autovehicul de teren pentru interventii.			
--	--	--	--	--	--	--

ANEXA 1 CHESTIONAR:

Nr crt	Întrebarea	Foarte important	Important	Nu chiar importantă	Puțin important	Lipsit de importanță
1	Cât de importante considerați că sunt proiectele care vizează INFRASTRUCTURA DE INOVARE, COMUNICAȚII ȘI IT pentru dezvoltarea comunei Gurahonț?					
2	Cât de importante considerați că sunt proiectele care vizează DIGITALIZAREA SERVICIILOR OFERITE DE PRIMARIE în relația cu cetățenii ?					
3	Cât de importante considerați ca sunt proiectele care vizează REORGANIZAREA ȘI DEZVOLTAREA SISTEMULUI ENERGETIC ÎN CONDIȚII DE EFICIENȚĂ ECONOMICĂ ȘI DE PROTECȚIE A MEDIULUI pentru dezvoltarea comunei Gurahonț?					
4	Cât de importante considerați ca sunt proiectele care vizează turismul rural pentru dezvoltarea comunei?					
5	Cât de importante considerați ca sunt proiectele care vizează CREAREA ȘI DEZVOLTAREA PARTENERIATELOR INTRA ȘI INTER-REGIONALE pentru dezvoltarea comunei Gurahonț?					
6	Cât de importante considerați că sunt proiectele care vizează DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ÎN MEDIUL RURAL (apa, canal, drumuri, energie electrică, etc) pentru dezvoltarea comunei Gurahonț?					
7	Cât de importante considerați că sunt proiectele care vizează DIVERSIFICAREA ȘI DEZVOLTAREA ACTIVITĂȚILOR ECONOMICE ÎN MEDIUL RURAL pentru dezvoltarea comunei Gurahonț?					
8	Cât de importante considerați că sunt proiectele care vizează ASIGURAREA ACCESULUI LA EDUCAȚIE ȘI FORMARE A POPULAȚIEI pentru dezvoltarea comunei Gurahonț ?					
9	Cât de importante considerați că sunt proiectele care vizează CREȘTEREA COMPETITIVITĂȚII RESURSELOR UMANE ȘI ADAPTAREA ACESTORA LA CEREREA DE PE PIAȚĂ FORȚEI DE MUNCĂ LOCALĂ pentru dezvoltarea comunei Gurahonț?					
10	Cât de importante considerați că sunt proiectele care vizează DEZVOLTAREA SISTEMULUI DE SERVICII SOCIALE pentru dezvoltarea comunei Gurahonț?					
11	Cât de importante considerați că sunt proiectele care vizează REZOLVAREA PROBLEMELOR ÎN DOMENIUL APELOR pentru dezvoltarea comunei Gurahonț?					
12	Cât de importante considerați că sunt proiectele care vizează GESTIUNEA DESEURILOR pentru dezvoltarea comunei Gurahonț?					
13	Cât de importante considerați că sunt proiectele care vizează ACȚIUNI ÎN DOMENIUL BIODIVERSITĂȚII pentru dezvoltarea comunei Gurahonț?					

14	Cât de importante considerați că sunt proiectele care vizează APARAREA ÎMPOTRIVA CALAMITĂȚILOR, DEZASTRELOR ȘI ACCIDENTELOR NATURALE pentru dezvoltarea comunei Gurahonț?					
15	Cât de importante considerați ca sunt proiectele care vizează INCURAJAREA ACTIVITĂȚILOR ECONOMICE ÎN DOMENIUL PROTECȚIEI MEDIULUI pentru dezvoltarea comunei Gurahonț?					
16	Cât de importante considerați că sunt proiectele care vizează UTILITĂȚILE PUBLICE RURALE pentru dezvoltarea comunei Gurahonț?					
17	Cât de importante considerați că sunt proiectele care vizează CREAREA ȘI MODERNIZAREA UNOR FACILITĂȚI PENTRU TIMPUL LIBER pentru dezvoltarea comunei Gurahonț?					

1. Enumerați 3 propuneri de proiecte prioritare pentru comuna dumneavoastră.....
.....
.....
.....

PARTEA A V-A:

CONCLUZII

Strategia de Dezvoltare Economico - Socială a comunei Gurahonț a fost concepută pentru a sprijini, prin mijloace și instrumente specifice managementului administrației publice locale, atingerea obiectivelor generale de dezvoltare economico-socială ale comunei, în concordanță cu obiectivele și prioritățile generale de dezvoltare a României, precum și cu obiectivele UE în domeniul coeziunii economice și sociale.

Strategia de dezvoltare socio-economică pentru perioada 2022 – 2027 va folosi drept suport la dezvoltarea durabilă a localității, vizând creșterea calității vieții în comunitate. Prin realizarea strategiei de dezvoltare, autoritățile locale își asumă în totalitate rolul de coordonator al procesului de transformare al comunei, favorizând și fructificând oportunitățile de care aceasta beneficiază.

Astfel, strategia de dezvoltare a localității impune, prin realizarea, ei o dezvoltare armonioasă, o competitivitate puternică, rezultatul fiind o zonă prosperă cu impact în toate domeniile de dezvoltare.

Documentul propune tuturor partenerilor interesați un limbaj comun de abordare și înțelegere a realităților, a obiectivelor strategice, a direcțiilor de dezvoltare, a programelor și proiectelor prioritare în vederea realizării cerințelor exprimate în mod oficial. În același timp, prin metodologia de întocmire și adoptare, strategia de dezvoltare exprimă o politică transparentă de administrare publică în spirit european.

Realizarea strategiei de dezvoltare permite identificarea și validarea anumitor priorități viitoare de acțiune, acestea fiind alese în funcție de resursele existente cât și de hotărârile și deciziile ce se iau ca numitor comun cu locuitorii. În strategie se pot regăsi direcții de dezvoltare care au orizonturi diferite de realizare, unele imediate, altele în viitorul apropiat sau în viitorul îndepărtat.

Implementarea strategiei se va realiza prin scrierea de proiecte și realizarea acestor direcții de dezvoltare. Proiectele enunțate pot suferi modificări sau chiar pot fi completate cu altele ori chiar anulate, dacă mediul dinamic al realității viitoare va genera alte împrejurări și perspective, însă reprezintă un punct de reper ce permite o permanentă evaluare a depărtării sau apropiării de anumite deziderate. Realizarea obiectivelor propuse este în strânsă corelație cu sursele de finanțare nerambursabilă care pot fi atrase întrucât bugetul local nu dispune de

capacitatea de a susține realizarea acestora, dar poate manageria astfel de documente strategice pentru a beneficia de oportunitățile financiare oferite de Uniunea Europeană.

Strategia de dezvoltare elaborată este realizabilă în condițiile precizate și se va adapta cerințelor și necesităților ori de câte ori va fi nevoie, astfel încât aceasta să fie realistă și aplicabilă.

În acest sens, periodic, strategia de dezvoltare trebuie revizuită, astfel încât țintele fixate să țină cont de evoluția la nivel național, starea economico-socială la nivel regional și local, precum și de opiniile comunității locale cu privire la implementarea sa. Cu cât revizuirea se face la intervale mai scurte, cu atât marja de eroare în privința evaluării resurselor la un proiect este mai mică, având în vedere că, pe măsură ce se înaintează în timp, variabilele ce trebuie luate în calcul la o prognoză economică și socială se multiplică.

Pentru buna implementare a strategiei de dezvoltare este necesară o implicare a tuturor factorilor reprezentativi ai comunei, dar și o foarte bună colaborare între cetățeni și administrația locală. Astfel, strategia de dezvoltare este văzută ca și document al întregii localități și este realizabilă cu implicarea tuturor membrilor comunității.